

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 18. NOVEMBRA 1976

ŠTEVILKA: 46. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Delavci martinarne so na zborovanju v petek, 12. novembra, obsodili raznarodovalno politiko avstrijske vlade

PROTESTI JESENIŠKIH DELAVCEV IN ŠOLSKE MLADINE

Številnim protestom delovnih ljudi in občanov naše domovine ob posebnem štetju koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov ter stopnjevanemu pritisku nanje, so se pridružili tudi občani jeseniške občine.

V prejšnjem tednu so se v delovnih kolektivih in šolah zvrstila številna protestna zborovanja, ki so jasno izpovedala solidarnost z rojaki onstran Karavank v teh težkih trenutkih ko se v sosednji republiki Avstriji povečuje pritisk na manjšini in jih s posebnim štetjem hočejo izbrisati. Protestno zborovanje v jeseniški občini so pripravili tudi učenci in dijaki osnovnih in srednjih šol v petek, 12. novembra, ko so najprej s transparenti in parolami šli po jeseniških ulicah, ob koncu pa so se zbrali za jeseniško osnovno šolo, kjer so pripravili kratek kulturni program in prebrali ter sprejeli protestno pismo.

V naši železarni so se isti dan po temeljnih organizacijah združenega dela zbrali delavci na dopoldanski dnini in odločno obsodili raznarodovalno politiko avstrijske vlade.

V OKTOBRU LETOŠNJI NAJVIŠJI OSEBNI DOHODEK

Oktober je eden izmed redkih mesecev v letu, ko dobimo informacije o doseženih osebnih dohodkih že po izplačilu, ker so tako padli dnevi. Ker se je osebni dohodek le nekoliko »odlepil« od prejšnjih treh mesecev in to brez kakršnekoli korekture, je prav, da o njem pišemo; čeprav je bil le ta že izplačan.

Določeno pojasnilo pa je potrebno tudi zato, ker vsi obrati niso dosegli višjih osebnih dohodkov kot v preteklem mesecu. Obstaja namreč do-

ločena zakonitost, da, kadar se dvigne nivo v TOZD Talilnice ali TOZD Valjarne, pade v TOZD Hladna pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

KAJ KAŽE ANALIZA REŠILNIH POSTAJ

V zadnjih letih je Železarna doživela velike spremembe – tako glede nove tehnologije, kakor tudi organizacije podjetja in delovnega okolja (širšega in ozjega). Ukinili, oz. preuredili smo vrsto obratov ali oddelkov, v katerih so se delavci prehitro izčrpavali ali pa so zaradi drugih škodljivosti izgubljali svoje zdravje. Naštetimo le tiste, ki so v tem pogledu najbolj izstopali. Sem štejemo plinske generatorje, plinske čistilce, pražilne peči, rudarno, pocinkovalnico cevi, valjarno žice, sivo livarno, tanko pločevino, valjarno profilov in ne nazadnje, preuredili smo »grapo« v jeklarni.

Odpravili smo mnoga ozka grla, zgradili za dane pogoje moderno cestno mrežo, modernizirali laboratorije in službe, ki lahko veliko prispevajo k izboljšanju delavčevih delovnih razmer. Smo eno od redkih podjetij v SR Sloveniji, ki imajo tako razvite določene strokovne službe, da že lahko rešujejo probleme s področja tehnopsihofiziologije. Imamo strokovni kader, ki je sposo-

ben zgraditi most med kurativo in preventivo, le preusmeriti moramo sedanja prizadevanja.

Opisane razmere so v mnogem spreminile potrebo po zdravstvenem varstvu in terja spremembe, zato je glavni direktor imenoval komisijo, ki naj bi proučila stanje rešilnih postaj in izdelala predlog reorganizacije. Predvsem naj bi proučila:

(Nadaljevanje na 2. strani)

OCENA IZVAJANJA LETOŠNJEGA IN OSNOVE DRUŽBENEGA NAČRTA ZA PRIHODNJE LETO NA SEJAH ZBOROV

V torek, 23. novembra, oziroma v sredo, 24. novembra, sklicujejo predsedniki Boris Bergant, Franc Žerjav in Teodor Kreuzer redne seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice, ki bo imel sejo v torek, prva dva zbora pa v sredo. Na vseh treh zborih bodo na ločenih sejah obravnavali naslednja vprašanja:

Oceno izvajanja družbenega načrta razvoja občine Jesenice v letu 1976 smo v nekoliko skrajšani obliki objavili že v naši zadnji, to je 45. številki Železarja, dne 11. novembra. Danes posredujemo bralcem osnove družbenega načrta razvoja občine Jesenice, na katerih naj bi temeljil podrobno izdelan družbeni načrt za leto 1977:

Osnove družbenega načrta so oblikovane na osnovi zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in v skladu z družbenim planom SFR Jugoslavije in SR Slovenije z namenom uskladitve dela skupščine občine in skupnih interesov ter ciljev družbenoekonomskega razvoja v prihodnjem letu.

Družbenoekonomski razvoj v letu

1977 bo v veliki meri pogojen z osnovnimi značilnostmi razvoja v letu 1976, ki se kažejo zlasti v naslednjih pozitivnih premikih:

– v prizadevanjih za uveljavljanje samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v postopnem uveljavljanju samoupravnega družbenega planiranja in samoupravnega dogovarjanja o skupnih interesih in ciljih,

– v postopnem uveljavljanju strukturnih sprememb v proizvodnji in investicijah v korist dogovorjenih nalog skupnega pomena,

(Nadaljevanje na 8. strani)

VABILO

DELAVCEM ŽELEZARNE, NEKDANJIM SODELAVCEM – UPOKOJENCEM, ŠTIPENDISTOM ŽELEZARNE IN VSEM OBČANOM JESENIŠKE IN RADOVLJIŠKE OBČINE

Otvoritev nove hladne valjarne Bela sodi med velike delovne zmage jeseniških in slovenskih železarjev, in jo bomo slovesno otvorili z istočasnim občinskim praznovanjem 29. novembra – dneva republike. Ker odbor, ki pripravlja to slovesnost ne bo pošiljal posebnih vabil, na ta način vabi vse delavce Železarne in njihove svojce, nekdanje sodelavce – upokojence, štipendiste Železarne in vse delovne ljudi in občane jeseniške in radovljiske občine na

SLAVNOSTNO OTVORITEV HLADNE VALJARNE BELA IN PRAZNOVANJE DNEVA REPUBLIKE,

ki bo v nedeljo, 28. novembra, ob 11. uri dopoldan z govorom in kulturnim programom, ki ga bodo izvajali združeni pevski zbori in pihalni orkester Jeseniških železarjev, ter ogledom nove hladne valjarne.

Vsi udeleženci slavnosti prejmejo spominske značke.

Dan republike pa bomo v občini praznovali še z naslednjimi večjimi prireditvami:

– v petek, 19. novembra, bo ob 16. uri v razstavnih prostorih Kosove graščine na Jesenicah odprta fotoreportážna razstava KOROŠKI SLOVENCİ V BOJU ZA SVOJE PRAVICE,

– v četrtek, 25. novembra, bo ob 17. uri odprta v istih prostorih razstava varjenih jeklenih skulptur Toneta Svetine z Bleda,

– v soboto, 27. novembra, bodo ob 10. uri dopoldan v spominskem parku na Koroški Beli odkrili spomenik talcem, delo akad. slikarja in kiparja Jaka Torkarja,

– v soboto, 27. novembra, bodo ob 18. uri v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma na Jesenicah odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK.

ODBOR ZA PRIPRAVO OTVORITVE HLADNE VALJARNE BELA

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

Še dober teden nas loči od svečane otvoritve hladne valjarne Bela. S tem pa se zaključuje tudi naše redno 14-dnevno poročanje, oziroma rubrika Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE. To sicer ne pomeni, da se v bodoče ne bomo več javljali v našem tedniku, le glavna teža bo prenesena na poročanje o uspešnosti proizvodnje in prodaje hladno valjanih trakov, ker se tu nadaljuje bitka za dokončen uspeh projekta hladne valjarne.

Ob tem zadnjem rednem poročanju je prav, da podamo stanje izgradnje. Namreč, ob otvoritvi hladne valjarne izgradnja posameznih objektov in naprav še ne bo v celoti zaključena. Tako so še v zaključni fazi montaže ali testiranja nekaterih naprav za proizvodnjo dinamom in nerjavnih trakov, katerih poizkusna proizvodnja je predvidena v prvih mesecih naslednjega leta. Pri tem sta za proizvodnjo dinamom hladno valjanih trakov v zaključni fazi montaže in istočasno hladno testiranje žarilno-razlogilnevalne linije. Na tej liniji bomo, predvidoma naslednji teden, pričeli sušiti peči in prvo testno žarjenje bi bilo lahko opravljeno v decembru. Težave, ki spremljajo začetek poizkusne proizvodnje hladno valjanih trakov na tej liniji, so v preskrbi z vodikom za zaščitno atmosfero in v rezervaciji dušika za varno obratovanje peči. V vodikarni so v rekordno kratkem času zmontirali glavno opremo in se bo konec meseca pričela testna proizvodnja vodika. Več težav je pri dobavi 200 atmosferskih rezervoarjev za dušik in vodik od TPK Zagreb, ki kasni že dva meseca.

Za proizvodnjo nerjavnih hladno valjanih trakov pa je v zaključni fazi montaže lužilne linije za nerjavne trake. Tudi pri tej liniji je del naprav hladno že stestiranih. Enako je v hladnem testiranju, v naslednjih dneh pa tudi v tehnološkem, brusilna linija za trake.

V razrezovalnici so v hladnem testiranju ene krožne škarje in linija za razrez trakov v plošče. Tudi adjustažne naprave so pričeli že montirati in bodo dane v poizkusno obratovanje istočasno s preostalimi napravami.

Od ostalih naprav naj omenimo objekt OTK, ki je v fazi instaliranja, z montažo naprav pa bomo pričeli v mesecu decembru.

Po otvoritvi hladne valjarne Bela, 28. novembra, bomo pričeli s poizkusno proizvodnjo mehkih hladno valjanih trakov na vseh napravah, ki so za to potrebne. Testna proizvodnja na njih teče že nekaj časa in daje dobre rezultate. Same naprave imajo še nekaj pomanjklivosti, oziroma povzročajo nekaj težav. Pravkar se dokončujejo na sendzimir ogrodju avtomatske naprave za merjenje debeline traka, na dresirnem ogrodju pričenjajo z dodelavo slabo sprojehtirane hidravlike s strani dobavitelja, za zvonaste peči še nismo prejeli od dobavitelja rešitve popravkov za gorilce; lužilna linija dela z manjšo zmogljivostjo, zaradi potrebne nižje koncentracije kisline, ker odsavanje kislinjskih hlapov iz banj, zaradi projektivne napake dobavitelja, pri višji koncentraciji kisline ne deluje v redu. Projektivno napako bomo v teku poizkusnega obratovanja, skupno z ameriški strokovnjaki, odpravili v najkrajšem času, da bo čimprej možna normalna proizvodnja.

Ob tej priliki bi se radi zahvalili vsem, ki so sodelovali pri rednem poročanju o dogajanjih na gradbišču.

ZBOROM DELAVCEV V TOZD IN DS SKUPNE SLUŽBE

V današnji številki Železarja objavljamo na sedmi strani tabelarični pregled sredstev, ki jih že združujemo ali pa jih še bomo združevali delavci v Železarni za izvajanje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti ter za potrebe krajevnih skupnosti.

Opozarjamo, da se te tabele štejejo kot dodatek k predlogom samo-

upravnih sporazumov o temeljih plana razvoja družbenih dejavnosti v obdobju 1976–1980, ki so bili objavljeni kot priloga v 44. številki Železarja in v prilogi Poročevalca, dne 8. novembra 1976. O teh sporazumih bomo razpravljali in odločali v skladu s sklepi delavskih svetov TOZD na zborih delavcev od 20. novembra do 4. decembra 1976.

(Nadaljevanje na 6. strani)

KAJ KAŽE ANALIZA REŠILNIH POSTAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

— optimalno število rešilnih postaj, ob upoštevanju naštetih sprememb in eventualnih intervencij z rešilnim avtom v primeru težjih nesreč,

— uvedbo novih zdravstvenih storitev ali, drugače povedano, razširiti in obogatiti delo novih rešilnih postaj.

Da bi se komisija — v sestavi zdravnika — specialista iz medicine dela, industrijskega psihologa, varnostnega inženirja ter dveh organizatorjev dela — izognila kritikam, tako z leve kot desne, se dokopala do resničnih podatkov in dala argumentiran predlog, je morala:

1. Proučiti sedanje stanje rešilnih postaj (vsebinsko in obseg dela ter kadrovske zasedbe).

2. Proučiti problematiko nezgod pri delu (frekvenco, resnost poškodb, trende poškodb po obratih za zadnjih pet let, spisek potencialnih nevarnosti za nesreče po obratih).

3. Zbrati je morala informacije o organizaciji te dejavnosti v drugih železarnah (odločili smo se za preostali dve slovenski železarni ter železarno Sisak in železarno Zenica).

4. Proučiti je bilo treba možnosti reševanja težjih primerov nesreč z rešilnim avtom in dežurnim zdravnikom, skratka, proučiti je morala prožnost reševalne ekipe v primeru hujših poškodb.

OPIS SEDANJEGA STANJA REŠILNIH POSTAJ

V železarni je lociranih pet rešilnih postaj: RPI, ob glavnem vhodu, za vzdrževalne obrate, transport, elektroodni obrat, šamotarno in energetske obrate, (ta je trenutno zaprta), RPII., za valjarne na Javorniku, RPIII., za talilniške obrate, RPIV., za del predelovalnih obratov, preostali del predelovalnih obratov gravitira na druge rešilne postaje, in RPV., za valjarne na Beli.

Za normalen potek dela na vseh petih rešilnih postajah potrebujemo 21 delavcev, vendar jih zaradi fluktuacije in velike odsotnosti zmeraj primanjkuje. Pomanjkanje kompenzirajo z nadurami. Tako smo v letu 1975 opravili 3.088 nadur, v prvih desetih mesecih tega leta pa 2.590.

V letu 1975 je bilo opravljenih 18.336 storitev, povprečno 1.528 na mesec in povprečno 309 storitev mesečno na rešilno postajo. Za leto 1975 je procentni delež storitev po posameznih rešilnih postajah naslednji: RPI. 21%, RPII. 13%, RPIII. 37%, RPIV. 13% in RPV. 16%. Storitve se v glavnem zredurajo na nudenje prve pomoči in na merjenje krvnega pritiska. V bodoče bomo morali delo na rešilnih postajah razširiti in obogatiti, če bomo hoteli zadržati strokovni kader. Ponuja se vrsta novih storitev, o katerih bi kazalo razmisliti, sicer se bodo delavci na rešilnih postajah pritoževali nad delom in plačili, odgovorna služba pa ne bo našla argumentov, s katerimi bi utemeljila njihove zahteve.

NEZGODE PRI DELU

Po letu 1960 beležimo padajoč trend nezgod pri delu, medtem ko je pred tem trend sila razgiban. Tudi spisek potencialnih nevarnosti za nesreče po obratih se vidno skrajšuje — kar je znak, da tudi delo prilagajamo delavcu in ne samo delavca delu — in v tem pogledu moramo narediti še korak naprej. Med potencialne nevarnosti za poškodbe po obratih prištevamo: na plavzu, v jeklarni, elektro jeklarni, livarni in šamotarni so delavci izpostavljeni predvsem nevarnostim opeklin, stisnin, izvinov in zastrupitvam z ogljikovim monoksidom. V vseh valjarnah so nevarnosti opeklin in ureznin. V predelovalnih obratih nastopajo urezi, ubodi, stisnine in opekline s kislino. Delavci vzdrževalnih obratov so izpostavljeni vsem naštetim nevarnostim. Specifične nevarnosti pa so na transportu in energetskih obratih.

KAKO SO V TEM POGLEDU ORGANIZIRANI DRUGOD?

Navadno so odločitve tem boljše, s čim več informacijami razpolagamo. Tudi strokovna grupa je menila, da bomo bolje spoznali obravnavano problematiko, če si jo bomo ogledali z nekoliko širšega zornega kota. Zavedali smo se, da nas lahko pri svojem razmišljanju tradicija omejuje, zato smo zaprosili nekatere druge železarne, naj nam napišejo, kako so v pogledu rešilnih postaj organizirane.

Železarna Štore ima kombinirano reševalno službo. Reševalci so tudi gasilci, na vsaki izmeni imajo 4. Za nudenje prve pomoči imajo dve ambulantni. Opremljeni sta tudi z napravami za dajanje kisika. Tega lahko dajejo hkrati šestim ponesrečencem. Prva pokriva kompleks starih obratov, druga pa novih. Za hujše nesreče imajo organizirane reševalne trojke. To so delavci — pro-

stovoljci, ki so usposobljeni za reševanje in prvo pomoč. V dopoldanskem času je zraven tudi zdravnik, sicer pa ponesrečenca peljejo direktno v bolnico. Imajo lasten rešilni voz. Služba šteje 9 ljudi — vodja in osem bolničarjev, organizacijsko je vezana na službo za varstvo pri delu.

Železarna Ravne ima eno rešilno postajo in v treh oddelkih imajo omarice prve pomoči. Medicinska sestra daje poleg prve pomoči še injekcije in inhalacije. Za hujše primere nesreč imajo organiziran prevoz z rešilnimi avtomobili reševalne postaje Koroškega zdravstvenega doma. V izjemnih primerih angažirajo posebno vozilo kombi, opremljeno z najpotrebnejšimi napravami za reševanje. Vozilo upravljajo gasilci — reševalci v tovarni. Poškodovanca prepeljejo do KZD, kjer ga pregleda zdravnik, in po njegovem nalogu ga odpeljejo v bolnico v Slovenj Gradec ali v Maribor. V postaji prve pomoči delajo: višja medicinska sestra in 6 bolničark z nepopolno srednjo šolo. Strokovni nadzor opravlja zdravnik.

Železarna Sisak ima šest splošnih ambulant, za vsako grupo obratov, in dispanzer za medicino dela. Te so v zdravstvenem domu medicinskega centra Sisak, ki je lociran pri železarni. Služba prve pomoči obsega

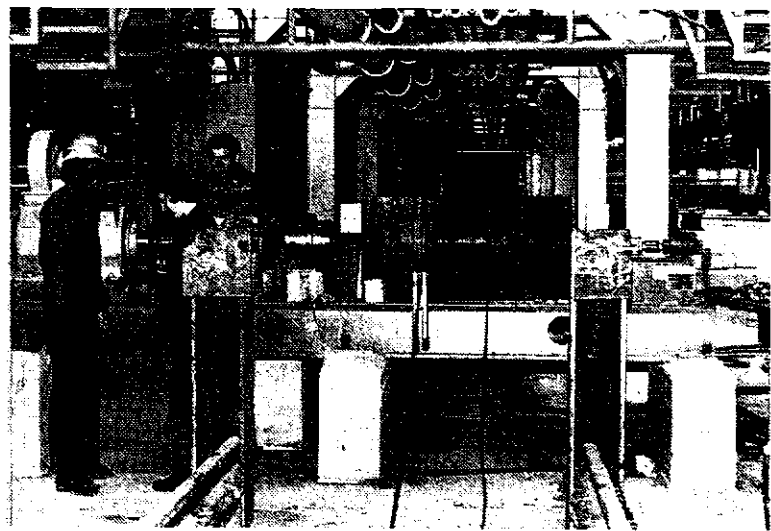
pomožna previjališča po obratih in centralno previjališče v zdravstvenem domu, ki dela neprekinjeno. Imajo dežurnega zdravnika čez ves dan in rešilni voz. Visoke peči imajo rešilno postajo, ki dela neprekinjeno.

Železarna Zenica ima zavod za medicino dela, deset ambulant, stacionarij in specialistične — konsultativne službe. Dve rešilni postaji opravljata prvo pomoč, imajo specializirano RP za nudenje prve pomoči pri zastrupitvah s CO, za hujše primere nesreč imajo dežurnega zdravnika in tri rešilne avtomobile.

Iz opisov obravnavane dejavnosti posameznih železarn je razvidna precejšnja heterogenost. Ni pa težko razbrati, da vsaka izkorišča prednosti, ki jih ima. Prav s tega vidika se bomo morali v naši železarni najbolj potruditi. Nobena od slovenskih železarn nima bolnice v lastnem kraju. Sisak in Zenica to dejstvo s pridom izkoriščata in s tem nudita svojim ponesrečencem boljše in hitrejše (morda tudi cenejše) varstvo.

Za vse štiri železarne je značilna večja centraliziranost te službe kot pri nas. Bolje izkoriščajo dane možnosti in uporabljajo moderne načine reševanja ponesrečencev. Zakaj v naši železarni ne bomo zagledali vidnih sprememb? Za dane razmere

(Nadaljevanje na 15. strani)

Sodelavci — vzdrževalci v hladni valjarni Bela

V OKTOBRU LETOŠNJI NAJVIŠJI OSEBNI DOHODEK

(Nadaljevanje s 1. strani)

delava, medtem ko je TOZD VET običajno uravnovešena z gibanjem v

vsej železarni. Najprej si oglejmo že običajni mesečni pregled.

	ur/os	din/h	din/os	% učinka	ind. OD 1.75 100	indeks življ. str.
leto 1975	190,0	19,36	3.677	30,37	100,0	100,0
I. četrtl. 76	186,9	21,69	4.054	32,47	110,3	111,3
II. četrtl. 76	187,5	22,12	4.146	30,90	112,8	113,3
III. četrtl. 76	189,3	22,44	4.247	30,79	115,5	112,5
oktober 76	189,7	22,76	4.317	32,80	117,4	112,8
I-X 76	188,1	22,15	4.166	31,33	113,3	112,4

Z izplačilom za oktober, s katerim že prehajamo v zadnje četrtletje letošnjega leta, smo torej za letos dosegli najvišji nivo in presegli mesec avgust, v katerem smo dosegli 4.281 din/os, v kumulativni pa smo dosegli v devetih mesecih v povprečju 4.166 din/os, kar je še v povprečju 59 din na osebo ali 1.40% izpod planiranih povprečnih osebnih dohodkov 4.225 din. Če bi bilo spriče ekonomskih rezultatov možno še računati na popolno realizacijo planiranega osebnega dohodka, bi moral znašati leta novembra in decembra kar 4.520 din, kar pa je malo verjetno. Torej realno lahko pričakujemo, da bo znašal izplačani osebni dohodek v letu 1976 v povprečju okrog 4.200 din pri 189 urah, kar je ena ura manj, kot je bilo predvideno.

V podatkih pa nas že nekaj mesecev preseneča drug, z družbenega stališča razveseljujoč pojav, to je, gibanje indeksa življenjskih stroškov. Ker smo bili doslej vajeni na standardno dviganje iz meseca v mesec, si oglejmo podatke, ki izhajajo iz statističnega pregleda SR Slovenije za doslej objavljene mesece letošnjega leta. Indeks, v primerjavi z letom 1975, je znašal:

januar	108,8
februar	112,2
marec	112,8
april	113,6
maj	112,8
junij	113,4
julij	112,8
avgust	112,6
september	112,1

Če z ozirom na določene podrazitve v oktobru, predvidevamo, da bo indeks v porastu, npr.: 112,8, se ne bomo dosti zmotili, če ocenimo, da

bo indeks za deset mesecev znašal 112,4 in bo torej za 0,9 (točke) nižji od porasta osebnih dohodkov. To pa je že premik k povečanju realnih osebnih dohodkov, kar je cilj stabilizacijske politike.

V ostalem smo z rezultati, ki vplivajo na osebni dohodek, v oktobru lahko zadovoljni. Čeprav nova hladna valjarna še ni začela obratovati (v planu ima že svoj delež), je bilo doseženih 150.500 ton skupne proizvodnje, kar je 11,3% več kot v preteklih devetih mesecih in celo 16% več kot v tretjem četrtletju. Odrz tega sta bila za 2% višji faktor učinkovitosti in za 2% višja stimulacija za proizvodnjo, torej dokaz, da je osebni dohodek povezan s proizvodnostjo, čeprav ne v enakem razmerju, ker bi bila sicer nihanja previsoka.

Najbolj ugodno sliko v premiku kažejo v TOZD Talince, kjer je število ur poraslo za tri ure. V zvezi s tem, in zaradi bistveno boljšega učinka (za 4,07%) je osebni dohodek višji za 174 din ali 4,26%. Temu sledijo: TOZD VET, TOZD Valjarne in DS Skupne službe, medtem ko je TOZD Hladna predelava dosegla manj osebnega dohodka (26 din ali 0,65%), ob istem številu ur. Vzrok je v določeni nespremenjeni situaciji, tako pri urah, učinku kot pri stimulaciji za doseženo proizvodnjo.

V mesecu novembru lahko zaradi vpliva treh praznikov računamo, da bo osebni dohodek še nekoliko narasel, čeprav bo skupno plačanih ur nekaj manj. Ker smo se že v večini primerov izrekli za odstop še ene dneve za Posočje, bo večji osebni dohodek zelo dobrodošel, naša dolžnost pa je, da v cilju uspešnega zaključka leta nadaljujemo z delom vsaj tako, kot smo ga zastavili v oktobru. SM

Naš narodnoosvobodilni boj in socialistična revolucija sta bila veliko humanistično dejanje, ki se je zaključilo z veliko zmago ravno zaradi humanističnih odnosov, ki so prevečali borbe-partizane in večino našega prebivalstva, ki je moralno, materialno in vsestransko podpiralo ta boj. Ravno zato tolikokrat ponavljamo potrebo in nalogo prenašanja moralnih vrednot — človeško dostojanstvo, tovarištvo, medsebojno povezanost, solidarnost, soodvisnost, odgovornost, hrabrost, bratstvo in enotnost, samopremagovanje, disciplina idr. — na sedanje, predvsem mlade generacije. Kajti tudi socialistične samoupravne odnose gradimo na načelih humanizma. Skozi celotno ustavo, kakor tudi osnutek zakona o združenem delu, se prepletajo moralne vrednote — skupni interesi, medsebojna povezanost, odvisnost, odgovornost in solidarnost, enakopravnost, bratstvo in enotnost. Zato tudi pravimo, da gradimo humane socialistične samoupravne odnose, odnose, grajene na človeškem dostojanstvu, odnose, ki vodijo k osvoboditvi človeka in dela.

Največkrat, ko govorimo o nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov, pozabljamo na vse te človeške, humanistične vrednote. Kajti premalo se zavedamo tega, da nihče ni človek »sam po sebi«, da je človek šele »treba postati«. Seveda je ta pot od dojenčka do ČLOVEKA — izobraženega, plemenitega in dostojanstvenega, z vsemi človeškimi vrednotami nekdanjih borcev-partizanov in vrednotami, ki jih ustvarjamo s socialističnimi samoupravnimi odnosi — lahko daljša ali krajša, odvisna od mnogih vzgojnih dejavnikov, ki oblikujejo, oziroma sooblikujejo človekovo, vsestransko, ustvarjalno osebnost. Na vse to pa, čeprav v nenehnih prizadevanjih za nadaljnji razvoj samoupravnega socializma, preveč pozabljamo.

Čeprav se bo marsikdo ob ta uvod obregnil, češ, kaj nam pomaga tako moraliziranje, se nam zdi, da bo na ta vprašanja potrebno še in še opozarjati in jih tudi vnašati v našo vsakodnevno prakso. Kajti ne bi smeli pozabiti, da so bili napredno delavsko gibanje, naša narodnoosvobodilna borba in socialistična revolucija, ki jo bojujemo še danes, ter revolucionarnost in dejavnost Zveze komunistov Jugoslavije cenjeni in so cenjeni, predvsem po skrbi za človeka. Skrbi tudi za drobne človekove probleme, kajti v resnici se življenje sestoji iz teh drobnih problemov.

VEČ PRIZADEVANJ ZA HUMANIZIRANJE MED- OSEBNIH IN SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH ODNOSOV

Le-teh pa največkrat ne vidimo, hodimo neprizadeti mimo, preveč zaverovani sami vase in svoje probleme, kar pomeni neke vrste začarani krog, ki ga moramo začeti prebijati. Mnogi od nas so nemalo okuženi z malomeščansko psihologijo potrošniške družbe, ki je največji nasprotnik humanizma in vzrok odtujenosti med ljudmi. Namalo teh navad in mentalitet smo uvozili iz zahoda, naj si bo v obliki filmov ali literature, ne da bi bili ob vsem tem dovolj kritični. Pogosto pa hodimo mimo teh drobnih človekovih problemov tudi zaradi delovne ali družbenopolitične preobremenjenosti, se jih običajno tudi zavedamo, ko pa bi jim morali nameniti nekaj pozornosti, nas »pogoltne« drugo delo.

Kako bi sicer lahko delavca iz proizvodnje, ki je zaradi nesreče pri delu boloval prek enega leta, »prezrli« in mu ne namenili niti najmanjše pozornosti. Nihče ga ni niti obiskal, čeprav je bil dalj časa prikovan v posteljo, nikogar ni bilo, da bi predlagal, da se mu namenimo v tem času denarna podpora, čeprav je v sindikalnih organizacijah zato poseben denar, pred časom pa je bil sprejet celo pravilnik o pomoči socialno šibkim delavcem in delavcem, ki so dalj časa na bolovanju. Prve besede, ko je še nesposoben za delo prišel na obisk v obrat, so bile »ali boš kmalu začel delati?« Ali sodelavka, ki je dan za dnem prihajala na delo z globoko udrtimi očmi, je bila deležna le pikrih, da ne rečemo, nersramnih pripomb, nihče pa je ni vprašal po vzroku, ko je namesto spanja ure in ure prebedela pri bolnem otroku. Taki in podobni primeri so navidezno drobni problemi, toda iz takih in podobnih problemov je sestavljeno vse naše življenje. Tega pa gradimo na humanizmu, v skrbi za človeka, ki nam mora v vseh pogledih postati prvi in najpomembnejši. Taka skrb človeku je veljala tudi v najhujših letih naše zgodovine, v narodnoosvobodilni borbi.

Ko smo v uvodu govorili o moralnih vrednotah, kot so skupni interesi, medsebojna povezanost, odvisnost, solidarnost in drugo, smo pri tem mislili predvsem na naše odnose v samoupravnem dogovarjanju in na naše odnose do dela in delovne discipline. Prevečkrat so še prisotni individualni interesi, pa naj si bo ob odločanju o nečem ali pri našem odnosu do dela in delovne discipline. Bodir, o iskreni in priznajmo, ko govorimo, na primer, o delitvi osebnih dohodkov, ali o regresih za letne dopuste, kar je trenutno aktualno, ker je v razpravi sindikalna lista 1977, običajno pomislimo na sebe, kako bom v tej delitvi »jaz odrezal«.

Ali vzemimo že tolikokrat pogrevano delovno disciplino ali izmikanje delu. Najbrž taki posamezniki ne pomislijo, da s tem delujejo protiučtavno, ker izkoriščajo tuje delo, ali preprosto rečeno, ker jim osebni dohodek služi drugi. Taki posamezniki najbrž ne vedo, da je »človekovo delo edina podlaga za prilaščanje proizvoda družbenega dela in podlaga za upravljanje družbenih zadev«. In, da je tako njihovo ravnanje skrajno nehumano in nemoralno.

Ob vseh teh primerih imamo ponovno v mislih prejšnjo trditev, da nihče ni človek »sam po sebi«, da je človek šele »treba postati«. Ta človek pa »postaja« prek družinske in šolske vzgoje, v okolju kjer živi in dela, v našem samoupravnem sistemu, v družbenopolitičnih organizacijah in društvih. V naši ustavi smo zapisali, da se moramo prizadevati za humaniziranje samoupravnih odnosov, ki v povratnem smislu vplivajo in bodo vplivali tudi na oblikovanje celovite, ustvarjalne in humane osebnosti.

Ne bi smeli skleniti ta razmišljanja s posploševanjem obravnavanih ugotovitev in primerov, kajti vse te vrednote so, nekatere bolj, druge manj prisotne med delavci in delovnimi ljudmi ter občani, ki gradijo, se borijo in mnogo žrtvujejo za razvoj najbolj humane človeške družbe — samoupravnega socializma. Vse te vrednote je potrebno le poglabljati, jih plemenititi in razširjati na vse, tudi na tiste posameznike ali skupine, ki mislijo preveč individualno ali potrošniško. Kajti tudi humaniziranje samoupravnih in medosebnih odnosov je sestavina našega vsakodnevnega boja za nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov.

ŠE ENKRAT: NAGRAJEVANJE Z UPOŠTEVANJEM MINULEGA DELA

V zadnji številki Železarnja je pod enakim naslovom objavil tov. Hafner svoja gledanja na danes zelo aktualno vprašanje delitve osebnega dohodka z upoštevanjem minulega dela. Če bi avtor obravnaval samo to vprašanje, bi lahko njegov prispevek ocenili kot dobro nameren poizkus v iskanju praktičnih rešitev, kako uveljaviti v ustavi zapisano pravico delavca do minulega dela. Ker pa članek vsebuje tudi nekaj trditvev, ki ne ustrezajo resnici, in bi lahko vodile v zmotno pri nadaljnjem reševanju tega vprašanja, pa kot predstavnik službe, ki je večkrat omenjena v članku, čutim dolžnost, da nanj odgovorim.

Poizkus, kaj in kolikšen delež v ustvarjenem dohodku je priznavati minulemu delu, ni nov, saj se teza o minulemu delu pojavlja že nekaj let, le da do sprejetja nove ustave ni bila nikjer zapisana pravica delavca do tega dela. Kot rezultat podzvestnega hotenja, da se na račun minulega dela prizna del osebnega dohodka, se je v Železarni že v letu 1969 sprožila akcija za sprejetje pravilnika, po katerem naj bi se del osebnega dohodka razdeljeval kot priznanje za vloženo delo. Takšen pravilnik je bil 1. 1. 1970 tudi sprejet. Da se je že takrat mislilo na vloženo, to je, minulo delo, izhaja iz uvodnega člena, ki se je glasil: »Z namenom, da se delavcem železarnje Jesenice, ki z vložnim delom ustvarjajo gospodarski potenciali da posebno priznanje, se uvede kot merilo delitve dohodka za neprekinjeno zaposlitev v Železarni«.

Druga oblika priznavanja za minulo delo se odraža v uporabi še sedaj veljavnega pravilnika o podeljevanju delovnih priznanj, ki je v uporabi od leta 1972. Obe navedeni obliki pa kot merilo udeležbe uporabljata delovno dobo, čeprav z različno opredelitvijo, predvsem z določili, katera delovna doba se šteje kot osnova za izračun višine dodatka. Ko so se v letu 1974 z objavo sindikalne liste pojavile tudi prve, nekoliko jasnejše opredeljene zamisli o minulemu delu, se je istočasno pojavila tudi kritika, da dodatek za delovno dobo ni ustrezno nadomestilo za minulo delo in delovna doba ne kot edino merilo za izračun udeležbe. Posledica te kritike je, da ima sindikalna lista za leto 1975 iste dodatke, to je, od 1-12 %, opredeljene pod naslovom »nagrajevanje po minulemu delu« (tč. 11). V zelo široki obrazložitvi že ta sindikalna lista navaja, kako naj bi bil delež minulega dela, opredmetenega v živem delu, ugotovljen in realiziran v nekem delu tekočega osebnega dohodka, in le kot pogojno priznava delovno dobo kot začasno osnovo za opredeljevanje tega deleža. Osmutek sindikalne liste 1976 že popolnoma jasno vključuje v svoja priporočila osebni dohodek iz minulega dela, pušča pa tudi dodatek za delovno dobo kot alternativno rešitev, dokler ne bodo izdelani ustrežnejši kriteriji za priznavanje osebnega dohodka po minulemu delu.

Iz vrste razprav o minulemu delu, raznih teoretičnih rešitev, že objavljenih pravilnikov itd., so v sindikalni listi 76 izoblikovane osnove, po katerih naj bi se ugotavljal delež minulega v tekočem (živem) delu, tudi merila za udeležbo delavca. Ker bo s sprejetjem sindikalne liste (to čemer ne dvomim) to že postala obveznost za delovno organizacijo, da v svojih sporazumih uveljavijo tudi določila o minulemu delu, ne bo odveč, če se seznanimo z vsebino 2. točke iz osnutka sindikalne liste 77, ki se glasi:

OSEBNI DOHODEK IZ MINULEGA DELA

1) Minulo delo delavcev obsega sredstva za proizvodnjo in se izraža v ustvarjenem dohodku. Minulo delo je torej rezultat poslovanja, investiranja (vlaganja) v osnovna in obratna sredstva, prihrankov pri materialnih, oziroma poslovnih stroških, boljšega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti, uspešne organizacije dela in tehnologije, naložb v družbenih dejavnostih, uspešnosti združevanja dela in sredstev, kot tudi rezultat drugih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov.

2) Ugotavljanje in delitev osebnih dohodkov iz minulega dela je sestavni del ugotavljanja celotne delovne uspešnosti in s tem sestavni del sredstev za osebne dohodke, oblikovanih po merilih samoupravnih sporazumov in okviru ustvarjenega dohodka.

3) Razmerje v osebnem dohodku na račun minulega in na račun sedanjega (tekočega) dela oblikujejo temeljne organizacije združenega dela in druge delovne skupnosti v skladu s samoupravnim sporazumom. Pri tem upoštevajo zlasti svoje in primerjalne kazalce:

- dohodek,
- poslovljiv sklad,
- akumulacija,
- rentabilnost,
- drugi rezultati gospodarjenja in vplivi na uspešnejše poslovanje.

Osebni dohodek iz minulega dela povečujejo ali zmanjšujejo delavci v

temeljni organizaciji združenega dela in v drugi delovni skupnosti skladno z ustvarjenim dohodkom. Če so iz minulega dela ustvarjena večja sredstva kot v minulemu letu, presodijo delavci, kolikšen del teh sredstev bodo vložili v nadaljnji razvoj svoje temeljne organizacije ali pa jih združili z delom in sredstvi drugih organizacij.

4) Za merjenje delavčevega konkretnega delovnega prispevka iz minulega dela bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela v svojih samoupravnih splošnih aktih določili ustrezna merila kot, denimo:

- Delež delavčevega prispevka pri gospodarjenju in upravljanju z minulim delom;
- delovna doba kot odraz delavčevega prispevka k ustvarjenim sredstvom družbene reprodukcije;
- evidentirani obseg sredstev za vlaganja, katerim se je delavec v preteklosti odrekel na račun svoje osebne in skupne porabe.

Torej, med tremi osnovami za ugotavljanje delavčevega deleža, je zopet delovna doba tista, ki bo opredeljevala delavčev delež pri delitvi sredstev za minulo delo, čemur se tudi ne da izogniti.

Če se je tov. Hafner lotil teoretične razprave o minulemu delu, v katero vpleta tudi zamisli iz gradiva o napredovanju na delovnem mestu, ki s samim minulim delom nima nikakršne zveze, razen da tudi uporablja »neko« delovno dobo, mu nedvomno ne moremo oporekati pozitivnih zaključkov, da je minulo delo že zajeto v celotni družbeni akumulaciji in da je rezultat minulega dela možno zajemati samo v tekočem, to je, živem delu. V to smer peljejo tudi edino možne praktične rešitve, to je, ne več osebnega dohodka zaradi minulega dela, pač pa ugotovitev deleža minulega dela v ustvarjenem (tekočem) dohodku in delitev tega dela, po drugačnih kriterijih. Če delimo, na primer, del osebnega dohodka po vrednosti delovnega mesta, del po učinku, del kot stimulacijo za boljše proizvodnjo, dalje po različnih kriterijih, ki

so vzeti kot osnova raznim dodatkom, zakaj ne bi ugotovljenega deleža minulega dela v tekočem dohodku delili po posebnih kriterijih?

Nedvomno so razprave o minulemu delu prisotne tudi v Železarni, vendar mi ni znano, da bi se med oddelkom za nagrajevanje in družbenopolitičnimi organizacijami vodile že kakšne konkretne, še manj pa sporne diskusije, ki se po trditvi pisca »močno razlikujejo«. Ker je iz nadaljevanja članka razvidno, da so bila sicer dolgo časa neusklajena in nejasna mnenja velikega dela delavcev v družbenopolitičnih organizacijah pa tudi v sektorju za ekonomsko končno le obvladana, me prav zanima, kakšni so zaključki te obvladane situacije, ker v razčiščevanju nejasnih mnenj oddelek za nagrajevanje ni sodeloval. Tudi »recept« za bodočo rešitev ni najbolj čist, saj meša obseg sredstev za ocenjevanje uspešnosti z upoštevanjem nagrajevanja po minulemu delu, kar naj bi ustrezalo normalnemu poslovnemu uspehu (V določenih pogojih je tudi izguba lahko normalni poslovni uspeh.) Izračunu sedanje uspešnosti posameznika (verjetno misli na ocenitev), naj bi dodali »določeno število enot minulega dela, odvisno od prebitnega staža na zadnjem delovnem mestu«. Zakaj torej samo delovna doba na zadnjem delovnem mestu, ki se je za marsikoga začela šele včeraj, če je kot kriterij sporna celo vsa delovna doba?

Dvomim pa tudi, da bi s tem odpravili dosedanje, »neurejeno in neusklajeno« delitev v Železarni, ki dopušča celo razlike na sicer enakih delovnih mestih. V polemiko, kdaj je nagrajevanje tako urejeno, da bi zadovoljili subjektivna gledanja vseh 6.500 članov kolektiva, se ne bi spuščal, saj smo v Železarni že izmenjali nekaj sistemov, vedno v upanju, da bo novi boljši od starega. Nedvomno pa je pisec neobjektiven, če smatra, da je glavna slabost nagrajevanja, »da dopušča razlike na sicer enakem delovnem mestu«. Enakost delovnega mesta je nameč izražena samo v osnovni vrednosti, to je, v kategoriji ali, dalje, v vrednosti obračunske postavke, vsa nadaljna gradnja osebnega dohodka pa je odvisna od pogojev, ki jih izpolnjuje posameznik.

Tu so najprej dolžina delovnega časa, različen učinek, dodatki (različni obseg nočnega, nedeljskega ali nadurnega dela), stimulacija (od 0-20 %), dalje, dodatek za delovno dobo (od 0-18 %), različno obdobje koriščenja letnega ali sobotnega dopusta itd.

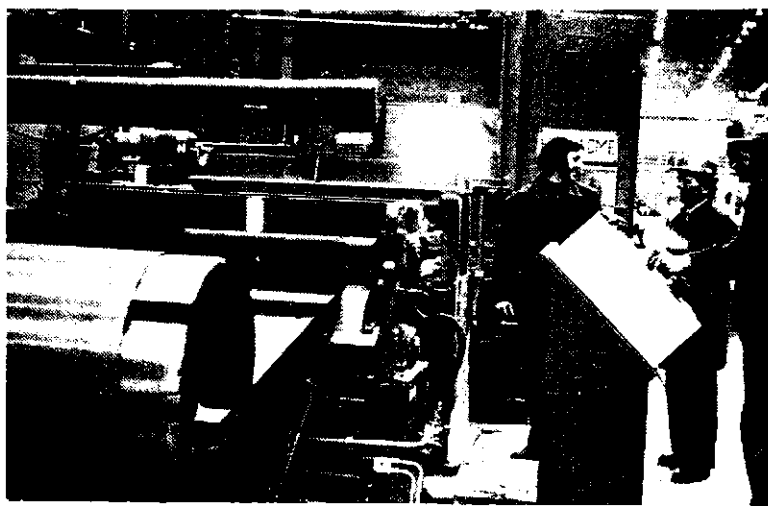
Torej, enak osebni dohodek na »enakem« delovnem mestu bi bil ustvarjen le v primeru, da imata dva delavca popolnoma iste osebne in delovne pogoje, kar pa bi bila že redkost.

Pisec zaključuje svoj prispevek z informacijo, da v tem času potekajo zaključna dela pri izračunavanju novih vrednosti za osebne dohodke, kar zopet meša z ocenjevanjem uspešnosti sedanjega in minulega dela posameznika. Kar se tiče izračunavanja »novih vrednosti« za osebne dohodke, mi je znano le to, da je v pripravi plan za leto 1977, v katerem bo izražena načrtovana vrednost osebnega dohodka, ne da bi bilo že v planu opredeljeno, koliko je izhaja iz minulega in koliko iz tekočega dela. Če pa vidi v sistemu napredovanja, ki naj bi se uveljavil v letu 1977, orožje za rušenje osnovnih proporcev, ki jih »nalaga ustava«, ne bi bilo napačno, da bi s svojimi stališči pravočasno vplival na idejne in tehnične sestavljence sistema napredovanja na delovnem mestu. (NADM).

Obstaja namreč upravičena bojazn, da se bodo razlike na sicer enakem delovnem mestu, zaradi različnih ocenjene uspešnosti in različnega števila vstetih let, še povečale. Da ne gre mešati napredovanja na delovnem mestu z minulim delom, se da zaključiti tudi iz tega, da je osnova za oceno uspešnosti le zadnje leto, ne pa daljše obdobje.

Z objavo osnutka sindikalne liste 1977 se, poleg drugih vprašanj, dejansko šele odpira polemika o vključitvi nagrajevanja po minulemu delu v obstoječi sistem, saj šele kriteriji v osnutku omogočajo kolikor toliko konkretno razpravljanje. Kot pisec sam trdi, vprašanje minulega dela ni samo politična zahteva, ampak ustavno določilo, ki ga je treba uresničiti v praksi. Pri tem bo vsekakor oddelek za nagrajevanje tudi sodeloval, saj je to njegova službena in moralna dolžnost. Da pa ni potrebna nikakršna naglica, pa izhaja tudi iz stališča sestavljenosti sindikalne liste, ki v obrazložitvi k osnutku liste navajajo, da se moramo šele odločiti, kdaj bomo (ali v letu 1977 ali 1978), začeli v obstoječe oblike nagrajevanja vključevati kriterije o minulemu delu.

SM

Testiranje polirno brusilne linije na nerjavna jekla v hladni valjarni Bela

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 22. 11.	PRISTAVEC BOŽIDAR	PRAPROTNIK NIKO
TOREK – 23. 11.	ULČAR MARJAN	KOVAČ JANEZ
SREDA – 24. 11.	ARH JANEZ	KRAPEŽ BERTI
ČETRTEK – 25. 11.	ENIKO VANDA	ZUPAN MIRKO
PETEK – 26. 11.	FALETIČ JANEZ	TORKAR STANE
SOBOTA – 27. 11.	ZIDAR JOŽE	MARKEŽ VALENTIN
NEDELJA – 28. 11.	NOČ BRANKO	MENCINGER STANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure,
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure,
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 22. do 27. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. obratna ambulanta
popoldan: II. in IV. obratna ambulanta.
V soboto, 27. novembra, samo dopoldan I. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta,
popoldan: I. zobna ambulanta.
V soboto, 27. novembra, samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas: dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABILO NA PREDAVANJI

Elektrotehniško društvo Jesenice organizira v petek, 19. novembra, ob 18. uri v Kazini debatni večer s predavanjem:

EKSKURZIJA V HIDROCENTRALO LA RANCE V FRANCIJI

Potovanje bo dokumentirano z diapozitivi.
Vabimo člane elektrotehniškega društva in vse člane ostalih društev.

Odbor društva strojnih inženirjev in tehnikov vabi na predavanje

PRIPRAVA PODATKOV ZA IZDELAVO
RAČUNALNIŠKEGA PROGRAMA,

ki bo v sredo, 1. decembra, ob 18. uri v prostorih Kazine. Predaval bo Jaka Soklič.

RAZSTAVA »DELAVSKA USTVARJALNOST YU 76« IN PRIZNANJE ŽELEZARNI

Letošnja razstava izumov in tehničnih izboljšav na Reki, ki bo odprta od 11. do 21. novembra, je lep pregled ustvarjalnega dela jugoslovanskih izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

Na razstavi sodeluje 135 delovnih organizacij s preko 1000 razstavljenimi predmeti. Pokrovitelj razstave je predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Spiljak, ki je v otvoritvenem govoru poudaril pomen množične inventivne dejavnosti v organizacijah združenega dela in njen vpliv na gospodarjenje v temeljnih organizacijah združenega dela. V govoru je posebej pohvalil železarno Jesenice, ki ima dobro organizirano novatorsko dejavnost in vsako leto nagradi najboljše novatorje leta. Čestital je tudi navzočemu novatorju in razstavljalcu Viktorju Žanu iz oddelka za hidravliko v naši železarni in pohvalil njegove razstavljene predmete.

Težko je med tisoč eksponatov izbrati najboljše, ker je vtis, ki ga na človeka napravita množica in pestrost razstavljenih predmetov, že sam po sebi veličasten. Posebno privlačni so razstavni prostori večjih delovnih organizacij, ki v večini predstavljajo svoje najnovejše dosežke. Na osnovi prikazanih del lahko ugotovimo, da je tudi mlajša generacija sprejela množično inventivno delo kot eno od sodobnih oblik

ustvarjanja. Večina razstavljalcev predstavlja izume in tehnične izboljšave, ki so jih ustvarili v temeljnih organizacijah združenega dela. S svojimi izvirnimi in domiselnimi rešitvami so avtorji potrdili ekonomsko in tehnično upravičenost organiziranja množične inventivne dejavnosti v organizacijah združenega dela.

Z razvojem razstav in razstavnih predmetov lahko spremljamo tokove novatorstva v temeljnih organizacijah združenega dela in tehnične napredka na splošno. Delovne organizacije so sprejele razstavo kot eno izmed možnosti neposrednega spoznavanja domačih izumov in tehničnih izboljšav, njihovo menjavo in uporabo, s tem pa se je tudi odprla pot procesu povečanja dohodka in osebnih dohodkov zaposlenih.

Razstava je dobila priznanja najvišjih političnih in gospodarskih organov in je priznana kot največja dosedanja manifestacija te vrste v SFR Jugoslaviji.

Tone Strajnar

31. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Anton Pintar je sklical 28. oktobra 31. redno sejo delavskega sveta TOZD VET z naslednjim dnevnim redom: pregled izvajanja sklepov 30. redne seje DS; devetmesečno poslovno poročilo ŽJ in TOZD VET; predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana za leto 1977; predlog odbora za gospodarstvo TOZD VET o spremembah v investicijskem programu; samoupravni sporazum o združevanju sredstev v letih 1976-80 za pokrivanje dela stroškov infrastrukture ZTP Ljubljana; vpis posojila za ceste kategorije »C« - uporabniki družbenih sredstev; vloge in pritožbe ter vprašanja in odgovori na vprašanja delegatov DS.

Pri pregledu izvajanja sklepov 30. redne seje, ki ga je podal direktor TOZD VET, so ugotovili, da so le redki med njimi že izvedeni zaradi kratkega roka med 30. in 31. sejo, ostali pa so v izvajanju.

Na zahtevo delegatov iz transportnih obratov je DS ponovno obravnaval kategorijo za eno od delovnih mest na transportu ter jo spremenil, z veljavnostjo od 1. novembra 1976 dalje.

Pri obširni obravnavi devetmesečnega poslovnega poročila ŽJ in TOZD VET ter trenutnega stanja zaradi izpada dohodka, so imeli delegati precej pripomb, ob koncu pa so soglasno podprli ukrepe, ki imajo za cilj, da bi v zadnjem četrtletju 1976 proizvedli in odpremili na trg 100.000 ton izdelkov. Zahtevali so, naj se uvede tekoča kontrola vseh stroškov na nivoju obratov, in pri tem poudarili, da je nesprejemljivo, da indeksi stroškov presegajo indekse blagovne proizvodnje in da je potrebno znižati stroške v vseh obratih TOZD VET. O teh rezultatih je treba mesečno poročati, s poudarkom na tistih vrstah stroškov, na katere lahko vplivajo vsi delavci v temeljni organizaciji. Nadalje so zahtevali, da se vzpostavi večja obratovalna sposobnost proizvodnih naprav s pravočasnim in strokovnim delom ter stalno in učinkovito kontrolo.

Soglašali so tudi s stališči delegacije TOZD VET v zboru združenega dela občine Jesenice, v zvezi z gospodarskim gibanjem v letošnjem letu, kjer poleg ostalega opozarjajo na hitrejšo realizacijo že začelih programov, kot so:

- do roka preiti na novo organizacijo vzdrževanja in s tem v zvezi izvesti vse zahteve predvidenih delovnih in poslovnih odnosov (za gospodarjenje z rezervnimi deli, preventivno vzdrževanje, programiranje in izvajanje remontov, vodenje in analiziranje zastojev itd.);
- za boljše delo, oziroma sprostitve vseh sil za večjo angažiranost pri uresničevanju planskih delovnih nalog, je potrebno pospešeno zaključevati dela pri organizacijskem oblikovanju novih TOZD,
- uvesti že sprejeti sistem napredovanja na delovnem mestu.

V desetih točkah, ki jih je navedla delegacija, je tudi točka, ki govori, da je potrebno povečati delovno disciplino, izkoriščanje delovnega časa in dosledno izvajati predpisane normative za varno delo.

Pri obravnavi predloga samoupravnega sporazuma o osnovah plana za leto 1977 je DS sklenil, da se skliče zbor delavcev TOZD VET in da se vsem SDS posreduje v sprejem predlog samoupravnega sporazuma. Zbori delavcev naj bi trajali do 20. novembra.

Na osnovi predloga odbora za gospodarstvo TOZD VET je DS sprejel spremembo finančne konstrukcije pri nabavi brusilnice za valjarno Bela. Prvotnega projekta ni bilo mogoče realizirati zaradi pomanjkanja deviznih sredstev, kar pa zahteva večje angažiranje domačih, bančnih in lastnih sredstev, in dodatno združevanje sredstev v višini 5 milijonov 597.200,00 din. Delež TOZD VET pri dodatnem združevanju je 23,2 % ali 1.298.557,00 din.

DS predloga za nakup prostorov in opreme od Univerzala Jesenice ni sprejel, ker posredovani predlog ni bil zadosti obrazložen niti ne dokumentiran s perspektivnimi možnostmi o izgradnji lastnih poslovnih prostorov za Železarno.

43. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE PRI DS ŽELEZARNE

Na 43. seji odbora za dohodek in nagrajevanje pri delavskem svetu Železarne, ki je bila v četrtek, 11. novembra 1976, so obravnavali pregled sklepov zadnje seje, informacijo o osebnem dohodku za oktober in informacijo o spremembah v sindikalni listi 1977.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so sklepi v celoti izvršeni, da je prekatgorizacija delovnih mest zaključena, nadaljnje spremembe in dopolnitve kategorij pa bodo reševane po redni poti, predvideni s sporazumom o delitvi osebnih dohodkov. Sklenili so tudi, da je treba članom odbora pripraviti pojasnilo pravilnika o stimulacijskem dodatku, katerim delavcem se dodeljuje, v katerih primerih se ukinja in kako ukrepati v primeru premešanja delavcev (npr. iz hladne valjarne v hladno valjarno Bela). Oddelek za nagrajevanje bo pripravil tudi pregled koriščenja stimulacijskega dodatka v odstotkih po posameznih obratih.

Pri obravnavanju informacije o osebnem dohodku za oktober so ugotovili, da je osebni dohodek v oktobru v povprečju na zaposlenega 106 din višji kot v mesecu septembru in znaša 4.317 din.

Ob koncu seje so obravnavali še informacijo o spremembah v sindikalni listi 1977 in se z njo strinjali.

Pri obravnavi samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v letih 1976-80 za pokrivanje dela stroškov infrastrukture ZTP Ljubljana so člani zahtevali natančno kvantifikacijo izgube, pri tem pa so pripomnili, da zaradi gospodarskega položaja, v kakršnem Železarna je, ne morejo soglašati s takšnim povečanjem in načinom pokrivanja izgube, kakor tudi ne morejo prevzeti takih obvez srednjeročnega značaja, za katere že vnaprej vedo, da jih ne bodo mogli izpolniti.

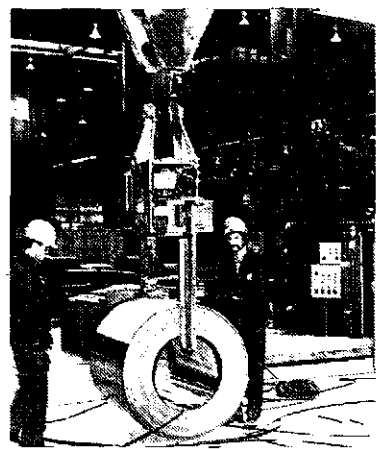
DS je sprejel predlog o vpisu posojila za ceste kategorije C. Vpis znaša po dogovoru en odstotek od izplačanih OD v letu 1975. Pri tem so ugotovili, da celotni znesek posojila za ŽJ znaša okrog 4.000.000,00 din. Prvi del se vplača decembra 1977., drugi del pa decembra 1978. leta.

DS nadalje priporoča zborom delavcev, oziroma samoupravnim delovnim skupinam TOZD VET, ki bodo do 20. novembra, da izglasujejo, da se odstopi enodnevni zaslužek za prebivalce Posočja. Nadalje je DS tudi sklenil, da se predvideno gradivo za razpravo in sklepanje o samoupravnih sporazumih o temeljnih plana razvoja družbenih dejavnosti v obdobju 1976-80 opravi na zborih delavcev TOZD.

Pri obravnavi pritožbe delavca na izrečeno kazen komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri TOZD VET je DS ugotovil, da je bila kazen, izrečena v zvezi s prestopkom, ki ga je pritožitelj napravil, pravilna.

Druga pritožba, ki jo je obravnaval DS, pa je še v reševanju. Spremembo, ki se pripravlja, bo v končni fazi odobril DS.

NZ

Iz nove hladne valjarne

V minulem tednu so samoupravne delovne skupine nadaljevale z razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma o osnovah plana za leto 1977, o predlogu za pomoč Posočju in o cepljenju proti gripi, ki so predmet zbora delavcev TOZD, sklicanih v mesecu novembru. Kljub temu, da se je do sedaj sestalo že lepo število samoupravnih delovnih skupin, po sprejetih zapisnikih do 8. ure 16. novembra sodeč, 66 ali približno četrtina vseh skupin, moramo opozoriti vodje samoupravnih delovnih skupin, naj s sestanki v tem tednu pohitijo, ker bodo že v prihodnjem tednu sklicani zbori delavcev TOZD zaradi razprave o samoupravnih sporazumih o temeljnih plana razvoja SIS družbene dejavnosti do leta 1980. To bo zahtevna razprava in je ni mogoče vključiti v razpravo prej naštetih vprašanj, ki pa so tudi zelo pomembna.

PLAVŽ

Samoupravne delovne skupine obratovodstvo, plavž 1, 2 in 3 so, poleg vprašanj, naštetih v uvodu, obravnavale še obratno informacijo, medsebojne odnose in predlog o ukinitvi apnenice. Stališče samoupravnih delovnih skupin apnenice objavljamo v posebnem članku (zapisnik s sestanka), stališče ostalih samoupravnih delovnih skupin plavža pa je različno, vendar se nobena ni strinjala z ukinitvijo. Skupina obratovodstva meni, naj o tem odločijo jeklarji in tehnične službe, istega mnenja je plavž, samoupravna delovna skupina plavž 2 meni, da je ukinitve preuranjena, saj so bile apnenice komaj obnovljene, in se strinjajo s stališčem apnenice, da je treba nabaviti kvaliteten apnenec, pa bodo peči v redu delale in tudi gospodarno; skupina plavž 3 pa se z ukinitvijo ne strinja in meni, da je z ukinitvijo in rušenjem apnenic treba počakati, če že ni mogoče nabaviti kvalitetnega apnenca. Samoupravna delovna skupina plavž 1 je, poleg vseh teh vprašanj, obravnavala še obratno informacijo, in medsebojne odnose. Glede obratnih informacij so mnenja, naj se objavljajo na oglasnih deskah, kar je prav tako uspešno, je pa cenejše, več jih je treba obveščati o gibanju osebnega dohodka, sploh pa je treba oblikovati bolj enostavne in razumljive informacije. Delavci, ki nečesto sodelovati v delu in iščejo le koristi, so javno kritizirali. Predlagajo, da se nujno uredi podeset, ker pri sedanjem stanju obstaja velika možnost prehlada, pozimi pa bo zmrzoval material, stisnjeni zrak in voda.

MARTINARNA

Samoupravne delovne skupine staro železo 2, SM peči 2 in livna jama 2 so obravnavale vprašanja, naštetih v uvodu, brez posebnih pripomb. Obravnavale pa so tudi predlog o ukinit-

38. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V četrtek, 11. novembra, je imel odbor za dohodek in nagrajevanje v TOZD Hladna predelava 38. redno sejo, z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov prejšnje seje, obravnavo doseženega osebnega dohodka v mesecu oktobru, pregled doseženih učinkov in premij v preteklem mesecu.

Člani odbora so najprej pregledali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so vsi sklepi realizirani. Primerjavo osnovnih podatkov o gibanju osebnega dohodka za mesec oktober je posredoval tov. Faletič iz SEO - oddelek za nagrajevanje.

Iz podatkov so člani odbora lahko ugotovili, da je bil osebni dohodek v mesecu oktobru za Železarno kot celoto nekoliko v porastu, saj je pri 189,7 urah dosegel poprečje 4.317 din, kar je za 106 din več, kot je bilo doseženo poprečje v septembru. Na povišanje osebnega dohodka je vsekakor vplival višji učinek, ki je v mesecu oktobru dosegel 32,80 %, medtem ko je bil v septembru samo 30,55 %. Poleg tega pa je imela določen pozitiven vpliv na povišanje osebnega dohodka tudi za 2 % višja stimulacija na proizvodnjo.

Pri pregledu podatkov za TOZD Hladna predelava pa so člani odbora ugotovili nekoliko drugačne kazalce. Dosežen poprečni osebni dohodek na zaposlenega je bil samo 3.947 din, kar je, v primerjavi z mesecem septembrom, za 26 din manj. Pri urah ni bistvene razlike, ker je bilo število ur v mesecu septembru 190,2, v oktobru pa je 190,0. Odstotek učinka je v obratih TOZD Hladna predelava le za malenkost višji, kot je bil v mesecu septembru, in znaša 30,94, medtem ko je bil v septembru 30,75. Stimulacija za doseženo proizvodnjo je dosegla devet odstotkov, to je, isto višino kot v predhodnem mesecu.

V posameznih obratih so bili doseženi naslednji poprečni osebni dohodki (din na osebo):

	september	oktober	razlika
vodstvo TOZD	5.479	5.431	- 48
hladna valjarna	4.148	4.309	+ 161
žičarna	4.090	4.004	- 86
profilarna	4.150	4.121	- 29
vratni podboji	3.610	3.662	+ 52
jeklovlek	4.027	3.903	- 124
elektrodni obrat	3.544	3.492	- 52
žebljarna	3.848	3.782	- 66

Gornji osebni dohodek je bil dosežen ob naslednjem povprečnem številu ur na osebo:

	september	oktober
vodstvo TOZD	184,0	184,0
hladna valjarna	195,5	198,0
žičarna	187,2	187,9
profilarna	188,1	188,0
vratni podboji	183,8	184,4
jeklovlek	191,8	187,5
elektrodni obrat	189,9	189,3
žebljarna	189,2	188,5

Primerjava doseženega odstotka stimulacije za proizvodnjo:

	september	oktober
vodstvo TOZD	9	9
hladna valjarna	10	10
žičarna	10	8
profilarna	11	11
vratni podboji	9	9
jeklovlek	7	8
elektrodni obrat	9	7
žebljarna	10	10

Pregled doseženih premij in norm pokaže naslednjo sliko (v odstotkih):

	norme	premije
vodstvo TOZD	-	1,32
hladna valjarna	1,31	1,35
žičarna	1,31	1,31
profilarna	1,32	1,32
jeklovlek	1,32	1,25
elektrodni obrat	1,30	1,38
žebljarna	1,29	1,31

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Na osnovi teh podatkov je odbor ugotovil odstopanje premije za obrat jeklovlek. Vzrok za takšno odstopanje je v tem, da so bile konstante za izračun premij sprejete na osnovi normalnih pogojev za proizvodnjo. Ker pa jeklovlek v zadnjih mesecih nima normalnih pogojev obratovanja, dosega zelo nizek odstotek premije. Zato je bil odbor mnenja, da je treba premijo za mesec oktober obratu jeklovlek korigirati na 32 % in razliko doplačati v prihodnjem mesecu.

V bodoče, je naročil pristojni službi, naj tistim obratom, ki zaradi ne-normalnih pogojev niso dosegli odstotka premije v normalnih mejah, le-tega avtomatično regulira.

Poleg tega je bil odbor tudi mnenja, da je treba pregledati celoten premijski sistem, ker le-ta pod normalnimi pogoji obratovanja ne deluje dobro.

Ob sklepu seje je odbor obravnaval in potrdil predlog obratovodstva elektrodne obrata za priznanje stimulacijskega dodatka nekaterim sodelavcem.

J. S.

PREGLED SESTANKOV SDS

SESTANEK SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE APNENICA-PLAVŽ

Kolektiv apnenice železarne Jesenice je na svojem sestanku, 6. novembra, obravnaval predvideno ukinitve apnenic in z namenom, da se kolektivu železarne Jesenice ne naredi gospodarska škoda z morebitno likvidacijo, oziroma rušenjem apnenice, sprejel naslednja pojasnila in zaključke:

Peči bi morali še nadalje obratovati, ker sta bili v zadnjem času generalno popravljene in sta zdaj sposobni še za večkratno obratovanje brez večjega popravila in stroškov vzdrževanja. Izvršila so se naslednja večja popravila:

- obzidava obeh peči s šamotno opeko;
- postavljen je bil nov plinovod od plavžev do apnenice;
- obnovljene so bile skoraj celotne električne instalacije in stikala;

- nanovo sta bili prekriti obe peči z aluminijasto pločvino in tako zaščiteni pred padavinami.

Ker nam sedanjí dobavitelj kamenja, komunalno podjetje Radovljica, pošilja za potrebo apnenic nekakovosten kamen, pomešan z drugim materialom, dobiva obrat martinarna brez naše krivde slabo, nekakovostno apno. Zato kolektiv apnenice predlaga odgovornim v nabavni službi, da poiščejo novega dobavitelja, ki bi nam dobavljal kakovosten kamen za obratovanje obeh peči na apnenici. Tako bi obrat martinarna dobival zares kakovostno apno iz naših peči, dnevno po 30 ton. Prednost domačega apna je tudi v tem, da bi martinarna dobivala vedno sveže apno in zagotovljeno količino 30 ton dnevno.

Če pa bo martinarna dobivala vso količino apna po železnici ali kamionsko, lahko pride do večkratnih zastojev pri dobavi apna, ker apno ni surovina, ki bi se dala za daljši čas uskladiščiti.

Kolektiv apnenice priporoča kolektivu martinarne in ostalim odgovornim organom samoupravljanja, da zavzamejo naša stališča, čeprav bi bilo zaenkrat mogoče domače apno nekaj dražje kot pa dobavljeno iz Kresnic.

Mr

SEJA PREDSEDSTVA OO ZSMS KOVINOSERVIS

V petek, 12. novembra, se je zbralo predsedstvo mladih delavcev v osnovni organizaciji ZSMS Kovinoservis. Na seji so kritično pregledali sklepe prejšnjih sej in njih realizacijo. Ugotovili so, da so zadane naloge izpolnjevali dosledno, seveda z nekaj izjemami. Vsi ti izjemni primeri pa so imeli objektivne vzroke, le v enem primeru je bila kriva nedelavnost v predsedstvu. Mladi so si zadali naloge, da vse neizvršene naloge dokončajo še v tem mesecu.

Pregledali so tudi operativni program dela za prihodnje obdobje in sprejeli ter potrdili le program športnega referenta. Ostali programi še niso dokončno obdelani, ker imajo ostali referenti zaradi reorganizacije OZD Kovinoservis v TOZD SZ — železarna Jesenice Oteženo delo. Referent za kulturo pa je bil žal odsoten in zato ni mogel predati svojega programa na vpogled predsedstva.

Predsedstvo je pregledalo tudi osnutek sindikalne liste za leto 1977. Na žalost nista bila prisotna niti predsednik niti tajnik osnovne organizacije sindikata, tako je osnutek prebral in razložil predsednik OO ZSMS. Mladi so se najbolj zanimali za poglavja, ki se neposredno tičejo njihovega dela v OZD. Na seji so zaprosili sekretarja OO ZK, da bi OO ZK dodelila mladim mentorja, ker predsedstvo OO ZSMS še nima dovolj izkušenj v družbenopolitičnem delu in bi jim le-ta pomagal pri njihovem delu.

Predsedstvo si je tudi zadalo naloge, da se vsi mladi delavci Kovinoservisa udeležijo proslave ob otvoritvi nove hladne valjarne, ki sovpada s praznovanjem dneva republike v občini Jesenice.

Spregovorili so tudi o uspehu akcije samoupravne delavske kontrole za boljše delovno disciplino in povečano storilnost — produktivnost v

podjetju. Ob tem so ugotovili, da se stanje izboljšuje, vendar nekateri mladi še ne upoštevajo v celoti sprejetih nalog in ukrepov.

Predsednik je seznanil predsedstvo tudi o akciji za pomoč Posočju, ki jo bodo realizirali tri podjetja s skupnimi močmi. RTV Ljubljana, Elim in Kovinoservis naj bi zgradili in opremili nov TV pretvorniški stolp, tako da bi na potresnem pod-

ročju lahko gledali kvaliteten TV program.

Pogovarjali so se tudi o problemu toplega obroka v OZD in njegovi ceni, ker pa niso bili prisotni vsi povabljeni, so pustili to vprašanje odprto do prvega prihodnjega sestanka.

Na to sejo so se, poleg članov predsedstva, odzval samo sekretar OO ZK, medtem ko sta se direktor OZD in predsednik OOS opravičila, ostali povabljeni pa se brez opravičila niso udeležili sestanka. R. Miro

PROGRAMSKA USMERITEV OO ZSMS TOZD TEL ISKRA BL. DOBRAVA

V naši osnovni organizaciji ZSMS deluje pet komisij na različnih področjih, tako da skupno zajemajo vso družbeno, politično in rekreacijsko dejavnost. Pri svojem delu se povezujemo z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, s KS ZSMS Iskra Elektromehanika Kranj in OK ZSMS Jesenice.

Osmega novembra je bila redna seja predsedstva osnovne organizacije ZSMS, na kateri smo kritično spregovorili o poročilu o delu in o akcijskem programu RK ZSMS, o akciji za najboljše mladinsko organizacijo in mladega delavca samoupravljalca, največ pa smo se zadržali pri sprejemanju našega lastnega akcijskega programa.

Na akcijski program RK ZSMS so bile izrečene razne pripombe, med drugim to, da v programu niso podani nosilci nalog, premalo je poučarja na mladih delavcih iz drugih republik, mnogo večja pozornost pa bi morala biti namenjena tudi varstvu okolja.

Na tem sestanku smo se tudi odločili, da bomo tekmovali za najboljšo osnovno organizacijo in za najboljšega mladega delavca samoupravljalca.

Pri obravnavi našega akcijskega programa se je odprla živahna diskusija. Skupno smo pregledali programe komisij in poskušali najti najboljše oblike dela naše organizacije. Pri komisiji za idejno politično delo smo se dogovorili, da mora biti vsa njena dejavnost usmerjena v to, da bomo med mladimi nenehno krepili zavest, da v naši družbi lahko

uveljavljamo svoje interese le, če bomo poznali, razumeli in sledili idejam marksizma in samoupravne socializma. Na področju kulture je naša naloga, da z aktivnim delom in s pravilno organizirano in idejno usmerjeno akcijo skušamo doseči kar največji interes za kulturo. Zavedamo se, da se moramo delavci iz delovnih kolektivov kar najtežje povezovati tudi z dogajanjem v krajevnih skupnostih in občini.

Naša aktivnost bo usmerjena tudi v spodbujanje izobraževanja ob delu, v stanovanjsko problematiko, in kadrovske politike, seveda pa tudi na tekočo problematiko, ki se dnevno poraja v naši TOZD. Komisija za informiranje mora imeti za cilj, da bo sleherni član seznanjen o delu, sklepih in akcijah naše OO, kakor tudi širša javnost.

Program zajema tudi naše delovanje na področju družbene samozastite in ljudske obrambe. Velika pozornost je namenjena športni dejavnosti in rekreaciji mladini.

Predsedstvo bo spremljalo delo komisij, jih spodbujalo in pomagalo pri delu. Pri vseh teh zadolžitvah pa ne bomo pozabili na tekočo problematiko, s katero se srečujejo mladi na svojih delovnih mestih in v življenju, ter jo poskušali ustrezno razreševati.

S tako organizirano mladinsko organizacijo in s takim akcijskim programom smo mladi v TOZD Iskra Blejska Dobrava prepričani, da bomo našli svoje enakopravno mesto v naši samoupravni socialistični družbi. Miro Kočevar

OBISK PRI GRANIČARJIH

V soboto, 13. novembra, smo se učenci zaključnih letnikov tehničnih šol železarskega izobraževalnega centra, z vodjama, rezervnim kapetanom Cafom in poročnikom Štrausom, odpravili na obisk k čuvajem naših meja, na karavlo v Planino pod Golico. Obisk je bil namenjen počastitvi dneva republike.

Vojaki, vključno z vodnikom Šarcem in kapetanom prve klase Smal-

čem, so nas pristrčno sprejeli. Pokazali so nam prostore vojašnice in orožje. Tekmovali smo v malem nogometu, streljanju in šahu.

Ob zaključku obiska smo vojakom izročili knjigo o legendarnem boju štirinajste divizije. Zahvaljujemo se predstavnikom graničarskih enot in šole železarskega izobraževalnega centra, ki so nam omogočili obisk. Bojan Gorenc

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ORIENTACIJA KORISTNA V MIRU — NUJNA V VOJNI

To razdaljo izmerimo v mm in z upoštevanjem merila že dobimo oddaljenost v m. Razdaljo lahko tudi s šestilom ali koščkom papirja prenesemo na merilo, ki je na spodnji strani vsake karte in direktno odčitamo oddaljenost.

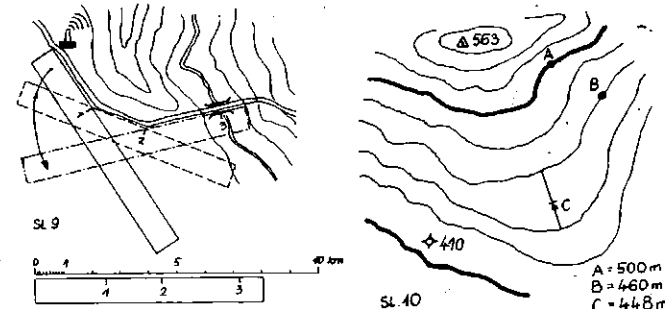
Zahtevnejše je merjenje neravnih črt. Tu se poslužimo približka in črto razdelimo na več ravnih odsekov. Sedaj lahko izmerimo dolžine posameznih odsekov in vsota teh predstavja z upoštevanjem merila iskane oddaljenosti. Hitrejša metoda je, da ravnino ali šestilo z vrtenjem prestavimo v smeri teh odsekov in dobimo oddaljenost v mm (sl. 9).

Najhitrejša je merjenje s krivinomrom. Kolesček krivinomera vodimo po črti in na skali z ustreznim merilom direktno odčitamo razdaljo. Pri tem moramo paziti, da odčitamo na pravi skali.

DOLOČANJE VIŠIN

Določitev absolutne višine neke točke ni težka, če dobro poznamo sistem plastnic. Pomagamo si s kotami, ki imajo na karti označeno višino. Običajno izberemo najbližjo koto ali trigonometrično točko in na poti do dane točke štejemo plastnice, ki jih presekamo. Poznati moramo seveda tudi ekvidistanco plastnic. Če tega podatka ni na karti, ga lahko določimo na podlagi položaja dveh kot in poteka oziroma števila plastnic med njima.

Če dana točka leži med dvema plastnicama, potem določimo višino z interpolacijo. Skozi točko potegnemo pravokotnico na obe plastnici in na osnovi odsekov, ki jih točka tvori na tej pravokotnici, ocenimo višino. (sl. 10)

Merjenje nagibov

Nagib lahko grafično določimo z izdelavo profila terena, vendar je hitrejša in enostavnejša računska metoda. Enote za nagib so v glavnem odstotki, redkeje tudi stopinje.

$$\text{nagib (n)} = \frac{\text{višinska razlika med točkama (m)}}{\text{vodoravna razdalja med točkama (m)}} \times 100 (\%)$$

Poznavanje nagiba je važen faktor pri načrtovanju pohoda. Smer in čas pohoda prilagajamo nagibu terena.

Določanje medsebojne vidljivosti

Določanje medsebojne vidljivosti se pri sami orientaciji uporablja le redko, ima pa velik pomen pri raznih taktičnih nalogah. Kot pri merjenju nagibov tudi tu poznamo grafični in računski postopek. Največkrat uporabljamo računsko metodo.

Primer: Zaradi določenih nalog želimo vedeti, če s trigonometrične točke 460 (točka A) vidimo lovsko koč (točka B) blizu kote 443. Iz slike 11 vidimo, da je med obema točkama visok greben z vrhom v trig. točki 484, ki nam lahko zastre pogled na koč. (Na sliki kontrola višin.)

(se nadaljuje)

PRED SEJO CENTRA ZA OBVEŠČANJE IN PROPAGANDO PRI RK ZSMS

V petek, 19. novembra, bo v Ljubljani seja centra za obveščanje in propagando pri republiški konferenci ZSM Slovenije. V edini točki dnevnega reda bodo delegati centra razpravljali o informiranju v Zvezi socialistične mladine po devetem kongresu ter o novih akcijah centra v drugem mandatu po devetem kongresu. Komisija za informiranje pri OK ZSMS Jesenice je za omenjeno sejo pripravila razpravo o akciji »dnevi Mladine«, ki je bila letos kot prva izvedena v naši občini, sedaj pa se uspešno nadaljuje tudi v drugih občinskih konferencah ZSM po Sloveniji. Razpravo je pripravil Janko Rabič, o njej pa so na zadnji seji razpravljali tudi člani komisije za informiranje pri OK ZSMS Jesenice. Razpravo bomo objavili v prihodnji številki našega glasila. J.

vili so, da akcijski program izpolnjujejo, v naslednjih mesecih pa si bodo prizadevali doseči količinsko proizvodnjo in znižati proizvodne stroške, da bodo s tem dosegli pozitiven rezultat ob koncu leta.

PODBOJARNA

Obe samoupravni delovni skupini podbojarne, proizvodna linija in vzorčna delavnica, sta obravnavali osnove za plan 1977 ter vprašanja, kako bi prišli do bolj ugodnih rezultatov do konca leta. V razpravi so se dogovorili za boljše delo in za večje prizadevanje vsakega posameznega delavca na delovnem mestu. Samoupravna delovna skupina vzorčna delavnica pa je imela pripombo tudi na dolge vrste v kantini na Javorniku, zaradi česar izgubljajo veliko časa za malice, pa tudi izbira tako tople kot mrzle hrane v kantinah je pičila.

JEKLOVLEK

Samoupravna delovna skupina brusilnica 1 je obravnavala vprašanja, nasteta v uvodu, brez bistvenih pripomb in poročilo o devetmesečni proizvodnji, tudi brez posebnih pripomb. Obravnavali so tudi slabo stanje odlagalnih stolov za ravnalni stroj Hedart in Fründ, ki več ne odgovarjajo namenu, pa tudi delo tam ni varno.

ELEKTRODNI OBRAT

Samoupravne delovne skupine obratovodstvo, rezalnica 2 in oplaševalnica 2 so, poleg vprašanj, nastetih v uvodu, obravnavale še proizvodno poročilo za september in oktober, akcijski program o varstvu pri delu ter obvestilo o prekategorizaciji. Ugotovili so, da so v septembru in oktobru plan presegli, lahko pa bi z delom ob prostih sobotah napravili še več ko bi imeli dovolj kvalitetnega vložka. Pospeševanje količine proizvodnje povzroča več napak v proizvodnji.

VOĐSTVO TOZD V E T

Obe skupini, vođstvo TOZD in centralna priprava dela vzdrževanja, sta obravnavali vprašanja, nasteta v uvodu, brez bistvenih pripomb.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Samoupravna delovna skupina strojno vzdrževanje HVŽ je brez posebnih pripomb obravnavala vprašanja, nasteta v uvodu, razen na plan 1977, ki pa jih bomo posebej analizirali.

Samoupravni delovni skupini strojno vzdrževanje jeklarne 1 in 2 pa še zasedbo delovnih mest ter vprašanja in predloge. Žal nam prostor ne dopušča (tokrat je veliko sestankov), da bi v celoti objavili zapisnik s tega sestanka, na katerem so načeli vrsto pomembnih vprašanj. Priporočamo skupini (vodji), da v posebnem članku seznani vse delavce železarne z obravnavano problematiko, ker je prav gotovo tudi za njih zanimiva.

ELEKTROVZDRŽEVANJE

Samoupravna delovna skupina obratovodstvo je, poleg vprašanj, nastetih v uvodu, obravnavala še analizo sklepov 2. seje konference ZK Železarne. Žal, da zaradi pomanjkanja prostora ne moremo v celoti objaviti izčrpnih analiz sklepov. Ker so aktualni in akcijski, priporočamo vodstvu obrata, da jih v primernih oblikah objavi v prihodnji številki Železarja. Samoupravna delovna skupina elektrovzdrževanje HVŽ pa je poleg vprašanj, nastetih v uvodu, obravnavala tudi devetmesečno poslovno poročilo in izvajanje akcijskega programa.

R T A

Samoupravne delovne skupine remontni oddelek Javornik — Bela, R M R in P A M so obravnavale vprašanja, nasteta v uvodu, poleg tega pa še varstvo pri delu, ekskurzijo v železarno Ravne ter vprašanje skladišča. Za ekskurzijo v železarno Ravne menijo, da ni bila strokovna ekskurzija, temveč navaden izlet, glede varstva pri delu so prebrali informacijo SVD, glede skladišča pa se ne strinjajo s konceptom materialno skladiščne službe, s katerim bi izgubili prepotreben prostor za obratno skladišče. S tem v zvezi zahtevajo, da se zadeva reši po prvotni zamisli, sicer bo delo obrata moteno, povečali pa se bodo tudi zastoji na proizvodnih napravah in objektih v Železarni.

TRANSPORT

Na sestankih samoupravnih delovnih skupin tovar 1, 2, 3 in 4 so obravnavali vprašanja, nasteta v uvodu, brez bistvenih pripomb. Imeli so nekaj pripomb na kategorije, kar je treba rešiti po redni poti, mi pa bomo s posebno informacijo o tem seznanili strokovno službo.

DELOVNA SKUPNOST

Samoupravna delovna skupina prodajni sektor je, poleg vprašanj, nastetih v uvodu, obravnavala tudi izvajanje akcijskega programa. K osnutku samoupravnega sporazuma o osno-

vah plana za leto 1977 so imeli nekaj pripomb s svojega področja delovanja, kar pa bo posebej analizirano. Samoupravna delovna skupina računovodstvo osebnega dohodka je, poleg vprašanj, nastetih v uvodu, obravnavala posojilo za ceste in delovno problematiko, zlasti o zapletenem obračunavanju prispevkov, ki gredo iz osebnega dohodka po raznih občinah in samoupravnih interesnih skupnostih.

Samoupravne delovne skupine oddelek za organizacijo dela, socialno zdravstvena služba in oddelek splošne administracije so obravnavale vprašanja, nasteta v uvodu, brez bistvenih pripomb, razen socialno zdravstvene službe in oddelka splošne administracije, ki sta imela nekaj pripomb na plan 77. Oddelek splošne administracije pa je poleg tega obravnaval še izvajanje akcijskega programa in vrsto drugih tekočih vprašanj in problemov. V hladni valjarni Bela so imele sestank samoupravne delovne skupine operativna, obratovodstvo, vzdrževanje, priprava kolobarjev, žarilci in lužilci, sendzimir in dresirna adjustaza. Vse našete samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja nasteta v uvodu, brez posebnih pripomb, razen nekaj načelnih pripomb k planu za leto 1977. Samoupravna delovna skupina operativna HVB se je dogovarjala o otvoritvi hladne valjarne Bela, zlasti pa o tem, da je treba paziti na varnost obiskovalcev, da je treba počistiti celotno področje Bele in preplekati naprave ter podobno. Na sestankih teh samoupravnih delovnih skupin pa je bilo postavljenih več vprašanj in predlogov. Navajamo nekatere. Delavci, ki se vozijo na delo iz Bohinja in Gornjesavske doline se pritožijo zaradi slabo organiziranega prevoza. Kolektivne ogledne hladne valjarne Bela je treba omejiti zaradi nevarnosti, ker lahko pride do nesreče. V jedilnici hladne valjarne naj se ne kadi. Delavci se sprašujejo, zakaj na liniji CBL ni nobenega gretja in zakaj za skobelnik ter škarje za stranski obrez ni nobenih rezervnih nožev. Obenem z noži bo treba nabaviti tudi gume, da se ne bi material krivil. Menijo tudi, da se bu treba dogovoriti o širini odpadka, kajti iz kolobarja, ki meri po širini od 1025 do 1035, je težko doseči kvaliteten obrez. Treba bo napeljati pitno vodo. Pogovarjali pa so se že o ustanavljanju novih samoupravnih delovnih skupin, ker bodo začeli obratovati na več izmen, neke so v ta namen že izvolili nove vodje skupin.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Milan Polak

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

RAZPRAVLJALI BODO O SINDIKALNI LISTI 1977

Predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata železarne Stefan Ščerbij je za četrtek, 18. novembra, sklical redno sejo. V razpravi bo predlog sindikalne liste za leto 1977. Izvršnemu odboru bo na današnji seji posredovano tudi poročilo o vpisu posojila za modernizacijo cest. Spregovorili bodo o pripravah na letne občne zbornice osnovnih organizacij sindikata. Na dnevnem redu je še nekaj prošelj in pritožb.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKI SINDIKATA V TOZD

V sredo, 10. novembra, je bil v prostorih Delavskega doma pri Jelenju razgovor s predsedniki osnovnih organizacij sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela. Največ pozornosti so posvetili pripravi na občne zbornice osnovnih organizacij sindikata. Pripravi bo treba poročila o opravljenem delu, kar velja tudi za ustanovne občne zbornice, ki jih bodo izvedli povsod tam, kjer je načrtovana združitev ali ustanovitev novih osnovnih organizacij sindikata.

Obračunavano je bilo tudi evidentiranje možnih kandidatov za predsednika odborov ljudske obrambe in družbene samozastite ter za načelnike narodne zaščite.

Navzoči so bili seznanjeni s predlogom sindikalne liste 77, ki je bila objavljena v prilogi Delavske enotnosti.

RTA

V petek, 5. novembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Obratovodju Feliks Beštru so naročili, da do 15. decembra uvede postopek za ponovno ocenitev delovnega mesta »telefonist-teleprintist«, oziroma »upravni oziroma ljalec telefonskih naprav«. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata pričakuje rešitev problematike, ki se nanaša na prekatizacijo delavcev na kritičnih delovnih mestih, ki jih smatrajo kot uslužbena. Sodelavec Boris Steblaj še nima pismenega odgovora odbora za kadre in medsebojna razmerja pri TOZD VET.

V drugi točki dnevnega reda so obravnavali naloge sindikalne organizacije pri spreminjanju samoupravnih odnosov. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen z realizacijo, oziroma izpolnjevanjem letnega plana sindikalne organizacije v letu 1976. Sprejete naloge so v okviru danih možnosti izpolnili.

Pripravo plana za leto 1977 so zaupali sodelavcem Igorju Logarju, Dušanu Thalerju, Mariji Gašperin, Milanu Peterlinu in Daniju Moriču. Nalogo naj opravijo do prvega decembra.

V nadaljevanju seje so sprejeli nekatere predloge za sestajanje samoupravnih delovnih skupin. Tako naj bi imeli v remontnem oddelku SDS remontni oddelki Jesenice, z vodjem Janezom Odarjem, SDS remontni oddelki na Javorniku, z vodjem Petrom Sekločem. Vodja SDS reparaturni oddelki na Javorniku po Peter Finžgar.

V sedmi točki dnevnega reda so obravnavali pritožbo sodelavca Franca Zupaniča in naročili obratovodju, da zadevo čimprej uredi.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata namerava v decembru organizirati strokovno ekskurzijo v železarno Ravne. Spregovorili so še o nekaterih problemih, ki so nastali ob preselitvi RMR in zaradi neurejenosti skladišča ter prostora za oddajo materiala. Zahtevajo, da je treba v najkrajšem možnem času urediti skladišče v obratu in zagotoviti normalno obratovanje reparaturne delavnice.

Z določitvijo limita izplačila variabilnega dela osebnega dohodka za delavce, ki delajo v individualni normi in je delo normirano, je bil dosežen nasprotni učinek. Tako ni uveljavljeno načelo »vsakemu po svojem delu« in zahtevajo reševanje problematike v korist delavcev, ki bi bili sicer materialno oškodovani. Menijo, da s takšno politiko ne bi mogli zagovarjati akcijskih programov, ki so bili sprejeti v letošnjem letu.

VALJARNA PROFILOV

V petek, 29. oktobra, je bila 12. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Poslušali so kratko informacijo o vpisu posojila za modernizacijo cest. Sprejet je bil sklep, da bodo naredili analizo bolezenske odsotnosti, ker dalj časa niso dodelili denarne pomoči članom sindikata, ki bolujejo.

V razpravi je bil tudi predlog za izvedbo mladinske akcije v Posočju.

Akcije naj bi se udeležilo 20 mladincev, sindikalna organizacija pa jim je odobrila 1000 dinarjev za kritje stroškov prevoza in prehrane.

Poslovni večer za upokojene sodelavce bodo organizirali v domu upokojencev v Žirovnici, medtem ko bo občni zbor osnovne organizacije sindikata v obratu. Vsem varčevalcem za udeležbo na izletih naj bi izplačali vsoto denarja in jih povprašali, če bodo v takšni akciji sodelovali tudi prihodnje leto. Z izpolnjevanjem te naloge naj bi začeli s 15. decembrom.

TRANSPORT

16. seja odbora osnovne organizacije sindikata je bila 18. oktobra. Referent za oddihe Janez Rozman je poročal o dopustih sodelavcev in njihovem letovanju v počitniških domovih Železarne. Omenjal je tudi brezplačno letovanje šestih sodelavcev, odbor osnovne organizacije sindikata pa meni, da so bili roki pravilno izkoriščeni.

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata je poročal referent za šport Janez Šmid. Poročilo je vsebovalo tekmovanja, ki so bila organizirana v obratu in v Železarni. Odbor je razpravljal še o dodeljevanju pomoči za nabavo ozimnice. Denarno pomoč so odobrili tudi štirim sodelavcem.

Sodelavec - plavžar

kazalo to raven zadržati. Pomembna novost pri oblikovanju družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe je v tem, da delavci v TOZD in organizacijah združenega dela, ki dosegajo minimalni poslovni uspeh, oblikujejo ta sredstva največ v višini 50 % povprečnega mesečnega (bruto) osebnega dohodka na zaposlenega v SRS za preteklo leto. Osnutek liste pa ne določa, kaj storiti v primeru, če TOZD posluje z izgubo. Do sedaj je sindikalna lista določala, da se prehrana med delom regresira, glede na pogoje in težavnost dela, največ v višini 250 dinarjev mesečno

na delavca. To vprašanje je ostalo v osnutku še odprto. Pri nagradah ob delovnih jubilejih se upošteva celotna delovna doba, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela je delavec dočkal delovni jubilej. Konkretno višino ter obliko nagrade določijo TOZD v samoupravnem splošnem aktu. V Železarni izplačujejo nagrade, seveda ustrezno manjše, vsako leto.

Pripombe in predloge na osnutek sindikalne liste zbira v Železarni izvršni odbor OO sindikata Železarne. N. Dejak

O SINDIKALNI LISTI

V sedmi številki priloge Delavske enotnosti Sindikati, dne 23. oktobra 1976, je bil objavljen osnutek sindikalne liste za leto 1977. Razprava o tem osnutku bo v osnovnih organizacijah in v občinskih odborih sindikata trajala do 20. novembra. Na osnovi pripomb in predlogov, danih v javni razpravi, bo oblikovan predlog sindikalne liste, ki bo sprejet v prvi polovici decembra.

Sindikalna lista predstavlja skupen dogovor organizacij in organov sindikata ter Zveze sindikatov Slovenije o tistih vprašanjih, za katere si sindikati prizadevajo, da bi bila enotno urejena. Naloga organizacij sindikata na vseh ravneh pa je, da se zavzemajo za uresničevanje določil sindikalne liste v mejah razpoložljivega dohodka.

Sindikalna lista za leto 1977 prinaša nekaj sprememb in dopolnitev. V celoti bolj poudarja nagajevanje po delu. Na osnovi ocene in gibanj osebnih dohodkov in materialnih izdatkov za leto 1976 bodo spreminjeni nekateri zneski, vendar seveda šele konec leta, ko bo ta ocena že znana. Sprememba višine zneskov naj ne bi veljala za deljen delovni čas, kilometrino in nagrade ob delovnih jubilejih.

V nadaljevanju se bomo ustavili pri nekaterih točkah sindikalne liste ter ugotovili, kaj imamo v Železarni že urejeno s samoupravnimi splošnimi akti in kaj še ne ter, kakšne so predlagane spremembe v osnutku sindikalne liste.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni znaša 90 % povprečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu, vendar ne sme biti višje od osebnega dohodka, ki bi ga dosegel delavec, ko bi delal. Spremenjeno je to, da se obračun nadomestila valorizira vsakih 6 mesecev in ne treh, kot je bilo dosedaj. Nadomestilo osebnega dohodka za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih ak-

cijah je treba še urediti v samoupravnih splošnih aktih. Osnova za izračun in višino nadomestila osebnega dohodka naj bo enaka kot osnova za izračun osebnega dohodka za čas rednega letnega dopusta. V zvezi z nadurnim delom in dežurstvom bo treba v samoupravnih splošnih aktih opredeliti pogoje za uvedbo nadurnega dela. Dodatek za delo v nočnem delovnem času se poveča od sedanjih najmanj 30 % na najmanj 35 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas. Osnutek sindikalne liste določa za delo na dan zveznih in republiških praznikov dodatek v višini 50 % obračunske osnove osebnega dohodka, v Železarni pa sedaj znaša ta dodatek 75 % obračunske osnove osebnega dohodka. Terenski dodatek imamo urejen tako, kot predvideva sindikalna lista. Delavski sveti TOZD bodo morali po določilih sindikalne liste pomensko obravnavati izplačila za delo po pogodbah o delu ter oceniti upravičenost in zakonitost pogodb in izplačil. Določilo o nagradah študentom in učencem na praksah ni novo, vendar bi kazalo razpravljati o tem, ali bi bilo potrebno sedanjemu spodnjo mejo 720 dinarjev povisati. Namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo ne smejo biti manjša kot 6 % in ne večja kot 9 % od bruto osebnega dohodka. V tem so zajeta tudi sredstva za gradnjo dijaških in študentskih domov. V Železarni je namenjeno za te namene 9 %. Zaradi velikih potreb na tem področju pa bi

PROIZVODNJA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN V OBDOBJU JANUAR - SEPTEMBER 1976

Železarna	plan 9 mes. ton	doseženo v 9. mes. ton	doseženo v 9. mes. %	doseženo jan. - junij %	indeks 76/75 %	indeks jan. - junij 76/75 %
SM jeklo						
Zenica	688.426	710.927	103,3	107,4	98,1	99,4
Niškič	47.025	27.192	57,8	83,0	52,0	80,5
Sisak	219.990	187.959	85,4	99,6	88,5	102,8
Jesenice	245.800	231.140	94,0	95,8	94,7	97,7
Štore	22.195	21.005	94,6	91,2	113,1	106,7
Smederevo	69.750	32.752	46,9	66,2	44,7	65,9
Skupaj	1.293.186	1.210.975	93,6	100,4	91,4	97,2
LD jeklo						
Skopje	262.500	134.767	51,3	53,5	63,5	64,1
Smederevo	156.000	49.981	32,0	21,6	208,8	-
Zenica	23.000	-	-	-	-	-
Skupaj	441.500	184.748	41,8	42,2	78,2	78,5
Elektro jeklo						
Zenica	16.640	17.497	105,2	113,3	106,9	129,1
Ilijaš	2.963	2.963	100,0	-	126,1	102,5
Niškič	84.675	82.848	97,8	104,8	110,0	116,2
Sisak	50.480	52.164	103,3	107,0	102,0	101,6
Split	37.704	28.881	76,6	91,7	85,9	-
Skopje	90.000	92.110	102,3	100,5	110,5	106,1
Jesenice	137.600	139.914	101,7	102,4	102,4	101,0
Ravne	150.000	132.231	88,2	96,7	92,2	93,9
Štore	44.161	52.156	118,1	114,5	113,6	109,7
Smederevo	4.886	5.235	107,1	107,6	99,6	103,2
Skupaj	619.109	605.999	97,9	102,4	110,7	108,9
Surovo jeklo						
Skupaj	2.353.795	2.001.722	85,0	90,8	97,6	98,6

Primerjava med proizvodnimi dosežki v obdobjih januar - september 1976, januar - junij 1976 in januar - junij 1975 kaže, da se je situacija na področju proizvodnje surovega jekla v jugoslovanskih železarnah v obdobju januar - september, v primerjavi z obdobjem januar - junij, še nekoliko poslabšala. To je tudi razumljivo, ker je znano, da se je splošno stanje z naročili pričelo izboljševati šele v septembru.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

NOVI MATERIALI ZA AVTOMOBILSKO INDUSTRIJO

Energetska kriza in skokovito naraščanje smrtnih žrtev v prometnih nesrečah sta vzroka, ki sta vplivala na konstruktorje avtomobilov. Le-ti vsa svoja prizadevanja vlagajo v to, da bi skonstruirali avtomobil, ki bi bil energetsko cenejši in čim bolj varen. Zato strokovnjaki avtomobilске industrije iščejo nove materiale, ki bi bili ustrežnejši kot do sedaj uporabljeni.

Kljub vsemu je jasno, da bodo v bodoče v avtomobilski industriji uporabljali več sintetičnih materialov (plastika), aluminija in različnih zlitin, oziroma legiranih jekel. Vse te materiale pa bo seveda treba uporabljati bolj racionalno.

Še pred 25 leti so pri proizvodnji enega avtomobila v Evropi porabili le nekaj kilogramov sintetičnega materiala. Leto 1974 pa je ta številka narasla na 45 kg. Strokovnjaki so prepričani, da se bo leta 1980 ta številka podvojila. V ZDA pa je poraba teh materialov še večja. Računajo, da bodo do leta 2000 četrto prostornine ameriškega avtomobila zavzemali sintetični materiali.

Velika prednost sintetičnih materialov je v tem, da so precej lažji od ostalih materialov. Termoplastične materiale je dokaj lahko oblikovati v različne oblike. Pri teh materialih je važno tudi to, da je pri proizvodnji različnih delov le malo izmečka in je zato izplen visok.

Sintetične materiale lahko uporabljamo kot različne dele avtomobilске opreme. Iz najlonskih in acetilenskih plastičnih

materialov izdelujejo, na primer: naslonjala na vratih, kljuke in podobne dele. Ti materiali lahko v določenih primerih nadomestijo tudi kovine.

V zadnjem času si prizadevajo, da bi različne polietilenske materiale uporabili tudi v motorni industriji. Ti materiali imajo veliko gostoto in molekularno težo. Eden izmed načinov uporabe polietilenskih materialov je za rezervoarje za gorivo. Sedaj kaže, da je sintetični material, imenovan polipropilen, še bolj uporaben v motorni industriji. Uporabljajo ga za različne cevi, ohišja in podobno.

Sintetični materiali pa imajo tudi slabe lastnosti. Zato je vprašanje, če jih bodo kdaj lahko uporabili namesto kovinskih materialov pri avtomobilskih karoserijah. Če pa bo do tega kdaj prišlo, bodo vlakna teh sintetičnih materialov morala biti ojačana z raznimi vlakni. Pred nekaj leti so steklena vlakna uporabljali kot snov za okrepitev materialov dokaj uspešno. Še več, s tem so dobili materiale, ki so jih uspešno uporabljali v razne namene. Eden takih materialov je imenovan Kevlar, ki ima veliko razteznost in ga uspešno uporabljajo v letalski industriji.

Na Nizozemskem so v laboratorijih kemijske družbe Anka Akzo iz Arnhema razvili nov sintetični material iz aromatičnega poliamida, ki so ga imenovali Arenka. To je material, ki je izredno trd. Zato ga je mogoče uporabiti kot material za obroč avtomobilskih pnevmatik. Z njim pa bi lahko tudi ojačali druge sintetične materiale.

Vlakna z ogljikom in borom, ki imajo dokaj dobre lastnosti, pa so zaenkrat še predraga. Raziskave kažejo, da bi s kombinacijo različnih sintetičnih snovi lahko pripravili materiale, ki bi jih lahko uporabili za ogrodje, krmilo, različne prenose in podobno.

Strokovnjaki aluminjske industrije pravijo, da je povpraševanje po tej kovini vedno večje. Aluminij naj bi v večji meri uporabili tudi v motorni industriji. V Evropi avtomobilске tovarne vedno več uporabljajo različne lahke zlitine aluminija za avtomobilске motorje. V tem pogledu so sodoben motor skonstruirali strokovnjaki treh velikih avtomobilskih koncernov, in sicer: švedskega Volva in francoskega Renaulta ter Peugeotta. Največja ovira še bolj množične uporabe aluminija v avtomobilski industriji je še vedno cena. Le-ta je zaenkrat še vedno precej višja kot cena jekla. Proizvajalci aluminija računajo, da bodo, s predvidenim znižanjem cene za električno energijo in povečanjem proizvodnih zmogljivosti, postali z nižjimi proizvodnimi stroški še bolj konkurenčni tudi v avtomobilski industriji.

Kljub temu, da v avtomobilski industriji vedno bolj uporabljajo sintetične materiale in aluminij, je jeklo še vedno najpomembnejši material v tej industrijski veji. 92 % teže avtomobila zavzamejo kovinski materiali. Od tega pa je največ jekla in železne zlitine. To razmerje se tudi v prihodnosti ne bo bistveno spremenilo. Iz jekla, ki je potrebno za avtomobil, uporabijo približno polovico kot pločevino za karoserije.

V avtomobilski industriji narašča uporaba nizko legiranih jekel z višjo trdnostjo kar znižuje težo uporabljenega materiala. Poleg tega je zaželena tudi določena protikorozijska zaščita, povezana že s samo uporabo določenega materiala.

V visoko avtomatizirani proizvodnji avtomobilov je 40 % cene avtomobila cena uporabljenih materialov. Kar 90 % vseh uporabljenih materialov pa so jekla in različne železne zlitine. Ta številka nam pove, da je za proizvodnjo avtomobilov še vedno najpomembnejši material jeklo, in kaže, da tudi v prihodnosti ne bo bistveno drugače.

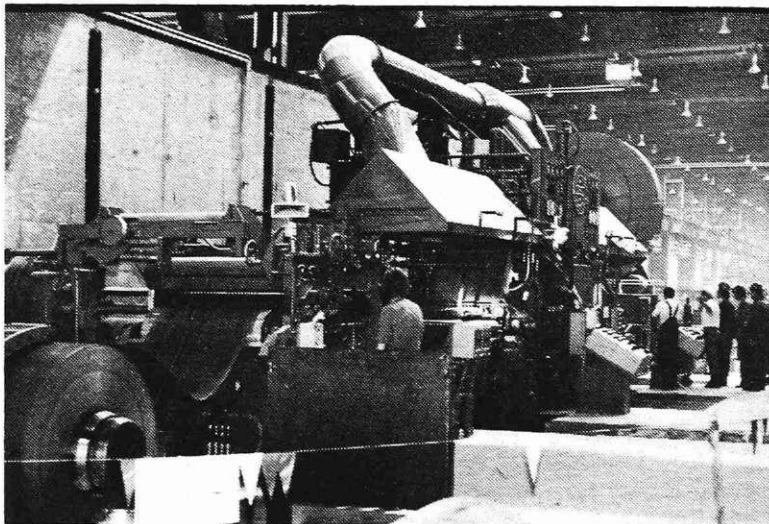
ZBOROM DELAVCEV V TOZD IN DS SKUPNE SLUŽBE

(Nadaljevanje s 1. strani)

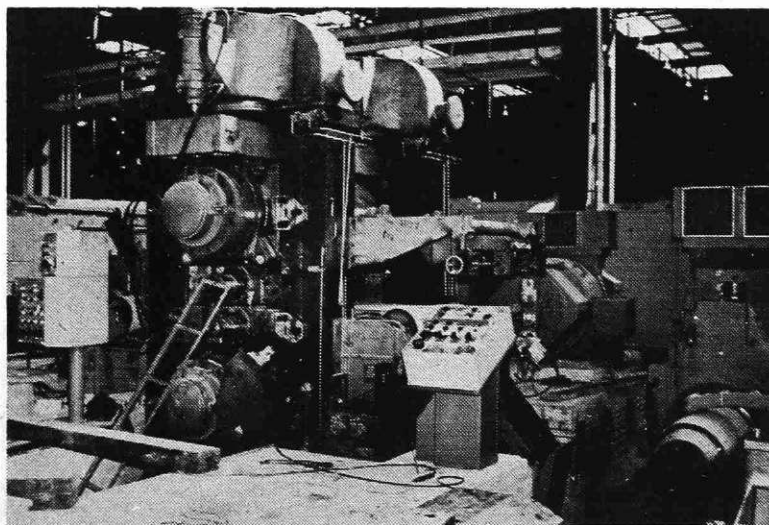
PREDLAGANI IN ŽE SPREJETI PRISPEVKI ZA SIS

S PODROČJA GOSPODARSTVA, NEGOSPODARSTVA IN KRAJEVNE SKUPNOSTI V LETIH 1976 — 1980

	— V 1000 DIN —	Osnova za združevanje	Stopnja prispevka	Osnova za l. 1976—1980	Vrednost prisp. za l. 1976—1980
I. Sprejeti prispevki za združevanje sredstev za gosp. infrastrukturo					
1. Elektroenergetika		izpl. za inv. vlaganja	4.8 %	2.398.650	115.135
		fakt. znesek za porab. energ.	10 %, 24 %	381.260	72.911
		davčna osnova	3.5 %	1.085.578	37.995
2. Železniške zmogljivosti		davčna osnova	3.2 %	1.085.578	34.738
3. Razvoj magistralnih in regionalnih cest		davčna osnova	4 %	1.085.578	43.423
4. Razvoj in proizvodnja in poraba premoga		tona premoga	36.5 din/t	24.700	902
5. Vodno gospodarstvo		davčna osnova	1 %	1.085.578	10.856
6. Luške zmogljivosti		davčna osnova	0.5 %	1.085.578	5.429
Skupaj prispevki pod I					321.389
II. Predlagani prispevki za združevanje sredstev za gosp. infrastrukturo					
1. Pokrivanje dela stroškov infrastrukture ŽTP Ljubljana		davčna osnova	5 %	1.085.578	54.279
2. Razvoj letališke mreže		davčna osnova	0.28 %	1.085.578	3.040
Skupaj prispevki pod II					57.319
III. Predlagani prispevki za združevanje sredstev za SIS družbenih dejavnosti					
A. Prispevki iz dohodka TOZD					
1. Izobraževalna skupnost SRS		korig. davčna osnova	13.50 %	1.215.400	164.079
2. Raziskovalna skupnost SRS		korig. davč. osn.	2.12 %	1.215.400	25.766
3. Skupnost starost. zavarov. kmetov v SRS		korig. davč. osn.	0.62 %	1.215.400	7.535
4. Skupnost pokojninskega in inval. zavarovanja v SRS		bruto OD	1.1 %	2.588.520	28.474
5. Zveza skupnosti za zaposlovanje		poslovni sklad	0.27 %	14.207.037	38.359
6. Skupnost zdrav. varstva		bruto OD	0.28 %	2.588.520	7.248
		bruto OD	1.83 %	2.588.520	47.370
Skupaj					318.831
B. Prispevki iz bruto osebnih dohodkov					
1. Skup. pokoj. in inval. zav. v SRS		bruto OD	12.80 %	2.588.520	331.330
2. Zveza skupnosti otroškega varstva		bruto OD	2.29 %	2.588.520	59.277
3. Skupnost otroškega varstva		bruto OD	0.80 %	2.588.520	20.708
4. Izobraževalna skupnost		bruto OD	5.12 %	2.588.520	132.532
5. Kulturna skupnost		bruto OD	0.94 %	2.588.520	24.332
6. Telesnokulturna skupnost		bruto OD	0.72 %	2.588.520	18.637
7. Skupnost socialnega skrbstva		bruto OD	0.68 %	2.588.520	17.602
8. Skupnost zdravstvenega varstva		bruto OD	8.10 %	2.588.520	209.670
Skupaj					814.088
Skupaj prispevki pod III					1.132.919
IV. Ostali sprejeti prispevki na nivoju občine in krajevnih skupnosti					
1. Za krajevne skupnosti		štev. zaposl.	300 din/zap.	32.930	9.879
2. Stanovanj. prisp. — obvezno vročanje in solid. sklad		bruto OD	3 %	2.588.520	77.655
3. Solidarnostno štipendiranje		bruto OD	0.5 %	2.588.520	12.943
4. Prispevek za grad. študent. domov		bruto OD	0.36 %	2.588.520	9.319
Skupaj prispevki pod IV					109.796
Skupaj sprejeti in predlagani prispevki					1.621.423
Rekapitulacija:					
I. Sprejeti prispevki za združevanje sredstev za gospodarsko infrastrukturo					321.389
II. Predlagani prispevki za združ. sredstev za gospodarsko infrastrukturo					57.319
III. Predlagani prispevki za združ. sredstev za SIS s področja družbenih dejavnosti					1.132.919
IV. Ostali sprejeti prispevki na nivoju občine in KS					109.796
Skupaj					1.621.423
1. Prispevki iz dohodka TOZD					807.335
2. Prispevki iz bruto OD zaposlenih					814.088
Skupaj					1.621.423

Testiranje Sendzimir valjavskega ogrodka s pločevino

Elektroinstalacijska dela na dresirnem ogradju nove hladne valjarne

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

Za sovjetski rudnik železove rude Krivojrog bo dobavilo zahodnonemško podjetje Lurgi iz Frankfurta napravo za proizvodnjo plavžarskih peletov. Njena letna zmogljivost bo osem milijonov ton. Osnovne surovine bodo koncentrat iz magnetilne železove rude, bentonit ter apnenec.

ZDA

Na dnu Pacifiškega oceana, na področju med Havaji in zahodno obalo ZDA ter Srednje Amerike, so bogata nahajališča manganovih gomoljev. To so kosi gomoljaste oblike, ki vsebujejo poleg mangana tudi manjše količine bakra, niklja in kobalta. Zaloge teh gomoljev cenijo na okoli 1000 milijard ton. Vsebujejo pa 2000 milijard ton mangana, devet milijard ton niklja, pet milijard ton bakra in tri milijarde ton kobalta.

ZDA

Železarske družbe ZDA nameravajo v prihodnjih petih letih povečati svoje sedanje proizvodne zmogljivosti surovega jekla za 20 %, oziroma za 27 milijonov ton. S tem bodo lahko krile v prihodnjih letih povečane potrebe po železarskih izdelkih v tej državi. V ta namen bo potrebno letno investirati nič manj kot pet milijard dolarjev. Vendar bodo železarske družbe zmogle tako visoko finančno breme samo v primeru, če bodo dobile določene davčne olajšave. Brez teh olajšav bodo lahko investirale letno samo 3,3 milijarde dolarjev. To pa pomeni povečanje proizvodnih zmogljivosti v prihodnjih petih letih samo za 18 milijonov ton surovega jekla. Davčne olajšave zahtevajo predvsem za izredno drage naprave, ki so potrebne za zaščito okolja.

RAZSTAVA — JAPONSKA V MALEM

V reškem pristanišču je bila v dneh od 30. 10. 1976 do 2. 11. 1976 zasidrana japonska ladja Shin Sakuro Maru (13.082 ton nosilnosti). Na njenem krovu je bil sejem, oziroma razstava japonske industrije ali — kratko bi temu lahko rekli — Japonska v malem. Razstava vključno z ladjo, ki je bila v ta namen zgrajena pred tremi leti in sta njeno gradnjo financirala japonska vlada in združenje japonske industrije, se imenuje s skrajšano obliko JIFF, kar pomeni Japonski industrijski plavajoči sejem.

Letos je to že dvanajsta razstava po vrsti in je bila ustanovljena v letu 1956. V tem času je obiskala 121 pristanišč v 102 državah po svetu. Tokrat bo poleg naše države obiskala še Romunijo, Bolgarijo, Turčijo, ZAR, Irak, Kuvajt in Združene arabske emirate na Arabskem polotoku. Namen te razstave je, da prikaže ljudem po svetu resnično sliko industrije, tehnologije, narave in življenja današnje Japonske in njenega ljudstva.

Poleg razstavljenih industrijskih in drugih proizvodov so na ladji poslovna srečanja in dogovori o sodelovanjih v tehnologiji in kulturi. Glavne karakteristike letošnje razstave so proizvodi, ki predstavljajo najnovejše tehnološke dosežke na Japonskem. Na ladji, oziroma v svojih razstavnih prostorih, razstavlja okrog 70 velikih japonskih podjetij, od katerih so nekateri za naše pojme pravi velikani.

Eden od takšnih velikanov je tudi podjetje NISSHO-IWAI CO., LTD. in z njihovim posredovanjem sem si lahko ogledal razstavo na ladji Shin. Ker sem že omenil to podjetje, ki ima svojo trgovsko mrežo po vsem svetu, naj na kratko opišem, kaj proizvaja in kaj prodaja kupcem. To so: raznovrstne rude za črno in barvno metalurgijo, nafta in njeni proizvodi, železo in jeklo, neželezni minerali, razni agregati, stroji in naprave za skoraj vse vrste industrije, transportna sredstva, čistilne naprave (naša železarna je dobila od tega podjetja ponudbo za novo odpravevalno napravo naših električnih obločnih peči) in razni drugi manjši stroji, oziroma naprave.

Na ladji razstavlja še druga podjetja, nekatera od teh so: Japonsko jeklarsko združenje, v katerem so zastopane vse jeklarske družbe (Nippon Steel, Nippon Kokan, Kawasaki Steel itd.), Japonsko ladjedelniško združenje, Japonske banke, Nichimen Co., Mitsubishi Co., UBE Industries, LTD., Sanyo Electric Co., Fujitsu Limited, Furuno Electric Co., Sony Co., Koyo Seiko Co. in drugi.

Razstava na ladji zelo lepo prikazuje vzpon japonske industrije po drugi svetovni vojni. Zgodovino, tehnologijo, izdelke in razne tehnične dosežke vsak razstavljeni paviljon ponazarja s proizvodi, slikami, maketami in barvnimi filmi. Največ časa sem se zadržal v prostorih, ki prikazujejo japonsko težko industrijo. Razvoj črne metalurgije je posebej zanimiv in bom o tem nekaj več napisal.

V tej panogi je Japonska dosegla izredne uspehe, saj je v letu 1945 izdelala 1,9 milijona ton jekla, do danes pa spektakularno povečala proizvodnjo na 119 milijonov ton surovega jekla in je na tretjem mestu v svetu, takoj za SZ in ZDA. Jeklo proizvajajo velike jeklarske družbe in njihova udeležba se giblje od dva do 46 milijonov ton na leto. Spodnja tabela prikazuje, kako so po količini udeležene posamezne jeklarske družbe (v milij. ton jekla letno):

Nippon Steel	46,0
Nippon Kokan	21,5
Sumitomo Metals	19,2
Kawasaki Steel	15,5
Kobe Steel	9,3
Nisshin Steel	2,7
Nakayama Steel	1,3

Za veliko proizvodnjo so potrebni tudi veliki agregati in iz barvnih filmov, ki jih prikazujejo, je možno

videti, kako lahko proizvedejo tako veliko količino surovega jekla.

Plavž, ki je eden od večjih in obratuje od septembra 1973 (last družbe Nippon Kokan), ima volumen 4.617 kub. metrov, premer pa 14,4 m. Rekordna proizvodnja znaša 316.500 ton groblja na mesec, če primerjamo, je to toliko, kot naša dva plavža proizvedeta v dveh letih.

Da se ta ogromna količina tekočega groblja lahko predela naprej v surovo jeklo, je potreben enako velik agregat, ki se imenuje kisikov konvertor. Japonci so na filmu prikazali tudi takšen agregat. Kapaciteta konvertorja znaša 320 ton, čas od šarže do šarže pa je 40 minut. Dnevno izdela 36 šarž ali 11.500 ton jekla. Za primerjavo naj omenim, da pri nas, v naši jeklarni (v poprečju štiri SM in dve el. peči), izdelamo okoli 1.500 ton jekla na dan.

Letna proizvodnja takšnega konvertorja znaša okoli štiri milijone ton jekla. To količino tudi dosežejo, tako da postavijo dva konvertorja in je eden v obratovanju, drugi pa v remontu. Na tako hiter način pridobljeno jeklo pa je zopet po izpustu iz peči težko odliči v ustrezne bloke, zato je v livni jami instalirana naprava za kontinuirno vlivanje gredic bramskega formata (high speed casting), s hitrostjo 2—2,5 m na minuto. Ta naprava za kontinuirno vlivanje ima svojevrsten rekord, in sicer je neprekinjeno vlivala 130 šarž v času 160 ur. Prekinitev vlivanja japonski jeklarji odpravijo po metodi vlaganja posebnih vložkov v napravo v času, ko se ponovica ene šarže zamenja s ponovico druge šarže. Poleg kontinuirne naprave se vliva tudi v kokile katerih bloki so težki 10—20 ton. Danes v japonskih jeklarnah proizvajajo jeklo izključno samo po kisikovem in elektro postopku. Kako je proces pridobivanja jekla potekal v zadnjih devetih letih kaže spodnja razpredelnica (v milij. tonah):

Leto	SM	Kisik. konv.	El. peč	Skup
1945	1,2	0,04	0,07	2,3
1950	3,9	0,2	0,7	4,8
1955	7,8	0,4	1,2	9,4
1960	15,0	2,6	4,4	22,0
1965	10,2	22,6	8,4	41,2
1970	3,8	73,8	15,6	93,2
1971	2,1	70,8	15,6	88,5
1972	1,9	76,9	18,0	96,8
1973	1,8	96,0	21,4	119,2

v milij. ton

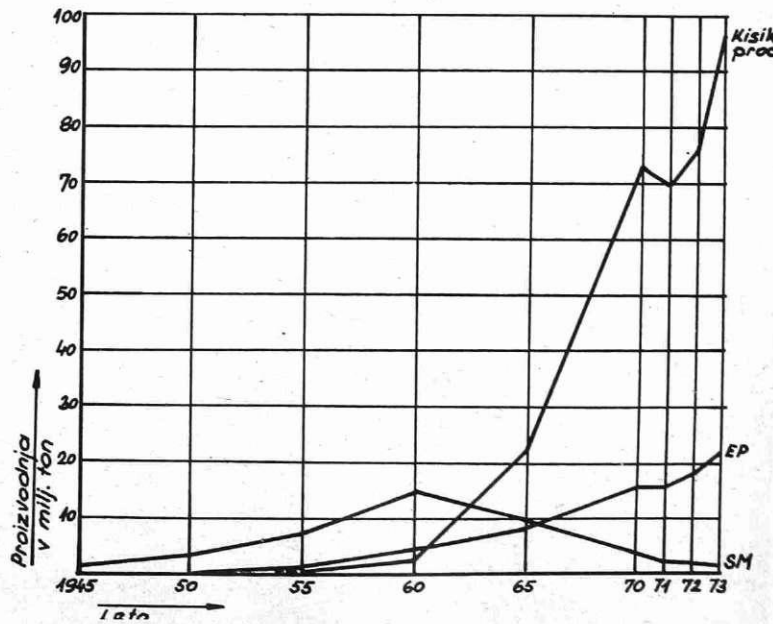
Iz razpredelnice in diagrama je razvidno, kako se je dvigala proizvodnja jekla v obdobju od 1945 do 1973. Razvidno je tudi, da od 1974. leta dalje Japonci ne izdelujejo jekla več po SM postopku, čeprav je imel ta način še v letu 1960 največjo veljavo.

Toliko o nekaterih zanimivostih s področja črne metalurgije na Japonskem.

Plavajoča japonska razstava prikazuje še mnogo drugih zanimivosti in proizvodov v strojni in elektro industriji, elektroniki in računalništvu, ladjedelništvu, gradbeništvu in vrsti drugih industrijskih panog. Poleg vsega tega pa še navade, kulturo in način življenja Japoncev.

Se in še bi lahko opisoval in našteval, kaj ima obiskovalec ladje Shin možnost videti, pa moram zaključiti in pripomniti, da je bila razstava nedvomno zelo zanimiva in vredna ogleda.

-am

OCENA IZVAJANJA LETOŠNJEGA IN OSNOVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

— v bolj umirjenih in skladnejših gibanjih na področju tržišča in cen,
— v boljši likvidnosti in večji finančni disciplini,
— v izboljšanju razmerja med uvozom in izvozom,
— v skladnejšem povečanju zaposlenosti.

Poleg pozitivnih premikov pa nasledimo tudi negativne, ki se kažejo:
— v še prepočasnem združevanju dela in sredstev na dohodkovnih osnovah ter svobodni menjavi dela,
— v zmanjšanju gospodarske rasti in družbene produktivnosti dela, kot glavnega kazalca kvalitete in uspešnosti gospodarjenja,
— v zmanjšanju reproduktivne sposobnosti delovnih organizacij,
— v hitrejšem zmanjšanju ekonomičnosti poslovanja,
— v povečanju nekaterih oblik porabe nad materialnimi možnostmi.

Upoštevač osnovne značilnosti razvoja v letu 1976 ter dosežene rezultate pri realizaciji družbenega načrta razvoja občine za leto 1976 in naloge sprejete z družbenim planom razvoja občine Jesenice za obdobje 1976–1980, je potrebno pri načrtovanju nalog vseh dejavnosti občine Jesenice upoštevati zlasti naslednje naloge:

SAMOUPRAVLJANJE

Samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje je treba razvijati kot obliko ekonomske in politične oblasti vseh delovnih ljudi in občanov, zato je treba:

— nadaljevati s poglobljanjem samoupravnega sistema v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v duhu ustave in zakona o združenem delu,
— izpopolniti sistem samoupravnega planiranja in spremljanja realizacije planov,
— dosledne izvajati samoupravno dogovarjanje in svobodno menjavo dela,

— še naprej razvijati integracijske procese na principih dohodkovnih odnosov,

— načrtovati nadaljnjo krepitev delegatskega sistema, krepiti povezovanje samoupravnih interesnih skupnosti s krajevnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami.

Ljudska obramba, družbena samozaščita in teritorialna obramba

Na tem področju je treba predvsem:

— načrtovati nadaljnji razvoj ljudske obrambe s krepitvijo obrambne sposobnosti, predvsem v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah,

— načrtovati izpopolnitev sistema opazovanja, javljanja, obveščanja in alarmiranja,

— posvetiti posebno skrb organiziranju in kadrovski usposobitvi civilne zaščite v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah, kakor tudi opremljenosti civilne zaščite z ustreznimi tehničnimi in zaščitnimi opremo,

— načrtovati vključevanje vseh delovnih ljudi v družbeno samozaščito in s tem krepitev celovitosti varnostnega sistema v smislu varovanja ustavnih pravic in svoboščin, varovanja premoženja, varnost v prometu, požarno varnost, predvsem pa varovanje samoupravnih pravic delovnih ljudi, svobode človeka in nedotakljivosti družbenega in osebnega premoženja,

— načrtovati nadaljnjo krepitev teritorialne obrambe, obrambno vzgojo in opremljenost teritorialnih enot.

GOSPODARSKI RAZVOJ

Gospodarsko rast je treba v letu 1977 načrtovati na osnovi gospodarskih rezultatov letošnjega devetmesečnega poslovanja in ocene do konca leta, na možnostih za povečanje proizvodnje v obstoječih in novih proizvodnih zmogljivostih, na pričakovani povpraševanju na domačem trgu ter na boljšem izkoriščanju razpoložljivih zmogljivosti.

Ob nadaljevanju intenzivnih naporov za stabilizacijo v združenem delu in ob pravočasno sprejetih ukrepih tekoče ekonomske politike, kakor tudi z vključevanjem novih proizvodnih kapacitet v letu 1977, je načrtovati naslednji nadaljnji družbeni ekonomski razvoj:

Realno rast družbenega proizvoda za okoli 6 % in sicer:

— rast produktivnosti dela za okoli 4 %,
— rast zaposlenosti v združenem delu za okoli 2 %.

Z vidika osnovnih materialnih faktorjev, ki slonijo, predvsem na novih proizvodnih objektih (nova hladna valjarna Bela, Gorenjska oblačila, Universal itd.), obstajajo pomembne materialne možnosti za doseganje tudi hitrejšega gospodarske rasti in s tem načrtovane produktivnosti dela, vse to pa bo odvisno zlasti od sposobnosti organizacij združenega dela, da se bodo prilagajale zahtevam notranjega in zuna-

nega tržišča in hitreje uvajale nove proizvode.

Da bodo dogovorjene temeljne razvojne usmeritve uresničene, bo potrebno okrepiti materialno osnovo združenega dela in v ta namen v letu 1977 zagotoviti:

— večjo rast dohodka združenega dela, predvsem z učinkovitejšim prilagajanjem potrebam tržišča, izkoriščanjem proizvodnih sredstev, s sodobnejšo organizacijo dela in doseganjem višje produktivnosti dela,

— dosledno uveljavljanje principov delitve po delu oziroma načel delitve dohodka in osebnih dohodkov, ki bodo preprečevale pojave uravnilovke in zagotavljale nagrajevanja delavcev v skladu z njihovim prispevkom k združenemu delu.

Za doseganje večje rasti produktivnosti dela se bodo morale delovne organizacije povezovati z razvojno raziskovalnimi institucijami in dati večji poudarek lastni ustvarjalnosti in inovacijski dejavnosti, stalno bodo morale skrbeti za strokovno usposobitev članov kolektiva in voditi tako politiko zaposlovanja, ki bo omogočila izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih v skladu z družbenim dogovorom o kadrovski politiki.

Rast izvoza in uvoza je treba uskladiti s politiko izvoza v SR Sloveniji in v SFR Jugoslaviji ter z realnimi možnostmi gospodarstva naše občine.

Delitev družbenega proizvoda je treba načrtovati takole:

— rast investicijske porabe načrtovati višje od rasti družbenega proizvoda, in sicer za okoli 8 %,

— rast osebne porabe načrtovati za okoli 3 %, kar je počasneje od rasti produktivnosti dela,

— rast skupne porabe načrtovati za 10 % počasneje od rasti družbenega proizvoda,

— rast splošne porabe načrtovati za 10 % počasneje od rasti družbenega proizvoda in v skladu s splošno dogovorjenimi načeli.

Pri načrtovanju nadaljnega družbeno ekonomskega razvoja v občini je treba načrtovati naslednje:

— v industrijski dejavnosti nadaljevati z izvajanjem nalog na področju investicij po dinamični srednjeročnega razvoja in zlasti načrtovati večjo povezavo kovinske predelave,

— v novi delovni organizaciji nastali po integraciji SHP Sava — SGP Projekt uveljaviti oziroma krepiti dohodkovne odnose. Prizadevati si tudi za izpolnitev ostale montažerske dejavnosti v gradbeništvu,

— v obrtni dejavnosti nadaljevati s prizadevanjem za načrten razvoj in povezovanje te dejavnosti glede na potrebe v občini,

— na področju prometa načrtovati povezovanje Jesenice — Transporta z Vitorjem in krepitev transportnih sposobnosti omenjenih delovnih organizacij,

— na področju zvez nadaljevati s programom izgradnje telefonskih zvez in s prizadevanji za kvalitetno izboljšanje PTT storitev,

— načrtovati oziroma realizirati je treba postavitev TV pretvornikov za sprejemanje drugega programa,

— na področju gostinstva in turizma načrtovati postopno realizacijo s srednjeročnim programom sprejetih obveznosti ter si prizadevati za medsebojno povezavo gostinstvo-turističnih delovnih organizacij.

Nadaljevati je treba s poglobljanjem vsebine dela poslovno — turistične zveze v občini,

— na področju trgovine nadaljevati z integracijskimi povezavami, kakor tudi s sprejetjem načrta konkretizacije izpopolnitve trgovske mreže, načrtovati samoupravno organiziranost preskrbe trga,

— na področju komunalne dejavnosti načrtovati predvsem organizacijsko povezanost komunalnih delovnih organizacij v okviru samoupravnih interesnih skupnosti za komunalno dejavnost,

— na področju kmetijske dejavnosti načrtovati nadaljnjo proizvodnjo na preusmerjanju in modernizaciji kmetij in to predvsem z boljšo povezanostjo med kmeti, kmetijsko zadruzo, pašnimi skupnostmi in pospeševalno službo. Nadaljevati in dokončati z urejanjem statusa kmeta in registracijo zavarovanih kmetij, kakor tudi z zahtevami, ki izhajajo iz zakona o kmetijstvu,

— na področju gozdarstva načrtovati tesnejšo povezavo in sodelovanje predvsem za načrtno izkoriščanje in razvoj gozdov, očitovanja gozdnih površin in izgradnje gozdnih poti.

SOCIALNI RAZVOJ

Stanovanjska izgradnja

Na področju stanovanjske gradnje načrtovati izvajanje nalog iz srednjeročnega načrta ter planirati izgradnjo okrog 200 družbenih stanovanj in 90 stanovanj v privatnem sektorju.

Načrtovati tudi komunalno urejanje zazidalnih površin za predvideno gradnjo, kakor tudi že pozidanih toda komunalno še neurejenih površin.

Družbene dejavnosti

Skladno s cilji poglobljanja samoupravnih odnosov bodo samoupravne interesne skupnosti v letu 1977 okrepile samoupravni sistem, analizirale delovanje delegatskega sistema in njegovo učinkovitost, zlasti z vidika uveljavljanja neposrednih interesov združenega dela pri oblikovanju programov in cen ter določanja kvalitete storitev za posamezno dejavnost.

Načrtovati večjo povezanost samoupravnih interesnih skupnosti z združenim delom in krajevnimi skupnostmi, dosledneje uresničevati prioritete naloge iz samoupravnih sporazumov o temeljih plana za obdobje 1976–1980, kakor tudi dogovora o temeljih družbenega načrta za srednjeročno obdobje.

Načrti samoupravnih interesnih skupnosti, ki so opredeljeni v samoupravnih sporazumih o temeljih planov 1976–1980 so sestavni del družbenega načrta razvoja občine za leto 1977.

PROSTORSKI RAZVOJ

S področja prostorskega planiranja je treba načrtovati realizacijo vseh nalog, ki jih predvideva odlok o sprejetju smernic za urbanistično planiranje in sicer:

— novelacijo urbanističnega programa občine Jesenice,

— izdelavo urbanističnega načrta za mesto Jesenice,

— izdelavo regionalne komponente urbanističnega programa, skupno z občino Radovljica.

Poleg tega je treba načrtovati tudi:

— izdelavo druge urbanistične dokumentacije, kot so zazidalni načrti,

— izdelavo kmetijsko prostorskega plana,

— izdelavo prometne študije na Jesenicah,

— nadaljevanje dela pri nalogi raziskave vodnih virov.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O RAZDELITVI DELA PRISTOJBIN

Predsedstvo skupščin gorenjskih občin je sprejelo predlog, da gorenjske občine sprejmejo samoupravni sporazum, s katerim določijo medsebojno razdelitev tistega dela pristojbin za uporabo javnih cest (cestnino), ki jo sestavlja organizacija združenega dela ALPETOUR, glede na sedež TOZD Potniški promet in TOZD Tovorni promet, v skladu s predpisi, plačuje občini Kranj za avtoavse in občini Škofja Loka za tovorna motorna vozila.

V predlogu je določeno, da občini Kranj in Škofja Loka obračunata in pobere cestnino, vendar pa ta sredstva razdelita podpisnicam sporazuma v takih delih, ki so sorazmerni številu avtoavsov in motornih vozil te sestavljene organizacije združenega dela, lociranih na območju posamezne občine podpisnice. Sredstva bosta omenjeni občini nakazovali dvakrat letno in do konca januarja izdelali obračun. Za to delo se obema občinama priznava provizija v višini enega odstotka, od obračunane, oziroma pobrane cestnine.

Vsem trem zborom je predlog predložen v obravnavo in sprejem.

SAMOUPRAVNI SPORAZUMI O OSNOVAH PLANOV SIS ZA OBDOBJE 1976–1980

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta, poleg navedenega dnevnega reda, obravnavala tudi predloge samoupravnih sporazumov o osnovah planov samoupravnih interesnih skupnosti za obdobje 1976–1980, in sicer: občinske in republiške izobraževalne skupnosti, občinske skupnosti otroškega varstva, kulturne skupnosti občine in kulturne skupnosti SR Slovenije, občinske in republiške telesno-kulturne skupnosti, občinske in republiške skupnosti socialnega skrbstva, občinske in republiške zdravstvene skupnosti, skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije, skupnosti starostnega zavarovanja kmetov SR Slovenije, skupnosti za zaposlovanje, občinske stanovanjske skupnosti in raziskovalne skupnosti SR Slovenije. Za večino navedenih skupnosti smo objavili povzetke v posebni prilogi Zvezarja št. 44/XXV z dne 4. novembra, o vsem tem pa bo tekla razprava v prihodnjih dneh na zborih delavcev in zborih krajevnih skupnosti.

Poleg navedenega dnevnega reda so na dnevnih redih sej vseh treh zborov tudi potrjevanje zapisnikov zadnjih sej, volitve in imenovanja in delegatska vprašanja.

(Iz gradiva delegatom vseh treh zborov)

Hladna valjarna Bela — linija za razrez trakov

ČLANI DIATI NA RAZSTAVI NA REKI

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav naše železarnice je v soboto, 13. novembra, organiziralo ekskurzijo na četrto jugoslovansko razstavo izumov, tehničnih izboljšav in novitet, ki je v dvorani mladosti na Reki odprta od 11. do 21. novembra.

Ekspozite s tega področja razstavljajo avtorji iz številnih delovnih kolektivov iz vseh republik in avtonomnih pokrajin. Med razstavljalci so, kot vsako leto, tudi novatorji iz našega kolektiva, ki tokrat sodelujejo s petimi ekspoziti, in sicer: VIKTOR ŽAN z novo tehnologijo vulkaniziranja tesnil, avtorji VITOMIR GRICAR, JANKO GUZELJ, VINKO ŠALIK in LADO ŠKETA z novo tehnologijo izdelave aglomerata, nadalje DRAGO KOBLAR in PAVEL DIMITROV z novo tehnologijo brušenja, avtorji ANTON KELVIŠAR, JANEŽ KOMEL, AVRELIJ RAVNIK, LEON RAVNIK in LEON MESARIČ z izboljšavo povečanja produktivnosti žičarskih strojev in kapacitete patentirnice ter FELIKS BÉSTER z napravo za avtomatsko žigosanje pločevine. Omenimo naj še, da na razstavi sodeluje tudi novator MITJA ČEBULJ iz Iskre, sicer pa član DIATI Železarnice. Letošnja razstava, kakor že rečeno, je četrta po vrsti, nosi pa ime RAST YU 76.

Razstava na Reki je vsekakor zanimiva in vredna ogleda. Novosti in izboljšave s tega področja so dokaz, da se pri nas uspešno razvijata izumiteljstvo in izboljševanje tehnoloških procesov, kot nepogrešljiva dejavnika razvoja našega gospodarstva. Posamezni avtorji s svojimi izumi resnično presenečajo, kar je najlepši dokaz, da vztrajno delajo in iščejo nove poti. Seveda pa tudi na tej razstavi ne manjka skorajda sejemске navlake, ki nikakor ne sodi med izume in tehnične izboljšave. Tako si obiskovalci lahko ogledajo »tehnične« izboljšave za ribolov, nadalje, kako je moč iz kilograma kave skuhati 120 skodelic kave, nov papir za zavijanje cigaret in še podobne novitete, ki se ne morejo meriti z novostmi v izboljšavi strojnih delov in tehnoloških procesov. Za nekaj kratkih mnenj smo po ogledu razstave zaprosili člane DIATI, ki so nam povedali tole:

DRAGO KOBLAR:

»Sama razstava je dobro pripravljena in tudi nekaj ekspozitov je zelo zanimivih. Morda bi pripomnil to, da je čutili precejšnje forsiranje reških podjetij, kajti posamezni ekspoziti prav gotovo zaostajajo za nivojem ostalih del. Tudi sam sodelujem na tej razstavi, in sicer skupaj s Pavlom Dimitrovim predstavljamo novo tehnologijo brušenja. Seveda je bilo potrebnih dosti naporov,

da sva uspela, prav zato pa je sedaj sodelovanje na razstavi lepo priznanje za vložen trud.«

ANTON KELVIŠAR:

»Tudi jaz sodelujem na tej razstavi, in sicer skupaj s sodelavci predstavljamo izboljšavo povečanja produktivnosti žičarskih strojev in kapacitete patentirnice. Ta izboljšava je seveda velikega pomena za povečanje proizvodnje žice. O sami razstavi RAST YU 76 pa bi dejal, da je zanimiva in se da na njej marsikaj dobrega videti. Kritično pripombo bi dal na to, da je razstaveni prostor železarnice preskromno urejen, pa tudi nobenega človeka ni tam, da bi dajal obiskovalcem morebitne informacije.«

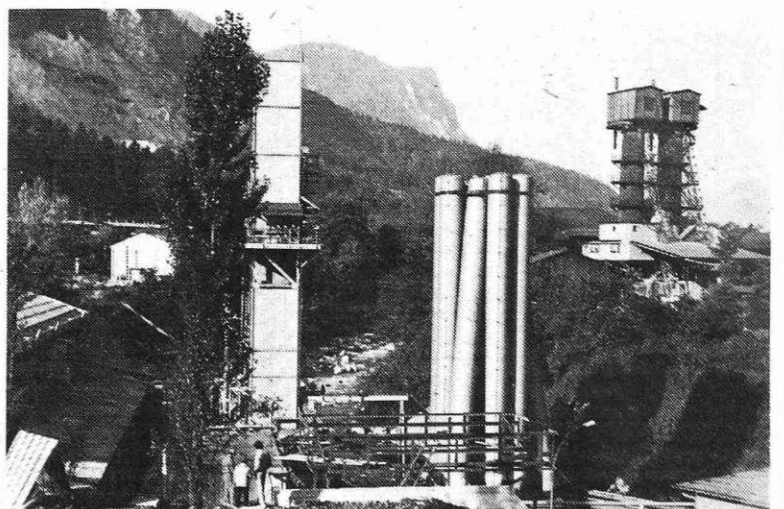
MIRKO PIKON:

»Razstava je zanimiva in kar premalo časa smo imeli, da bi si vse temeljito ogledali. Za nas, novatorje, je vsaka novost privlačna in to nam tudi koristi pri našem nadaljnjem delu. Poudaril bi še to, da je v naši železarni še zmeraj premalo novatorjev in bi bilo potrebno na tem področju v prihodnje še bolj intenzivno delati. Na gradbenem vzdrževanju, kjer sem zaposlen, sem edini novator.«

Predsednik DIATI JANEŽ FALETIČ:

»Člani našega društva smo se za ogled odločili predvsem zaradi sodelovanja naših novatorjev na RAST YU 76, oziroma, da vidimo, kakšen je odmev naših inovacij v širšem prostoru, in kako daleč smo na tem področju, v primerjavi z drugimi kolektivi. Prav novitete od drugod morajo našim novatorjem dati novega poleta. Na Reki smo videli, da je inovacijska dejavnost v zadnjih dveh letih napredovala na vseh nivojih in da se bomo morali na Jesenicah zelo potruditi, če bomo hoteli še vedno ostati v vrhu jugoslovanskega izumiteljstva. Glede na obliko in prikaz te razstave, se še vedno vidi, da smo v pionirski dobi izumiteljstva, ker še vedno prevladuje idealizem posameznikov. Opazen pa je premik v znanstveno utemeljeno izumiteljstvo in večji razmah timskega dela. Kljub mnogim koristnim prihrankom, izumom in izboljšavam v naši družbi, še vedno nismo sposobni organizirati transfera tehnologije, kar bi lahko vsem kolektivom prineslo neslutene ekonomske koristi.«

J. Rabič

Del kisikarne Sava, v ozadju apnenica

TEHNOLOŠKA PRODUKTIVNOST V ŽELEZARNI V ZADNJIH DESETIH LETIH

V 44. številki Železarja z dne 4. novembra, smo objavili prvi del sestavka pod tem naslovom in sicer tekstovni del, danes pa objavljamo še grafike in razpredelnice, ki sodijo k temu sestavku

POKAZATELJI DINAMIKE SKUPNE PROIZVODNJE ZA OBDOBJE 1965 - 1975

Leto	Y _n	Y _{k/o}	D _k	T _k	h _k	I _k
1965	1.053.407	100				
1966	1.157.937	109	+ 104.530	+ 10.0	1.09	109
1967	1.210.874	115	+ 52.937	+ 4.6	1.05	105
1968	1.450.219	137	+ 239.345	+ 19.8	1.20	120
1969	1.540.839	146	+ 90.620	+ 6.2	1.06	106
1970	1.461.342	138	- 79.479	- 5.2	0.94	94
1971	1.503.406	142	+ 42.064	+ 2.9	1.03	103
1972	1.520.771	144	+ 17.365	+ 1.2	1.01	101
1973	1.566.107	148	+ 45.336	+ 3.0	1.03	103
1974	1.639.157	156	+ 73.050	+ 4.7	1.04	104
1975	1.663.124	158	+ 23.967	+ 1.5	1.01	101

Legenda: Y_k = količinski pokazatelj, Y_{k/o} = indeks rasti s stalno osnovo, D_k = absolutna razlika, T_k = tempo rasti, h_k = koeficient dinamike, I_k = verižni indeks.

DINAMIKA GOTOVE PROIZVODNJE ZA OBDOBJE 1965 - 1975

Leto	Y _k	Y _{k/o}	D _k	T _k	h _k	I _k
1965	279.782	100				
1966	284.979	102	+ 5.197	+ 18.5	1.02	102
1967	274.777	98	- 10.202	- 3.5	0.96	96
1968	326.291	117	+ 51.514	+ 18.7	1.18	118
1969	357.480	128	+ 31.189	+ 9.5	1.09	109
1970	345.661	124	- 11.819	- 3.3	0.96	96
1971	351.851	126	- 6.190	- 1.8	1.02	102
1972	350.293	125	- 1.558	- 0.4	0.99	99
1973	373.931	134	+ 23.638	+ 6.7	1.07	107
1974	389.112	139	+ 15.181	+ 3.9	1.04	104
1975	398.223	142	+ 9.111	+ 2.3	1.02	102

Legenda: Y_k = količinski pokazatelj, Y_{k/o} = indeks rasti s stalno osnovo, D_k = absolutna razlika, T_k = tempo rasti, h_k = koeficient dinamike, I_k = verižni indeks.

POKAZATELJI DINAMIKE PROIZVODNJE JEKLA ZA OBDOBJE 1965 - 1975

Leto	Y _k	Y _{k/o}	D _k	T _k	h _k	I _k
1965	360.581	100				
1966	390.981	108	+ 30.400	+ 8.4	1.08	108
1967	371.593	103	- 19.388	- 4.9	0.95	95
1968	427.004	118	+ 55.411	+ 14.9	1.15	115
1969	450.985	125	+ 23.981	+ 5.6	1.05	105
1970	439.057	122	- 11.928	- 2.6	0.97	97
1971	463.135	128	+ 24.078	+ 5.5	1.05	105
1972	471.081	131	+ 7.946	+ 1.8	1.07	107
1973	469.932	130	- 1.149	- 0.2	0.99	99
1974	501.270	139	+ 31.338	+ 6.7	1.06	106
1975	512.862	142	+ 11.592	+ 2.3	1.02	102

Legenda: Y_k = količinski pokazatelj, Y_{k/o} = indeks rasti s stalno osnovo, D_k = absolutna razlika, T_k = tempo rasti, h_k = koeficient dinamike, I_k = verižni indeks.

POKAZATELJI DINAMIKE PRODUKTIVNOSTI V KG / EF. IZVRŠENO URO SKUP. PROIZV.

Leto	Produkt. Y _k	Y _{k/o}	D _k	T _k	h _k	I _k
1965	73.10	100				
1966	78.23	107	+ 5.13	+ 7.0	1.07	107
1967	89.15	122	+ 10.92	+ 14.0	1.14	114
1968	109.85	150.3	+ 20.70	+ 23.2	1.23	123
1969	117.70	161.0	+ 7.85	+ 7.1	1.07	107
1970	125.81	172.1	+ 8.11	+ 6.9	1.07	107
1971	133.13	182.1	+ 7.32	+ 5.8	1.06	106
1972	134.40	183.8	+ 1.27	+ 0.9	1.01	101
1973	138.09	188.9	+ 3.69	+ 2.7	1.03	103
1974	142.10	194.4	+ 4.01	+ 2.9	1.03	103
1975	141.01	192.9	- 1.09	- 0.8	0.99	99

Legenda: Y_k = količinski pokazatelj, Y_{k/o} = indeks rasti s stalno osnovo, D_k = absolutna razlika, T_k = tempo rasti, h_k = koeficient dinamike, I_k = verižni indeks.

DINAMIKA PRODUKTIVNOSTI GOTOVE PROIZVODNJE ZA OBDOBJE 1965 - 1975

Leto	Y _n	Y _{k/o}	D _n	T _k	h _k	I _k
1965	19.42	100				
1966	19.25	99	- 0.17	- 0.87	0.99	99
1967	20.23	104	+ 0.98	+ 5.10	1.05	105
1968	24.72	127	+ 4.49	+ 22.20	1.22	122
1969	27.31	140	+ 2.59	+ 10.50	1.10	110
1970	29.76	153	+ 2.54	+ 9.30	1.09	109
1971	31.16	160	+ 1.40	+ 4.70	1.05	105
1972	30.96	159	- 0.20	- 0.64	0.99	99
1973	33.23	171	+ 2.27	+ 7.33	1.07	107
1974	33.73	173	+ 0.50	+ 1.50	1.01	101
1975	33.76	174	+ 0.03	+ 0.09	1.00	100

Legenda: Y_k = količinski pokazatelj, Y_{k/o} = indeks rasti s stalno osnovo, D_k = absolutna razlika, T_k = tempo rasti, h_k = koeficient dinamike, I_k = verižni indeks.

POKAZATELJI DINAMIKE PRODUKTIVNOSTI ZA OBDOBJE 1965 - 1975 NA JEKLO

Leto	Y _k	Y _{k/o}	D _k	T _k	h _k	I _k
1965	25	100				
1966	26.4	105.6	+ 1.4	+ 5.6	1.06	106
1967	27.4	109.6	+ 2.4	+ 9.0	1.03	103
1968	32.2	129.2	+ 7.3	+ 26.6	1.18	118
1969	34.5	138.0	+ 9.5	+ 29.4	1.07	107
1970	37.8	151.2	+ 12.8	+ 37.1	1.09	109
1971	41	164.0	+ 16	+ 42.3	1.08	108
1972	41.6	166.4	+ 16.6	+ 40.5	1.01	101
1973	41.4	165.6	+ 16.4	+ 39.4	0.99	99
1974	43.5	174.0	+ 18.5	+ 44.7	1.05	105
1975	43.5	174.0	+ 18.5	+ 42.5	1.00	100

$$\text{letna stopnja rasti: } \frac{n-1}{Y_0} \frac{Y_n}{Y_0} = 9 \frac{43.5}{25} = 1.06$$

n = leta
Y = količinski pokazatelj

Legenda: Y_k = količinski pokazatelj, Y_{k/o} = indeks rasti s stalno osnovo, D_k = absolutna razlika, T_k = tempo rasti, h_k = koeficient dinamike, I_k = verižni indeks.

Železarski globus

BRAZILIJA

Japonske železarske družbe so sklenile pogodbo z brazilskimi rudarskimi družbami za nabavo 280 milijonov ton železove rude v obdobju 15 let, s pričetkom leta 1979. To rudo bo dobilo sedem japonskih železarn, njena vrednost pa bo 3,5 milijarde dolarjev. Po tej pogodbi bodo brazilski rudniki povečali sedanjostno lastno dobavo s 17 milijonov ton železove rude na 36 milijonov ton.

MADŽARSKA

Madžarske železarne, ki so proizvedle leta 1975 3,65 milijona ton surovega jekla, bodo do leta 1980 povečale svojo proizvodnjo na 4,5 milijona ton. V železarni Dunauvaros so pričeli letos graditi novo LD jeklaro z letno zmogljivostjo 1,1 milijona ton surovega jekla. Predvidevajo tudi povečanje proizvodnje surovega jekla v železarni Ozd s sedanjih 1,1 na 1,4 milijona ton.

KANADA

Kanadski železarski strokovnjaki predvidevajo, da bo v naslednjih treh letih lahko prišlo do pomanjkanja železarskih izdelkov na svetovnem trgu. Zato si na vso moč prizadevajo, da bi povečali letno proizvodno zmogljivost svoje železarske industrije. Pri tem jim pomaga tudi domača vlada. Tako bodo letos kanadske železarne proizvedle 13,5 milijona ton surovega jekla. Po sedanjih izračunih pa bo leta 1980 letna proizvodna zmogljivost kanadskih železarn narasla na 17 milijonov ton surovega jekla.

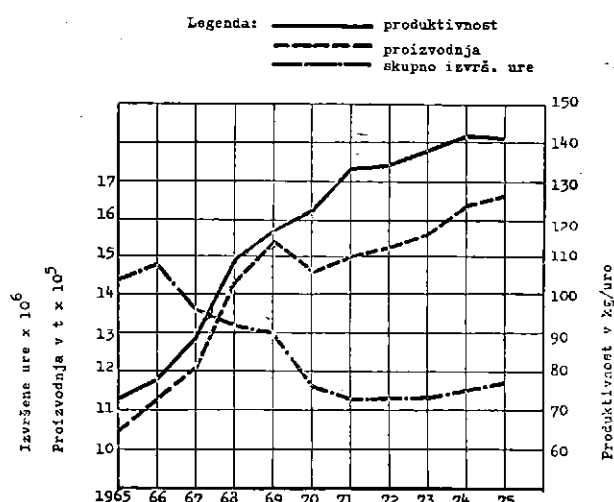
ZDA

V prvi polovici letošnjega leta so v ZDA proizvedli 51,86 milijona ton surovega jekla. Vendar ta količina ni zadostila domačim potrebam. Zato so v tem obdobju v ZDA uvozili 6,38 milijona ton surovega jekla. To je 12,3 odstotka celotne količine surovega jekla, ki so jo v ZDA potrebovali v prvih šestih mesecih letošnjega leta.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

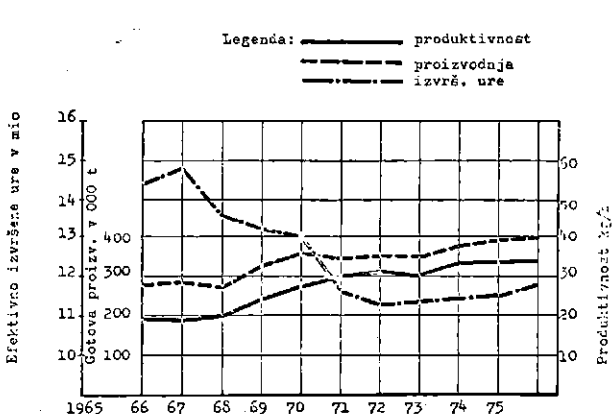
Železarska družba Korf-Stahl AG iz Zvezne republike Nemčije in norveške družba A. S. Sydvaranger sta ustanovili novo železarsko družbo z imenom Norddeutsche Ferrowerke GmbH. Ta družba bo v pristaniškem mestu Ember ob Severnem morju zgradila nov obrat, v katerem bodo proizvajali predreducirane pelete po Midrex postopku direktne redukcije. Njegova letna proizvodna zmogljivost bo 1,2 milijona ton predreduciranih peletov. Visoko kvaliteto železovo rudo bodo uvažali iz Norveške. Kot reductant pa bodo uporabili zemeljski plin iz nahajališč v Severnem morju.

ŽELEZARNA — skupna proizvodnja

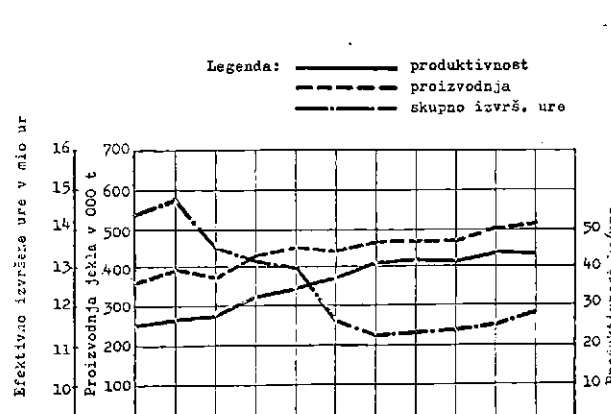
Leto	Skupna proizvodnja	Izvršene ure	Produktivnost
1965	1.053.407	14.409.637	73.10
1966	1.157.937	14.802.492	78.23
1967	1.210.874	13.582.418	89.15
1968	1.450.219	13.201.486	109.85
1969	1.540.839	13.090.859	117.70
1970	1.461.342	11.615.362	125.81
1971	1.503.406	11.292.909	133.13
1972	1.520.771	11.315.238	134.40
1973	1.566.107	11.341.560	138.09
1974	1.639.157	11.534.846	142.1
1975	1.663.124	11.793.996	141.01

ŽELEZARNA — gotova proizvodnja

Leto	Proizvodnja	Izvršene ure	Produkt. kg/h
1965	279.782	14.409.637	19.42
1966	284.979	14.802.492	19.25
1967	274.777	13.582.418	20.23
1968	326.291	13.201.486	24.72
1969	357.479	13.090.859	27.31
1970	345.660	11.615.362	29.76
1971	351.851	11.292.909	31.16
1972	350.293	11.315.238	30.96
1973	376.931	11.341.560	33.23
1974	389.112	11.534.846	33.73
1975	398.223	11.793.996	33.76

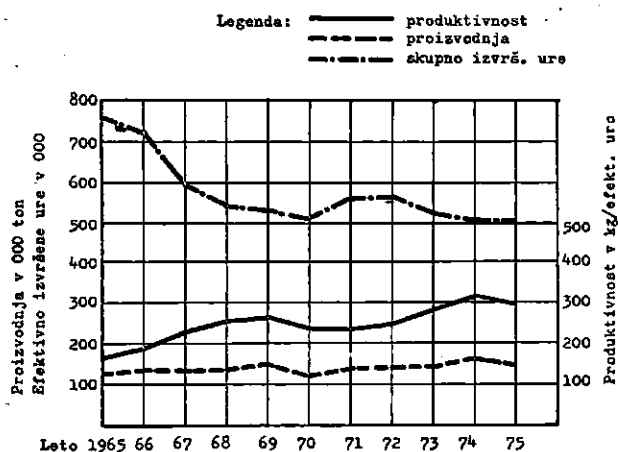
ŽELEZARNA — produktivnost kg / uro jekla

Leto	Proizvodnja jekla	Izvršene ure	Produkt. kg/h
1965	360.580	14.409.637	25.0
1966	390.981	14.802.492	26.5
1967	371.593	13.582.418	27.4
1968	427.004	13.201.486	32.3
1969	450.985	13.090.859	34.5
1970	439.057	11.615.362	37.8
1971	463.135	11.292.909	41.0
1972	471.081	11.315.238	41.6
1973	469.932	11.341.560	41.4
1974	501.270	11.534.846	43.5
1975	512.862	11.793.996	43.5

(Nadaljevanje na 10. strani)

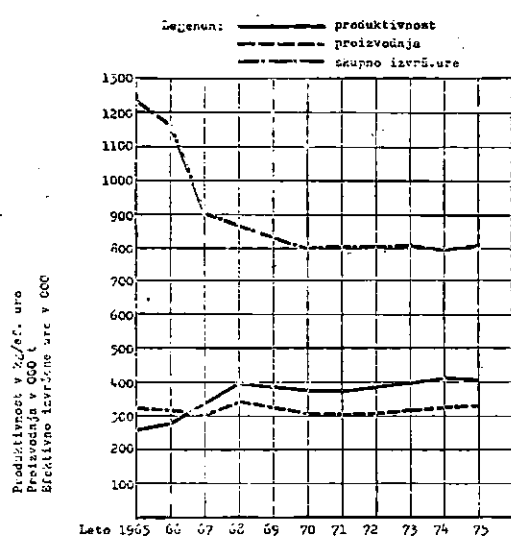
PLAVŽ

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/h
1965	125.506	761.782	164.8
1966	138.519	762.705	190.6
1967	134.472	592.112	227.1
1968	136.997	540.721	253.4
1969	140.062	535.810	261.4
1970	121.652	518.994	234.4
1971	134.315	562.594	238.7
1972	141.881	567.812	249.9
1973	149.539	528.837	282.8
1974	160.666	511.704	314.0
1975	149.020	509.177	292.7

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 1.008
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 1.040

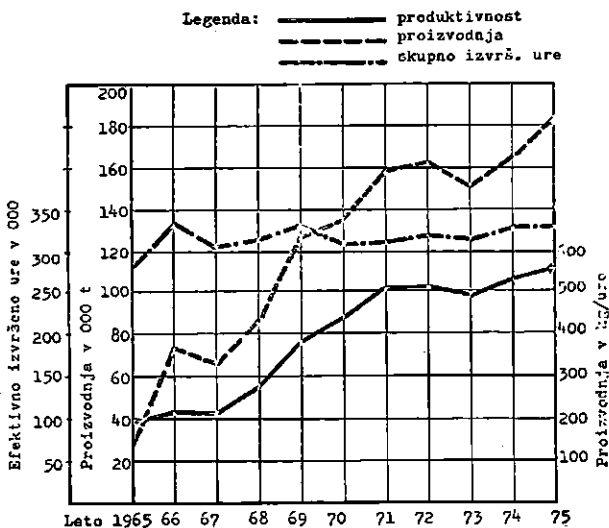
MARTINARNA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/h
1965	222.593	1.270.517	253.9
1966	213.410	1.161.863	274.1
1967	205.334	911.170	334.2
1968	240.240	864.686	372.5
1969	222.007	850.559	368.8
1970	262.105	759.199	378.0
1971	262.035	803.356	378.2
1972	262.075	802.363	389.2
1973	219.240	805.225	392.3
1974	277.055	777.176	410.5
1975	277.055	777.176	410.5

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 1.0036
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 1.050

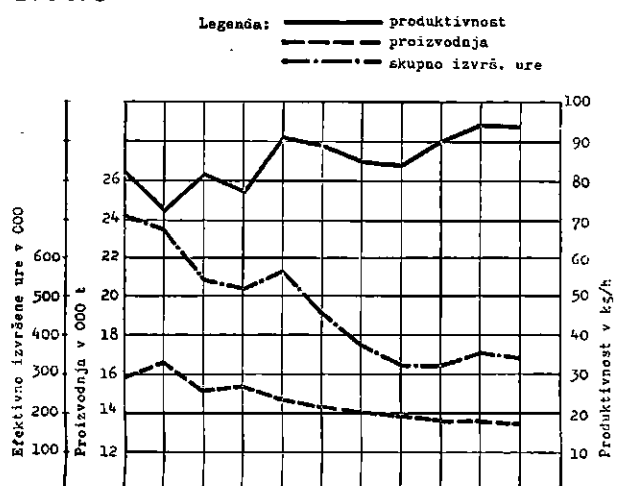
EL JEKLARNA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/h
1965	30.007	281.074	135.2
1966	72.571	336.336	215.8
1967	65.250	315.910	213.3
1968	86.765	314.243	276.1
1969	126.073	334.276	383.1
1970	136.934	310.325	441.3
1971	159.299	313.245	508.5
1972	162.006	319.833	506.5
1973	154.084	315.912	487.7
1974	174.262	328.516	530.3
1975	182.703	329.257	554.9

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 1.19
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 1.17

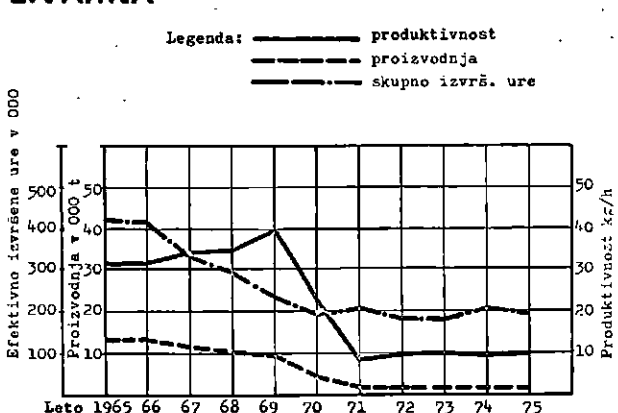
ŠAMOTARNA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	24.400	296.345	82.3
1966	23.563	324.365	72.6
1967	20.900	257.681	81.1
1968	20.463	263.855	77.6
1969	21.350	235.426	90.7
1970	19.159	214.374	89.4
1971	17.582	206.984	84.9
1972	16.525	195.748	84.4
1973	16.491	182.597	90.3
1974	17.103	161.305	94.3
1975	16.859	178.099	94.7

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 0.96
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 1.016

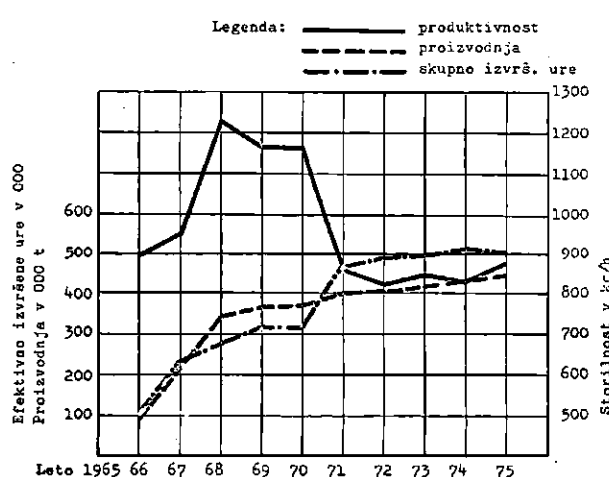
LIVARNA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	13.278	422.586	31.4
1966	13.202	417.037	31.7
1967	11.461	341.150	33.6
1968	10.438	291.225	35.8
1969	9.466	237.433	39.9
1970	4.402	192.921	22.8
1971	1.782	206.546	8.6
1972	1.746	181.229	9.6
1973	1.764	181.826	9.7
1974	1.822	200.925	9.1
1975	1.852	191.554	9.7

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 0.80
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 0.870

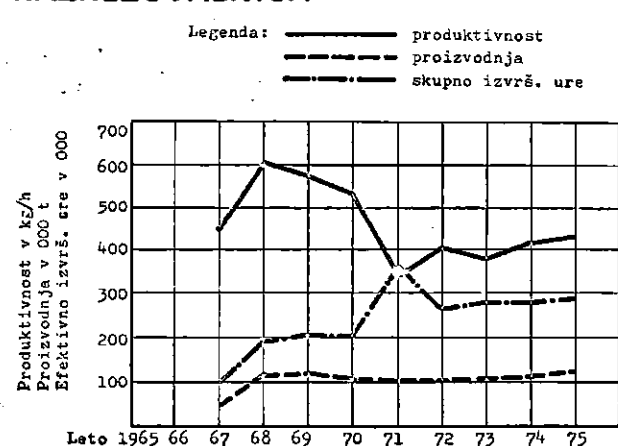
BLUMING

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	-	-	-
1966	93.428	104.915	290.5
1967	219.017	230.097	251.8
1968	342.412	278.816	1228.1
1969	367.396	315.667	1163.0
1970	370.306	318.933	1161.3
1971	403.475	468.170	861.8
1972	400.519	468.075	860.6
1973	418.046	495.731	843.3
1974	427.655	515.727	829.2
1975	443.738	500.252	873.1

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 1.210
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 0.977

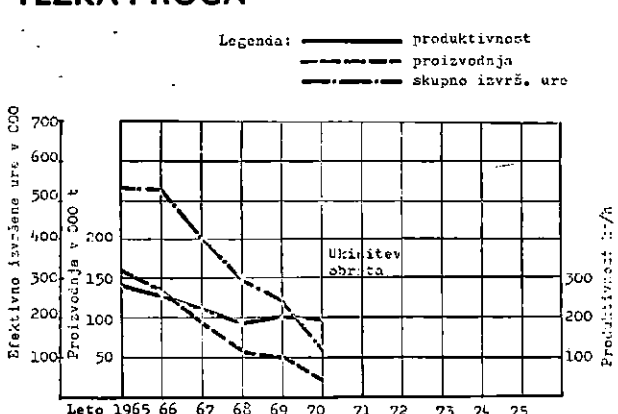
RAZREZOVALNICA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	-	-	-
1966	-	-	-
1967	43.722	97.075	450.4
1968	112.041	184.409	607.6
1969	110.193	201.828	575.7
1970	110.356	204.428	539.8
1971	116.376	350.983	337.3
1972	105.358	263.672	399.6
1973	107.275	282.995	379.1
1974	116.797	283.272	412.3
1975	125.520	290.812	431.7

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 1.14
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 0.995

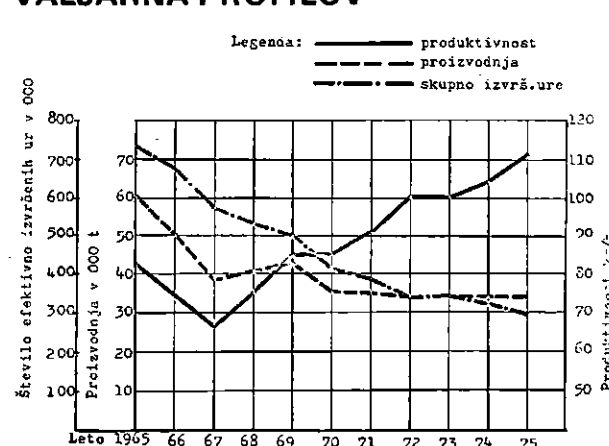
TEŽKA PROGA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	151.291	533.680	283.5
1966	133.794	531.477	251.7
1967	90.540	408.021	221.9
1968	56.264	297.656	189.0
1969	50.259	246.678	203.7
1970	23.291	120.076	194.0
1971	-	-	-
1972	-	-	-
1973	-	-	-
1974	-	-	-
1975	-	-	-

Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 0.68
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 0.92

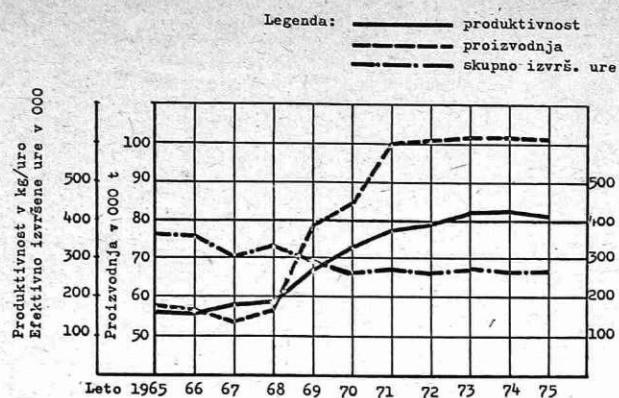
VALJARNA PROFILOV

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	60.629	735.912	82.4
1966	50.400	678.882	74.2
1967	38.521	578.990	66.5
1968	40.876	543.483	75.2
1969	42.054	503.470	85.1
1970	35.470	416.083	85.2
1971	35.207	386.932	91.0
1972	33.943	337.941	100.4
1973	34.297	340.317	100.8
1974	33.820	322.629	104.8
1975	34.202	302.295	111.1

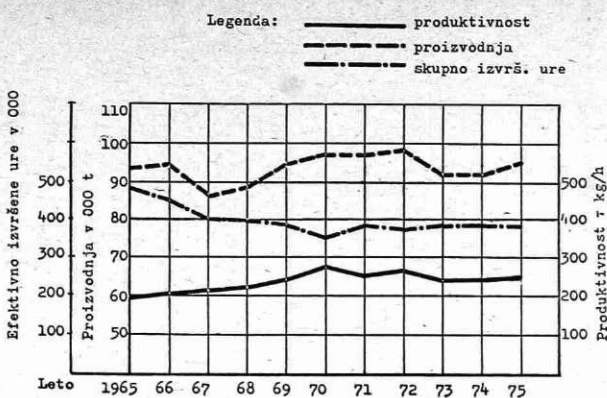
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje 0.94
Povprečna stopnja rasti produktivnosti 1.03

VALJARNA ŽICE

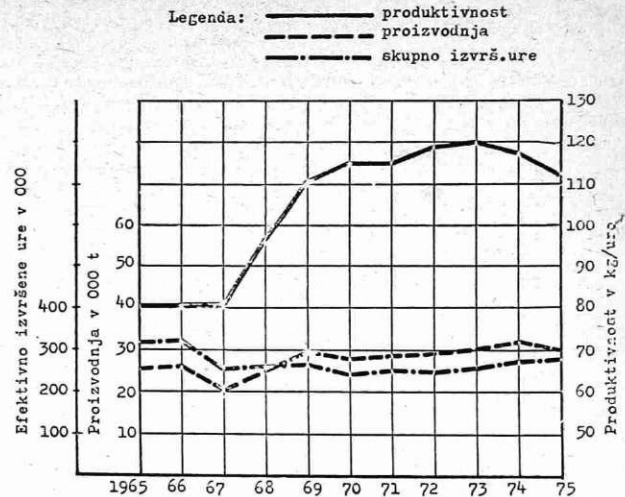
Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	57.322	360.068	159.2
1966	56.343	357.024	157.8
1967	53.703	303.471	177.0
1968	56.665	329.242	172.1
1969	78.399	292.943	267.6
1970	84.542	260.959	324.0
1971	100.512	270.000	372.3
1972	100.729	257.271	391.5
1973	114.881	271.031	423.9
1974	113.540	263.973	430.0
1975	111.952	268.379	417.1
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.07
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.10

VALJARNA 2400

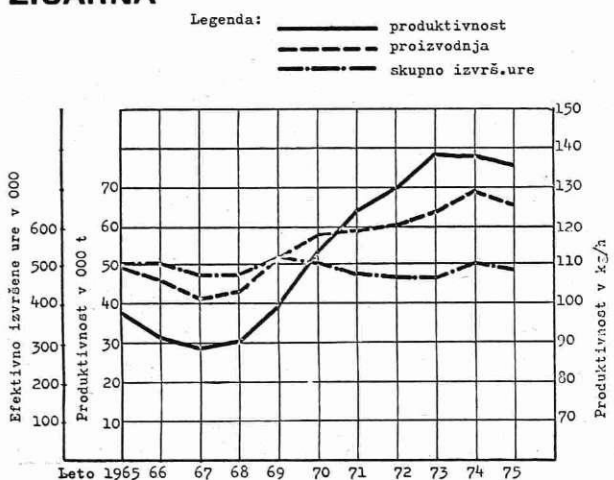
Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	93.354	483.602	193.0
1966	94.013	455.409	206.4
1967	86.565	404.242	214.1
1968	88.619	399.467	221.8
1969	94.450	388.799	242.9
1970	97.092	352.230	275.6
1971	97.018	385.616	251.6
1972	98.971	375.820	263.3
1973	92.185	385.049	239.4
1974	92.876	382.267	243.0
1975	95.062	301.834	249.0
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.002
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.026

HLADNA VALJARNA

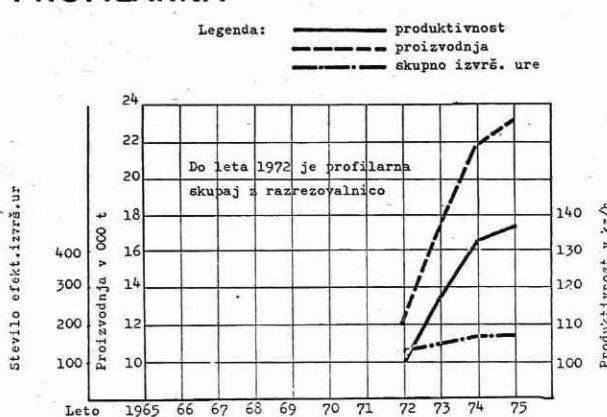
Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	25.691	317.973	80.8
1966	26.016	321.875	80.8
1967	20.672	255.928	80.8
1968	25.242	260.830	96.8
1969	29.349	264.731	110.9
1970	28.047	243.064	115.4
1971	28.764	248.936	115.5
1972	29.480	247.794	119.0
1973	30.689	254.914	120.4
1974	31.821	270.174	117.8
1975	30.414	270.700	112.4
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.017
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.033

ŽIČARNA

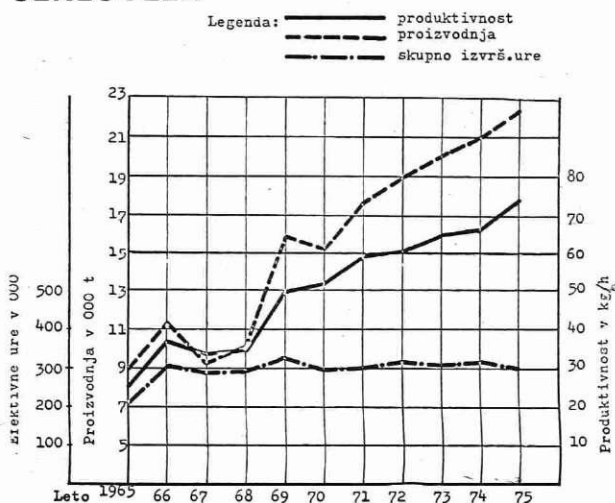
Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	49.222	503.906	97.7
1966	46.130	505.922	91.2
1967	41.747	472.514	88.4
1968	42.957	473.959	90.6
1969	51.031	515.710	99.0
1970	57.490	508.856	113.0
1971	59.086	476.408	124.0
1972	60.675	467.075	129.9
1973	64.731	467.787	138.4
1974	69.173	501.126	138.0
1975	65.659	483.836	135.7
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.029
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.033

PROFILARNA

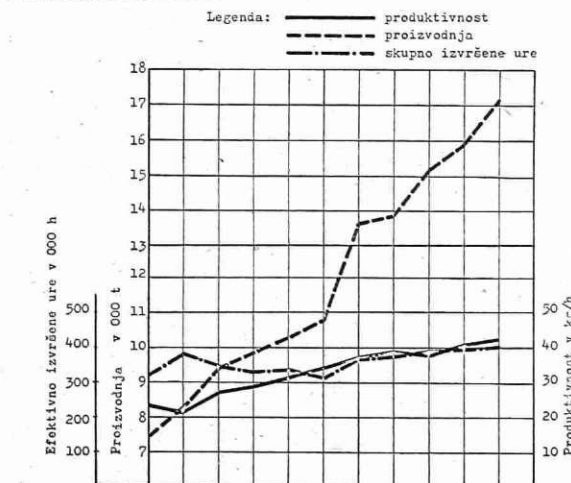
Leto	Skupna količina (t)	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	-	-	-
1966	-	-	-
1967	-	-	-
1968	-	-	-
1969	-	-	-
1970	-	-	-
1971	-	-	-
1972	12.063	126.504	95.4
1973	17.402	148.345	117.3
1974	21.852	165.417	132.1
1975	23.141	168.837	137.1
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.242
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.128

JEKLOVLEK

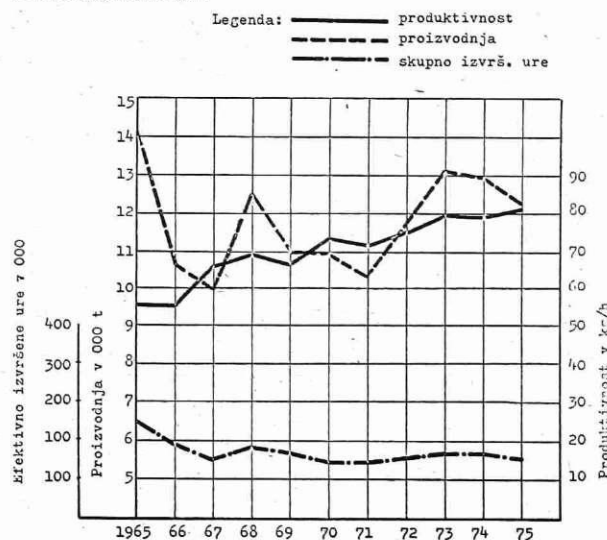
Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. kg/uro
1965	7.292	296.453	24.6
1966	11.264	307.251	36.7
1967	9.252	286.682	32.3
1968	10.219	292.770	34.9
1969	15.953	323.552	49.3
1970	15.266	296.536	51.5
1971	17.551	300.561	58.4
1972	18.918	313.917	60.3
1973	20.082	309.287	64.9
1974	20.966	317.235	66.1
1975	22.357	302.241	74.0
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.118
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.116

ELEKTRODNI

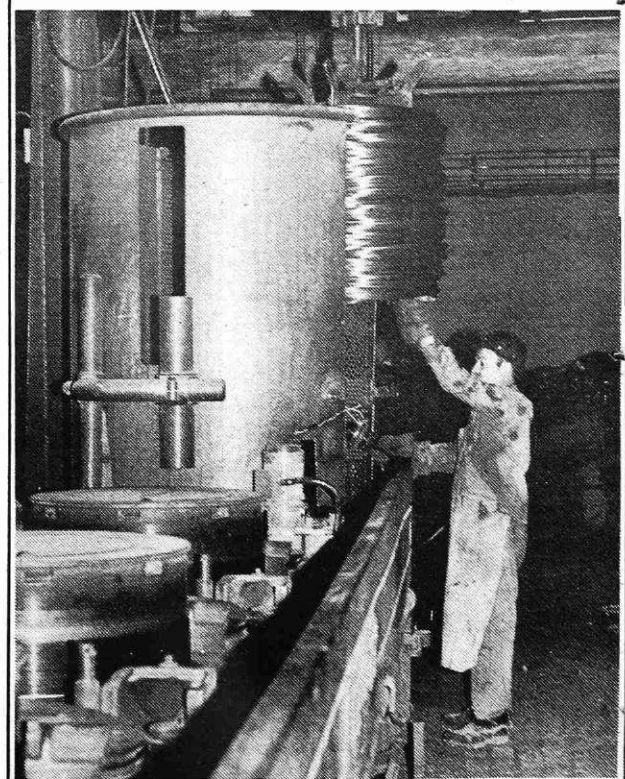

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Produkt. v kg/h
1965	7.435	296.453	23.0
1966	8.270	382.465	21.6
1967	9.395	346.965	27.1
1968	9.798	336.361	29.1
1969	10.524	338.553	31.1
1970	10.807	313.886	34.4
1971	13.600	367.163	37.0
1972	13.883	378.588	38.7
1973	15.160	397.509	38.1
1974	15.978	394.624	40.5
1975	17.153	404.660	42.4
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			1.027
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.063

ŽEBLJARNA

Leto	Skupna proizvodnja	Efektivno izvršene ure	Storiln. v kg/h
1965	14.124	250.154	56.5
1966	10.771	190.728	56.5
1967	9.924	150.141	66.1
1968	12.495	180.557	69.2
1969	11.030	165.741	66.5
1970	10.946	148.549	73.7
1971	10.372	145.326	71.4
1972	11.764	156.770	75.0
1973	13.101	164.250	79.8
1974	12.926	162.309	74.6
1975	12.300	150.594	81.7
Povprečna stopnja rasti skupne proizvodnje			0.98
Povprečna stopnja rasti produktivnosti			1.037

Sodelavec v žičarni

PRODUKTIVNOST DELA V MARTINARNI

V prejšnjih poglavjih smo poskušali opredeliti ekonomsko produktivnost in tehnično produktivnost dela in delovnih naprav. Če hočemo popravljati predvsem tehnično produktivnost dela in delovnih sredstev, moramo nujno razčlenjevati in analizirati dobro znane tehnološke procese. Le v dobro razčlenjenih in podrobno analiziranih vplivih na produktivnost lahko najdemo izhodišča za ukrepe, ki naj povečajo produktivnost. Če tega ne storimo, ostajamo na ravni splošne deklaracije, ki ne opredeljuje, KAKO naj povečamo našo produktivnost.

Ta uvod je potreben zato, da opravičimo obširnost tega prispevka. V analizi vplivov pa poskusimo opredeljevati, zakaj posamezni vplivi v časovnih obdobjih dosega tako različne vrednosti. Avtorja si ne domišljata, da sta na ta zakaj odgovorila z veliko mero dobre volje. S sodelovanjem bosta poskusila usmeriti misli razmišljajočih delavcev na nekatere probleme.

1. PROIZVODNJA, VLOŽENO DELO IN PRODUKTIVNOST V MARTINARNI

Analiza gibanja produktivnosti dela na ravni obrata je obdelana za obdobje od leta 1973 dalje. Podatki so obravnavani v časovnih obdobjih polletja. V letu 1973, prvem polletju 1974 in prvem polletju 1975 so v obratu dosegli produktivnost med 395 in 400 kg jekla na opravljeno uro. Najvišja produktivnost je bila dosežena v drugem polletju 1974 s 426 kg/h; v prvem polletju 1976 je pa padla na najnižjo raven s 374 kg/h.

Razlogi za ta nihanja so v neusklajenosti količinske proizvodnje in porabljenimi urami. Najvišja produktivnost je bila dosežena v letu 1974, ko je martinarna obratovala tri mesece s štirimi in tri mesece s petimi pečmi, pa obrat za delo s petimi pečmi ni povečeval stalaža v sorazmerju s proizvodnjo jekla. Dosežena je bila najvišja mesečna povprečna proizvodnja jekla z 28.088 ton, z najnižjo mesečno porabo 65.876 ur, kar predstavlja stalaž 374 oseb. Najnižja produktivnost je bila dosežena v prvem polletju 1976. leta, ko je obratovalo en mesec pet peč, pet mesecev pa štiri peči. V tem obdobju je bila dosežena povprečna mesečna proizvodnja 26.292 toni jekla pri najvišji povprečni mesečni porabi 70.356 ur, kar predstavlja stalaž 400 oseb.

Višji povprečni stalaž, v primerjavi z najučinkovitejšim obdobjem za 26 oseb, gre z 11 osebami na račun višjega normativa zaradi priključitve kamnoloma martinarni, 15 oseb gre pa na račun višjega stalaža v obratu.

V obravnavanem obdobju je produktivnost dela v martinarni upadala po funkciji:

$$y = 403,3 - 1,0 \cdot x,$$

kjer je: y produktivnost dela v kg/opravljen uro; polletnega obdobja x; 403,3 kg/opravljen uro je začetna produktivnost, izračunana s trendom za polletno obdobje x=0; 1,0 kg/opr. uro je faktor trenda upadanja produktivnosti v polletju. Pove nam, da se znižuje produktivnost povprečno za 0,25 % na polletje.

K izračunanemu trendu produktivnosti dela prispeva proizvodnja jekla delež po funkciji:

$$y = 159,365 + 740,9 \cdot x,$$

kjer je y — proizvodnja jekla v tonah za polletje; 159.365 ton jekla na polletje je izračunana proizvodnja jekla po trendu za začetno obdobje; 740,9 tone pa pomeni, da narašča proizvodnja s tem trendom na polletje (0,46 % porast) in vpliva v tem iznosu tudi na trend produktivnosti v pozitivni smeri.

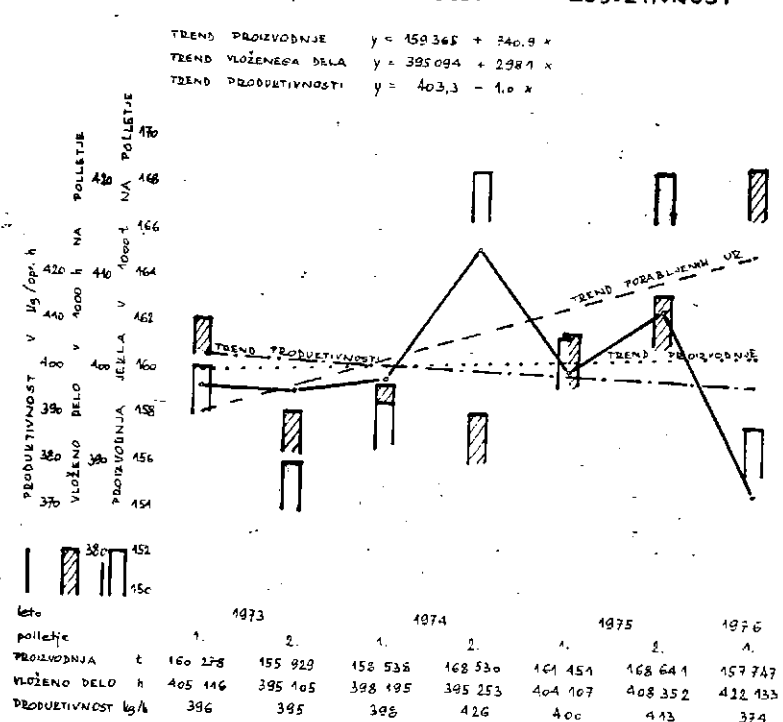
K trendu produktivnosti pa prispeva v negativni smeri naraščanje števila zaposlenih v obratu po funkciji:

$$y = 395,094 + 2,981 \cdot x,$$

kjer so y porabljene ure po trendu. Faktor 2,981 ur/ polletje predstavlja dvigovanje stalaža za 2,82 oseb na polletje. Trend porabljenih ur vpliva na zniževanje trenda produktivnosti dela z deležem 0,75 % na polletje.

Podatki o proizvodnji jekla, opravljenih urah dela, doseženi produktivnosti so s trendi navedeni v tabeli in ponazorjeni v diagramih, sl.1.

Sl. 1. PROIZVODNJA, VLOŽENO DELO IN PRODUKTIVNOST

Na gibanje produktivnosti dela vpliva premo sorazmerno dosežena proizvodnja jekla, v obratnem sorazmerju pa količina vloženege dela, vrednotena s številom opravljenih ur. V naslednjih poglavjih bomo ta dva osnovna parametra natančneje razčlenjevali.

2. PROIZVODNJA JEKLA V MARTINARNI

Dosežena proizvodnja jekla v martinarni je podana v tabeli in diagramu, sl. 1. Na doseženo proizvodnjo vpliva več faktorjev. Nekateri od teh bomo v nadaljnjem razčlenjevali.

2.1. NORMALNA RAVEN PROIZVODNJE JEKLA

Zastavimo si vprašanje — kakšna je normalna proizvodnja pri normalnem izkoristku peči?

Za odgovor na to vprašanje si ogledimo doseženo proizvodnjo v dveh obdobjih: v obdobju najvišje produktivnosti (2. polletje 1974) ter v obdobju najnižje produktivnosti (1. polletje 1976) ter jo primerjamo z metodo določevanja letne proizvodnje jekla v odvisnosti od kapacitet peči po Ljčaginju. To metodo uporablja tudi Združenje jugoslo-

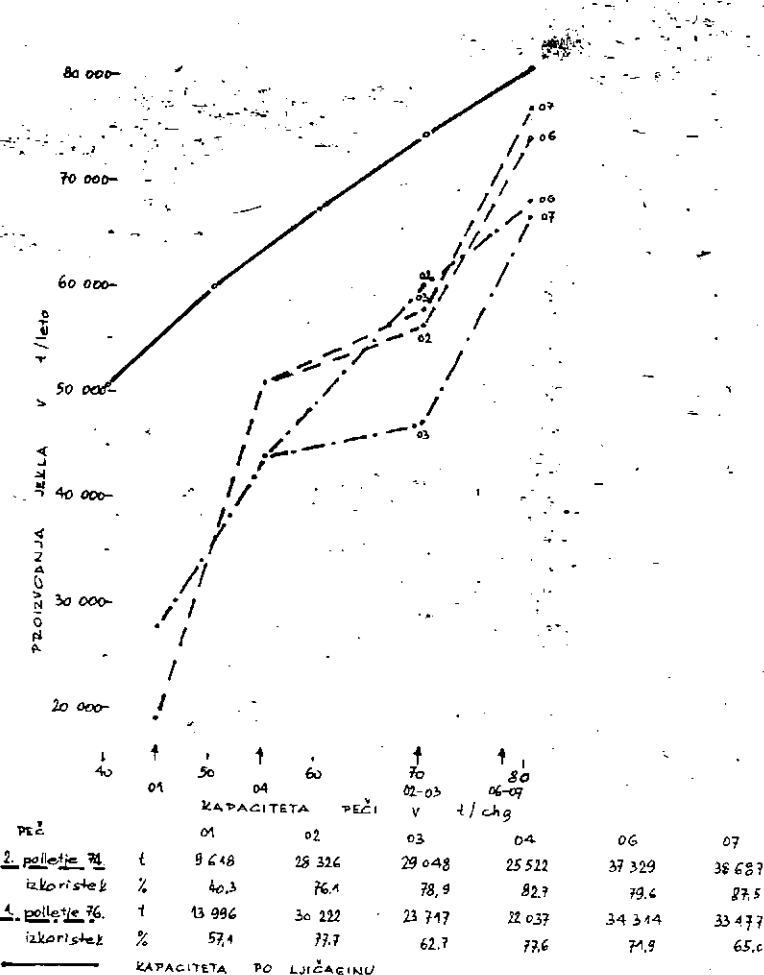
vanskih železarn v svojih Kapacitetah osnovnih pogona Željezara. Podatki primerjave dosežene iz »Ljčaginove« proizvodnje jekla v odvisnosti od kapacitet peči so navedeni v tabeli in diagramih, sl. 2.

Če upoštevamo izkoristek peči, se dovolj dobro približamo Ljčaginovi krivulji. Pri nas so izkoristki koledarskega časa po pečeh bistveno nižji kot drugod.

Normalno velja, da odpade na remont 13 % koledarskega časa, kar predstavlja pri 0,5 do 1 % izgubi koledarskega časa zaradi praznikov 86 % izkoristek peči. To trditev lahko dokumentiramo s primerjavo trajanja hladnih remontov, glede na koledarski čas pri nas in v drugih železarnah po podatkih iz Analize rada čelčana.

GLAS
v vsako
gorenjsko hišo!

Sl. 2. PRIMERJAVA KAPACITET MARTINSKIH PEČI S LJČAGINJU

	1970	1971	1972	1973	1974
Zenica 80 t	11,45	12,04	9,77	7,93	10,47
180 t	18,16	15,28	16,34	18,08	15,70
Jesenice	22,44	17,35	20,35	19,01	19,03
Sisak	10,60	10,40	6,50	9,00	8,20
Smederevo	8,69	7,00	9,98	9,07	10,93
Nikšić	12,00	10,90	8,00	0	16,43
Štore	9,54	10,20	9,80	10,55	10,33

Oglejmo si še nekaj podatkov, ki ponazarjajo intenzivnost proizvodnje jekla v naši martinarni.

Za martinovke je karakterističen podatek dosežena proizvodnja jekla

na površino jeklene kopeči v peči. Računano na skupni čas trajanja šarže T3, so pri nas dosegali naslednjo specifično produktivnost peči, računano na površino kopeči v t/kv.m.h.

peč leto	01	02	03	04	06	07
1973	0,299	0,265	0,227	0,292	0,251	0,272
1974	0,248	0,254	0,222	0,275	0,268	0,254
1975	0,232	0,247	0,225	0,274	0,260	0,258
1976	0,255	0,262	0,228	0,287	0,273	0,294

pri povprečnem trajanju šarž (T3) v ur-min

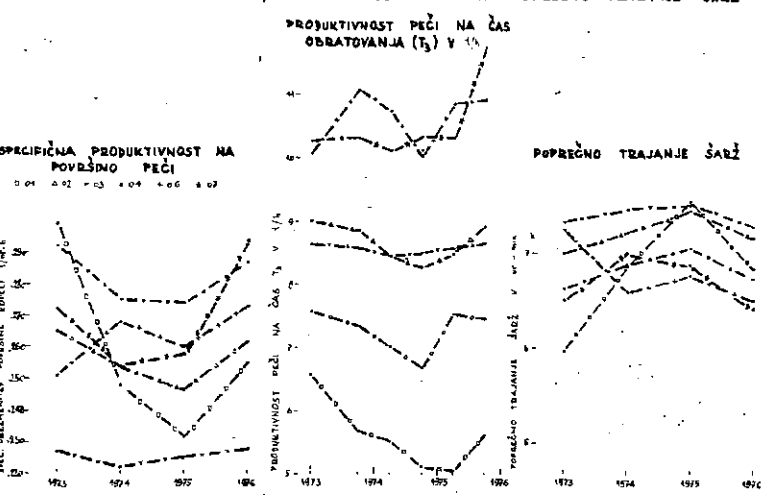
peč leto	01	02	03	04	06	07
1973	5-58	7-00	7-20	6-38	7-15	6-31
1974	6-52	7-13	7-28	6-53	6-36	7-00
1975	7-33	7-27	7-30	7-03	6-46	6-53
1976	6-50	7-10	7-17	6-44	6-30	6-25

Tako smo dosegali naslednjo produktivnost peči v t/h obratovanja, računano na T3:

peč leto	01	02	03	04	06	07
1973	6,58	9,00	8,63	7,58	10,06	10,27
I. pol. 1974	5,69	8,86	8,59	7,35	11,09	10,31
II. pol. 1974	5,51	8,45	8,42	7,02	10,72	10,12
I. pol. 1975	5,14	8,29	8,50	6,69	10,01	10,34
II. pol. 1975	5,05	8,48	8,58	7,53	10,86	10,32
I. pol. 1976	5,62	8,93	8,66	7,46	10,92	11,75

To je grafično ponazorjeno za vse peči v sl. 3.

Sl. 3. SPECIFIČNA PRODUKTIVNOST, PRODUKTIVNOST PEČI IN POVPREČNO TRAJANJE ŠARŽ

Če izračunamo iz gibanja produktivnosti v obravnavanih časovnih obdobjih trend, je ta matematično opredeljen s funkcijami:

$$\begin{aligned} \text{peč 01} & y = 6,11 - 0,203 \cdot x \\ \text{peč 02} & y = 8,79 - 0,047 \cdot x \\ \text{peč 03} & y = 8,55 + 0,005 \cdot x \\ \text{peč 04} & y = 7,30 - 0,011 \cdot x \\ \text{peč 06} & y = 10,40 + 0,083 \cdot x \\ \text{peč 07} & y = 9,97 + 0,219 \cdot x \end{aligned}$$

Produktivnost peči je definirana s proizvodnjo v tonah jekla na uro obratovanja. Ostali simboli imajo pomen kot v drugih enačbah izračunavanja trenda.

Proizvodnja jekla ima v martinarni pozitiven trend s stopnjo rasti 0,46 % na polletje. Ta trend je bil dosežen zato, ker so dosegle večje peči pozitiven trend, in sicer peč 07 z +2,20 %, 06 z +0,8 % in 03 z +0,07 % na polletje, medtem ko so dosegle ostale peči negativen trend, in sicer peč 04 z -0,15 %, 02 z -0,53 % in 01 z -3,32 % na polletje.

2.2 VPLIV ŠARŽNIH ČASOV NA PROIZVODNJO JEKLA

Na čas trajanja šarže vplivajo pogoji obratovanja v jeklarni in, kot večina ljudi misli, kvaliteta jekla, ki se izdeluje. Pod pogoji obratovanja tu mislimo na kvaliteto starega železa, z volumensko težo starega železa, s kemično sestavo, zlasti glede na nezaželene elemente, na delež in kvaliteto grodja v teži šarže, na kvaliteto mazuta, količino in čas vpihavanja kisika, na stanje peči in opreme, s katero se poslužuje peč, prizadevnost in vestnost dela posade itd. Vsi navedeni faktorji niso merljivi. V nadaljnjem bomo obravnavali merljive vplive.

2.2.1 VPLIV KVALITETE JEKLA NA TRAJANJE ŠARŽE

O serijski izdelavi neke kvalitete na posamezni peči martinarne praktično pri nas ne moremo govoriti. Naš proizvodni asortiment kvalitete je zelo obširen. V martinarni izdelamo določeno kvaliteto v razponu od ene šarže do 50.000 ton na leto. 75 % proizvodnje jekla v martinarni predstavlja 12 kvalitete, nadaljnjih 20 % proizvodnje 27 kvalitete in zadnjih 5 % 57 kvalitete jekla. Ti podatki se nanašajo na proizvodnjo v letu 1975.

Trajanje šarže iste kvalitete na isti peči je lahko zelo različno, odvisno od zgoraj naštetih vplivov. Raztros trajanja izdelave šarže v isti kvaliteti je velik. Vpliv kvalitete jekla na čas trajanja šarže bi lahko opredeljevali s časom rafinacije, vendar je treba pri tem upoštevati še druge vplive, kot razliko med začetno in končno vsebino predvsem ogljika in žvepla v šarži, aktivnostjo žilindre itd.

Statistična obdelava 6.479 šarž, z upoštevanjem kvalitete, ki so bile izdelane v najmanj 30 šaržah, nam je pokazala, da kvaliteta jekla nima pomembnega vpliva niti na čas rafinacije in s tem tudi ne na trajanje šarže. Zaključek te analize je podan v diagramu, sl. 4. Navedeni so povprečni časi rafinacije posameznih kvalitete, z odstopanji časov rafinacije v obeh smereh in navedbo peči, kjer je bila rafinacija najprej in najpoznejše zaključena.

2.2.2 VPLIV ČASA ZAKLADANJA PEČI NA TRAJANJE ŠARŽE

Čas zakladanja peči je odvisen od pravočasne dostave kompozicije s starim železom, števila zakladnih korit, oziroma prostorninske teže starega železa, ki se zaklada, dela enega ali dveh šaržiranih strojev, usposobljenosti zakladalca, lokacije peči, sodelovanja posade peči (odpiranje vrat, pobiranje raztresenega starega železa). Vsi ti vplivi niso merljivi.

Na posameznih pečeh so dosegli povprečno naslednje čase zakladanja šarž v ur-min:

(Glej prvo tabelo zgoraj na strani 13.) z izračunanim trendom

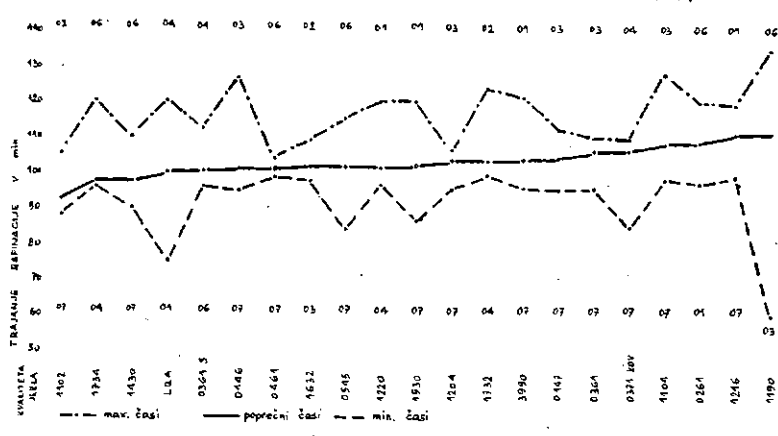
$$\begin{aligned} \text{peč 01} & y = 1,162 - 0,043 \cdot x \\ \text{peč 02} & y = 1,500 - 0,07 \cdot x \\ \text{peč 03} & y = 1,394 - 0,037 \cdot x \\ \text{peč 04} & y = 1,285 - 0,070 \cdot x \\ \text{peč 06} & y = 1,551 - 0,024 \cdot x \\ \text{peč 07} & y = 1,584 - 0,046 \cdot x \end{aligned}$$

kar pomeni, da se na vseh pečeh skrajšuje čas zakladanja, in sicer s stopnjo 3,70 % na peči 01, 4,67 % na 02, 2,65 % na 03, 5,56 % na 04, 1,55 % na 06 in 2,9 % na peči 07, izračunano za letno obdobje.

Število zakladalnih korit ima na čas zakladanja šarže precej relativen vpliv. Razviden je iz matematične formulacije časa zakladanja. Ta je za:

$$\begin{aligned} \text{peč 01} & y = 47,50 + 0,471 \cdot n \\ \text{peč 02} & y = 26,65 + 1,053 \cdot n \\ \text{peč 03} & y = 40,00 + 0,810 \cdot n \\ \text{peč 04} & y = 48,60 + 0,481 \cdot n \\ \text{peč 06} & y = 42,63 + 0,771 \cdot n \\ \text{peč 07} & y = 23,60 + 1,30 \cdot n \end{aligned}$$

SL 4. TRAJANJE RAFINACIJE V ODVISNOSTI OD KVALITETE JEKLA

leto	01	02	03	04	06	07
1973	1-05	1-25	1-20	1-13	1-30	1-32
1974	1-12	1-31	1-25	1-16	1-35	1-35
1975	1-10	1-25	1-23	1-14	1-33	1-34
I. poll. 1976	0-57	1-13	1-13	1-00	1-26	1-23

Kjer je y čas zakladanja, n pa število zakladalnih korit. Konstanta v enačbi pove delež časa, ki ni v času zakladanja odvisen od števila zakladalnih korit in je po pečeh različen. Odvisen je od zastojev po krivdi prometa, tehnoloških zastojev, zastojev na vlagalnih strojih ter vpliva posade. Faktor pred n opredeljuje manipulacijski čas pri zakladanju starega železa iz enega zakladalnega korita.

Izračun sloni na doseženem povprečju leta 1973 in prvega polletja 1974.

2.2.3 VPLIV ČASA TALJENJA NA TRAJANJE ŠARŽE

Čas taljenja šarže je odvisen od utežnega razmerja tekočega grodlja v starem železu, možne toplotne obremenitve peči med taljenjem, časa zakladanja in stanja peči.

Čas taljenja se je v obravnavanem obdobju gibal takole:

leto	01	02	03	04	06	07
1973	2,41	3,04	3,20	2,54	3,07	2,42
1974	2,56	3,00	3,18	3,08	2,28	2,57
1975	3,25	3,19	3,25	3,05	2,41	2,53
I. poll. 1976	3,07	3,15	3,23	3,09	2,26	2,43

s trendom:

$$\begin{aligned} \text{peč 01} & y = 2,770 + 0,175 x \\ \text{peč 02} & y = 3,031 + 0,086 x \\ \text{peč 03} & y = 3,320 + 0,027 x \\ \text{peč 04} & y = 2,960 + 0,07 x \\ \text{peč 06} & y = 2,954 - 0,186 x \\ \text{peč 07} & y = 2,815 - 0,002 x \end{aligned}$$

Iz funkcije trendov sledi, da se čas taljenja, z izjemo na peči 06 in 07, podaljšuje.

Čas taljenja se podaljšuje na peči 01 s stopnjo 6,32 %, na 02 z 2,84 %, na 03 z 0,81 % in na 04 z 2,36 % ter

leto	1973	1974	1975	I. polletje 1976
% grodlja	38,41	40,16	36,50	39,80

in je bil odvisen od stopnje usklajenosti proizvodnje grodlja s potrebnimi martinari.

Vpliv deleža grodlja na čas taljenja se matematično lahko opredeli z:

$$y = k - b g,$$

	stara	nova	b
peč 01	227	213	0,65
peč 02	207	179	0,40
peč 03	207	197	0,56
peč 04		210	0,50
peč 06	230	194	0,57
peč 07	208	198	0,70

2.2.3.2 VPLIV ČASA ZAKLADANJA IN STAROSTI PEČI NA ČAS TALJENJA ŠARŽE

Vpliv časa zakladanja na čas taljenja šarže je v metalurgiji proučen. Velikost tega vpliva velja v naših pogojih samo za novo peč. Vpliv časa zakladanja na čas taljenja je po naši analizi pri stari peči bistveno manjši, zato smo kot tretjo komponento vgradili v analizo starost peči, merjeno s številom izdelanih šarž po opravljenem remontu.

Vpliv starosti peči je izražen s slabšim stanjem peči, glede na toplotne izgube in poslabšan vlek. Zaključna ugotovitev statistične preiskave je bila:

- da ima pri novi peči čas zakladanja bistven vpliv na čas taljenja,
- da ima starost peči pomemben vpliv na trajanje taljenja in s tem na trajanje šarže,
- da se stopnja tega vpliva v različnih kampanjah in pečeh nekoliko razlikuje.

Zaradi lažje predstave medsebojnih vplivov časa zakladanja šarže in starosti peči na čas taljenja šarže, je naveden v sl. 5 diagram teh odvisnosti. Analiza je bila izdelana tako, da so oblikovali bloke 50 zaporednih šarž od začetka obratovanja po zaključenem remontu, šarže so razvrstili po časih zakladanja v bloke po 10 šarž, iz teh 10 šarž pa je izraču-

nan povprečni čas zakladanja in taljenja. Dobljene vrednosti so vnesene v diagram in izvele iz debelo črto. Tanko izvele črte v ploskvi diagrama so matematične izravnave, prevedene na linearno odvisnost.

Primer se nanaša na kampanjo peči 06 z 210 izdelanimi šaržami. V tem primeru je vpliv zakladanja šarže in starosti peči na čas taljenja šarže izražen v funkciji:

$$t_{talj} = 208 + 0,22 n_{chg} - 0,43 t_{zakl} + 0,0017 n_{chg} t_{zakl},$$

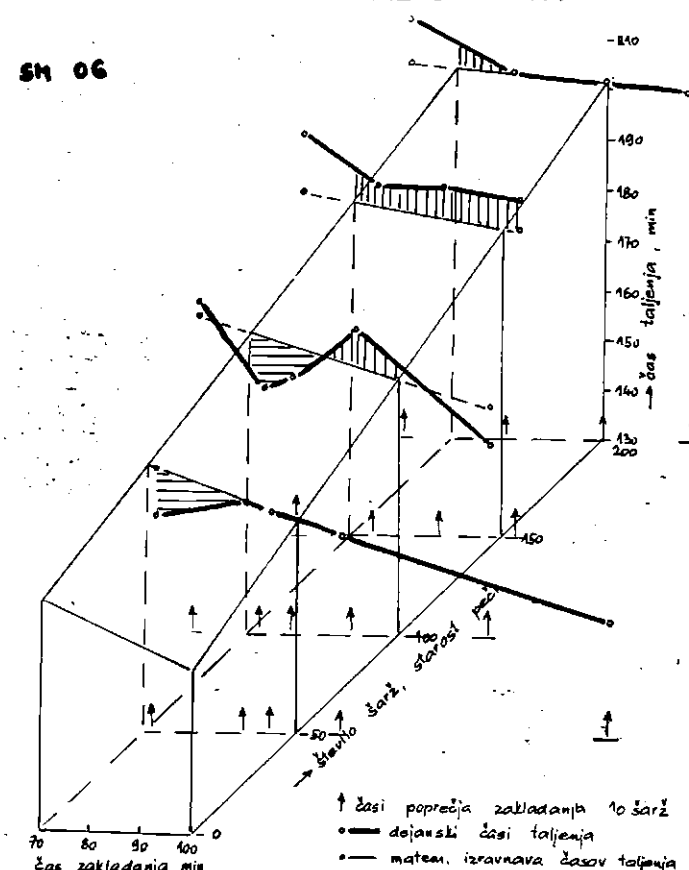
kjer je
 t_{talj} — čas taljenja šarže v min.;
 n_{chg} — starost peči v številu šarž po remontu;
 t_{zakl} — čas zakladanja šarže.

Navedeni vplivi so bili proučevani za obdobje obratovanja 18 mesecev. Odvisnosti so se potrdile v vseh kampanjah in na vseh pečeh, vendar v različni stopnji vpliva, ki se izraža v različnih konstantah in faktorjih. To si pojasnjujemo z različno kvaliteto vgrajenih materialov, sibirskimi mest peči, s kvaliteto opravljenih remontov, s pripravo peči za obratovanje in z režimom obratovanja.

2.2.4 VPLIV ČASA RAFINACIJE NA TRAJANJE ŠARŽE

Čas rafinacije je odvisen od različne sestava šarže pred rafinacijo in

SL 5. ODVISNOST ČASA TALJENJA OD ČASA ZAKLADANJA ŠARŽE IN STAROSTI PEČI

zahtevamo končno analizo jekla, s širino tolerančnega območja kritičnih elementov, temperature kopeli, kemične aktivnosti žilindre itd.

Po pečeh so se v preteklosti dosegali naslednji povprečni časi rafinacije šarž v ur-5min.:

peč leto	01	02	03	04	06	07
1973	1,31	1,46	1,55	1,44	1,54	1,31
1974	1,50	1,56	1,58	1,46	1,39	1,41
1975	2,07	1,58	2,01	1,55	1,39	1,42
poll. 1976	1,50	1,57	2,04	1,50	1,49	1,43

z izračunanimi trendi:

$$\begin{aligned} \text{peč 01} & y = 1,642 + 0,122 x \\ \text{peč 02} & y = 1,818 + 0,058 x \\ \text{peč 03} & y = 1,920 + 0,050 x \\ \text{peč 04} & y = 1,746 + 0,045 x \\ \text{peč 06} & y = 1,791 - 0,024 x \\ \text{peč 07} & y = 1,562 + 0,062 x \end{aligned}$$

Iz trendov sledi, da se čas rafinacije z izjemo na peči 06 podaljšuje. Čas rafinacije se podaljšuje na peči 01 s stopnjo 7,43 %, na 02 za 3,19 %, na 03 za 2,6 %, na 04 za 2,58 % in na 07 za 3,97 %, skrajšuje se pa na peči 06 za 1,3 %. Na skrajšanje časov rafinacije na peči 06 vpliva uvedba kisikovih kopij v letu 1974. Čas rafinacije se bo skušal opredeljevati z razliko med začetno in končno vsebnostjo ogljika in žvepla v šarži. Podatki v tem času še niso znani.

002. VPLIV ČASA POPRAVILA DNE NA TRAJANJE ŠARŽE

Čas popravila dne je odvisen od stanja peči po izpustu predhodne šarže. Izvršiti se morata kontrola in potrebno popravilo poškodovanega dna peči, zadnje stene, stebričev in ognjenih mostičkov. Pogostost okvar je odvisna od kvalitete vgrajenega gradiva in režima obratovanja peči. Čas popravila je neproduktiven čas, zato ga je treba izvršiti čim prej, vendar kvalitetno. Zamenjavanje tega popravila ima lahko slabe posledice, glede na varnost obratovanja in daljša popravila peči.

V povprečju so se dosegali naslednji časi trajanja popravila dne v ur-8 min.:

Leto — peč	01	02	03	04	06	07
1973	0-26	0-27	0-27	0-28	0-28	0-28
1974	0-20	0-21	0-21	0-22	0-22	0-22
1975	0-21	0-22	0-22	0-21	0-21	0-21
1976	0-23	0-24	0-23	0-26	0-22	0-22

Zaradi manjšnega vpliva ne bomo računali trenda, opazen pa je premik k skrajševanju trajanja med dvema in šestimi min. na šaržo v treh letih.

2.2.6 VPLIV VROČIH POPRAVIL IN ZASTOJEV NA TRAJANJE ŠARŽE

Med vroča popravila štejemo tiste

Leto — peč	01	02	03	04	06	07
1973	15	18	18	19	16	18
1974	23	14	16	14	22	16
1975	25	18	14	23	26	19
I. poll. 1976	30	15	8	15	21	10

Zaradi majhnega vpliva trenda nismo ugotavljali.

VPLIV OBRATOVANJA S ŠTIRI ALI PETIMI PEČMI NA PRODUKTIVNOST

Dnevna proizvodnja martinare je odvisna od tega, koliko in katere peči obratujejo.

Za to analizo smo uporabili podatke 14- mesečnega obratovanja s

mirujoča peč	01	02	03	04	06	07
dnevna proizvodnja	1082	1005	1007	1037	957	962
produktivnost kg/opr. uro	460	428	428	441	407	409

Za izračun produktivnosti smo upoštevali mesečno povprečje opravljenih 70.530 ur.

Pri obratovanju s štirimi pečmi je, glede na kapaciteto obratujočih

štirimi pečmi in 7- mesečnega obratovanja s petimi pečmi.

Pri obratovanju s petimi pečmi je obrat dosegel produktivnost peči v t/h obratovanja na peči 01 — 5,33 t/h, na 02 — 8,53 t/h, na 03 — 8,48 t/h, na 04 — 7,20 t/h, na 06 — 10,54 t/h in na peči 07 — 10,35 t/h. Pri obratovanju s petimi pečmi je proizvodnja martinare odvisna od tega, katere peč je v remontu, oziroma mirovanju. Glede na to je povprečna dnevna proizvodnja martinare:

mirujoča peč	01	02	03	04	06	07
dnevna proizvodnja	1082	1005	1007	1037	957	962
produktivnost kg/opr. uro	460	428	428	441	407	409

peč, možnih 15 kombinacij nivoja proizvodnje. V teh kombinacijah se pri produktivnosti peči: 01 —

(Nadaljevanje na 14. strani)

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Podjetje Demag AG je dobilo iz železarne Bruckhausen, ki pripada železarski družbi August Thyssen-Hütte AG, naročilo za dobavo livnega žerjava, ki bo med največjimi na svetu. Njegova nosilnost bo 530 ton, medtem ko bo pomožni dvig lahko prenašal bremena, težka 100 ton. Žerjav bo imel razpetino 17 m in bo tehtal skupno 680 ton.

AVSTRALIJA

Pet največjih japonskih železarskih družb (Kobe Steel, Nippon Steel, Nippon Kokan, Kawasaki in Sumitomo) je sklenilo osemletno pogodbo z avstralsko železarsko družbo Broken Hill Pty. Ltd. o dobavi železove rude. Po tej pogodbi bodo dobile japonske železarne letno 600.000 ton železove rude. Od tega: Kokan Steel približno polovico, drugo polovico pa ostale štiri železarske družbe.

JAPONSKA

Japonske železarske družbe so v letu 1975 kupile v drugih državah za 7,3 milijarde dolarjev železarskih surovin. Od te vsote odpade na premog za koksiranje 3,4 milijarde, na železovo rudo 2,2 milijarde in jeklen odpadke 371 milijonov. Največji dobavitelj premoga so bili: Avstralija (25,1 milij. ton), ZDA (24,7 milij. ton), Kanada (11,8 milij. ton), Sovjetska zveza (3,4 milij. ton) in Poljska (1,2 milij. ton).

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Po zahodnonemskih podatkih je svetovna proizvodnja jeklenih cevi leta 1975 prvič v zadnjih 25 letih nazadovala. V tem letu so jih železarne in ostali proizvajalci cevi proizvedli skupno 59 milijonov ton. To pa ustreza, v primerjavi z letom 1974, znižanju svetovne proizvodnje cevi za 2,6 %. Vendar je, v primerjavi s svetovno proizvodnjo surovega jekla, to nazadovanje sorazmerno majhno. Od leta 1960 do leta 1975 je svetovna proizvodnja surovega jekla narasla za 89 %, cevi pa za 151 %. Ta razlika gre predvsem na račun vedno večjih potreb v energetiki (črpanje nafte, zemeljskega plina, cevovodi in podobno).

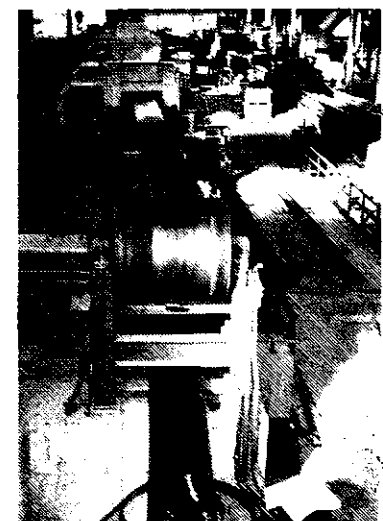
ZDA

V zvezni državi New Mexico so odkrili v bližini mesta Taos novo veliko nahajališče železove rude. Skupne rezerve cenijo na dve milijardi ton, vsebnost železa pa je od 37 do 55 %. To je do zdaj drugo največje nahajališče te rude v ZDA. Rudo bo možno kopati na dnevnem kopu. Pri rudniku bodo zgradili tudi naprave za proizvodnjo peletov in železove gobe. V rudnik in ostale naprave bodo investirali približno 100 milij. dolarjev.

ITALIJA

Italijanska železarska industrija je znana po tem, da ima pri proizvodnji surovega jekla v svetovnem merilu nadpovprečno visok delež elektro jekla. Razdelitev proizvodnje surovega jekla, z ozirom na proizvodne postopke, je razvidna iz spodnje tabele (v milij. ton):

SM jeklo	2.456 ton	11,2 %
Elektro jeklo	9.381 ton	43,0 %
LD jeklo	9.991 ton	45,8 %
Skupaj	21.836 ton	100,0 %

Hladna valjarna Bela — testiranje žarilno lužilne linije

(Nadaljevanje s 13. strani)

5,46 t/h, 02 — 8,69 t/h, 03 — 10,66 t/h in 07 — 10,72 t/h, dosega
8,48 t/h, 04 — 7,20 t/h, 06 — dnevna proizvodnja martinarne.

mirujoče peči	02	03	04	06	07
01	889	894	925	842	841
02		817	848	765	763
03			853	770	768
04				805	799
06					716

in produktivnost v kg na opravljeno uro:

mirujoče peči	02	03	04	06	07
01	400	402	416	379	378
02		367	381	344	343
03			384	346	345
04				362	359
06					322

V izračunu produktivnosti je upoštevano povprečje opravljenih 66.707 ur/mes. Ker mesečna doseganja znatno odstopajo od obravnavanih povprečij proizvodnje, vloženega dela in produktivnosti, bomo obravnavali v nadaljnjem mesečne dosežke.

2.3.1 OBRATOVANJE S PETIMI PEČMI

Mesečna proizvodnja, poraba ur in produktivnost so se gibale takole:

mesec	proizvodnja	porabljene ure	produkt. kg/h moža
oktober 74	29521,6	72.340	408
november 74	29554,8	69697	424
december 74	30425,0	65722	462
april 75	30101,5	70242	429
november 75	29456,0	71505	412
december 75	29646,1	70693	419
februar 76	30375,8	73513	413
povprečje	29868,7	70530	423

Pri tem so dosegli naslednjo produktivnost peči v t/h obratovanja:

mesec	01	02	03	04	06	07	povpreč. mart.
oktober 74	5,45	8,43	8,60	6,98	10,01	9,80	8,60
november 74	5,12	8,22	8,68	7,37	10,68	10,01	8,48
december 74	5,81	8,53	8,25	6,79	10,21	9,71	8,29
april 75	4,80	8,11	8,48	6,11	10,54	11,10	8,76
november 75	5,11	8,94	8,79	7,66	10,22	10,28	8,64
december 75	5,23	8,70	8,24	7,77	11,52	10,76	8,62
februar 76	5,78	8,75	8,32	7,75	10,57	10,79	8,84
povprečje	5,33	8,53	8,48	7,20	10,54	10,35	8,60

Pri povprečnem trajanju šaržnih časov (T3) v ur-min. po pečeh in mesecih:

mesec — peči	01	02	03	04	06	07	popr. martinarna
oktober 74	6,50	7,13	7,34	7,05	7,08	7,20	7,09
november 74	7,09	7,32	7,30	6,41	6,33	7,03	7,03
december 74	6,53	7,19	7,55	7,00	6,57	7,14	7,13
april 75	7,57	7,28	7,35	7,59	6,58	6,25	7,10
november 75	7,29	7,11	7,11	6,31	6,48	6,56	7,00
december 75	7,22	7,11	7,38	6,30	6,07	6,49	6,54
februar 76	6,20	7,06	7,26	6,27	6,29	6,26	6,40
povprečje	7,05	7,17	7,31	6,49	6,39	6,51	7,01

V obravnavanem obdobju so trajala vroča popravila in popravila nad pol ure, preračunana na šaržo v min.:

mesec — peč	01	02	03	04	06	07	popr. martinarna
oktober 1974	13	7	11	11	25	18	13
november 1974	27	8	11	5	10	11	12
december 1974	15	16	8	7	13	22	12
april 1975	12	6	9	76	20	8	18
november 1975	6	—	3	5	8	4	5
december 1975	7	15	7	9	12	11	11
februar 1976	10	8	5	3	9	5	6

in zastoji v min., preračunani na šaržo:

mesec — peč	01	02	03	04	06	07	popr. martinarna
oktober 1974	22	17	15	16	24	13	18
november 1974	19	19	13	25	17	10	17
december 1974	9	10	17	16	17	16	14
april 1975	13	13	10	5	14	13	12
november 1975	22	13	10	11	16	18	15
december 1975	8	11	6	9	8	11	9
februar 1976	6	5	5	8	12	9	8

2.3.2 OBRATOVANJE S ŠTIRIMI PEČMI

Mesečna proizvodnja, poraba ur in produktivnost so se gibale takole:

mesec	proizvodnja ton	poraba ur	produkt. kg/h moža
januar 74	27.497,5	65.982	417
februar 74	24.460,7	63.005	388
marec 74	28.442,7	70.739	402
april 74	26.570,7	66.959	397
junij 74	26.229,0	65.382	401
avgust 74	26.649,6	63.688	418
september 74	24.447,8	59.771	409
januar 75	27.931,0	64.035	436
januar 76	26.305,5	65.722	400
marec 76	25.561,3	68.929	371
april 76	27.658,9	75.568	366
maj 76	27.475,5	69.058	398
junij 76	22.835,4	67.504	338
poprečje	23.840,4	67.561	353
poprečje	26.136,1	66.707	392

Pri tem so dosegli na pečeh naslednjo produktivnost v t/h obratovanja:

mesec	01	02	03	04	06	07	popreč. mart.
januar 74		9,39	8,95	7,25	11,23	10,50	9,76
februar 74		8,82	8,29	7,92	10,53	10,23	9,10
marec 74		8,73	8,77	7,76	11,47	10,60	9,57
april 74		9,18	8,87	7,33	10,73	10,52	9,25
junij 74	5,69	8,77	8,81	7,26	10,52	10,45	8,57
avgust 74		8,76	8,23	7,16	11,02	9,74	9,06
september 74		7,86	7,55	6,56	9,83	10,14	8,23
januar 75	4,18	8,14	8,55	6,51	10,57	10,78	8,91
januar 76	6,31	8,63	9,11	7,20	11,89	12,58	9,17
marec 76	6,04	9,57	8,93	7,24	11,67	12,08	8,82
april 76		9,00	8,68	6,78	10,92	10,92	9,71
maj 76	6,44	8,48	7,92	6,97	8,46	11,40	8,24
junij 76	4,12	8,49		8,27	10,52	9,99	8,20
poprečje	5,46	8,69	8,48	7,20	10,66	10,72	9,92

pri povprečnem trajanju šaržnih časov v ur-min:

mesec	01	02	03	04	06	07	skup. SM
januar 74		6,55	7,01	7,04	6,24	7,11	6,53
februar 74		7,00	7,29	6,03	6,44	6,50	6,52
marec 74		6,57	7,24	6,19	6,12	6,41	6,36
april 74		6,45	7,17	6,39	6,40	6,39	6,50
junij 74	6,28	7,03	7,25	6,55	6,48	6,27	6,53
avgust 74		7,38	7,22	7,05	6,21	7,48	7,07
september 74		7,45	7,39	7,22	7,02	7,00	7,22
januar 75		7,03	7,20	6,38	6,25	6,37	6,45
januar 76	7,47	7,41	7,30	7,33	6,39	6,40	7,12
januar 76	6,10	7,20	7,07	6,59	5,45	5,99	6,31
marec 76	6,19	6,41	6,56	7,03	6,08	5,52	6,29
april 76		7,03	7,04	6,49	6,30	6,48	6,50
maj 76	6,39	7,28	7,49	6,49	7,46	6,15	7,09
junij 76	8,58	7,24		6,21	6,48	7,04	7,17
poprečje	6,52	7,11	7,20	6,48	6,30	6,43	6,54

Med obratovanjem s štirimi pečmi so se gibala vroča popravila, popravila daljša od pol ure, in zastoji, računani na šaržo v min.:

mesec	01	02	03	04	06	07	povpr. mart.
januar 74	0	12	15	25	26	28	22
februar 74	0	10	13	13	30	12	14
marec 74	0	28	18	14	23	22	20
april 74	0	21	20	19	44	21	24
junij 74	26	27	29	17	39	25	26
avgust 74	0	33	37	21	43	31	34
september 74	0	42	27	25	45	27	32
januar 75	0	19	35	20	27	20	24
januar 76	44	40	19	21	32	21	28
marec 76	20	34	15	21	19	11	20
april 76	14	10	7	37	21	12	17
maj 76	0	25	8	22	26	16	20
junij 76	13	22	25	9	69	14	23
poprečje	105	24	0	18	18	17	37

Rezultate, dosežene v obdobjih obratovanja s štirimi ali petimi pečmi, lahko primerjamo v povprečju obrata takole:

		4 peči	5 peči	razlika
mesečna proizvodnja	ton	26.136	29.869	+ 3.733
porabljene ure	h	66.707	70.530	+ 3.823
produkt. kg/op.	h	392	423	+ 31
produkt. peči t/h		9,92	8,60	— 1,32
šaržni časi	m-min	6-54	7-01	+ 0,07
vroča popravila	m-min	0-14	0-11	— 0,03
zastoji	m-min	0-11	0-14	+ 0,03

3. VLOŽENO DELO

Na ravni obrata smo obravnavali vloženo delo, izraženo z opravljenimi urami, v prvem poglavju tega prispevka, ko smo obravnavali produktivnost v martinarni. Ugotovili smo, da proizvodnja jekla prispeva 0,46 % k naraščanju produktivnosti,

da pa vplivajo porabljene ure v nasprotno smer in znižujejo produktivnost za 0,76 %.

Zato smo analizirali naraščanje opravljenih ur po oddelkih, da bi ugotovili, zakaj in v kakšni meri naraščajo opravljene ure. Gibanje opravljenih ur po oddelkih je grafično ponazorjeno v diagramu na sl. 6.

SL. 6. GIBANJE PORABLJENIH UR PO ODDELKIH MARTINARNE NA MESEČ PRIPRAVA VLOŽKA PEČI VLIVALIŠČE OBZIDAVA PONOV UPRAVLJANJE

Iz analize je izločen kamnolom dolomita, ker je šele leto dni priključen k martinarni. V tem prispevku je bil njegov vpliv že opredeljen. Trenda naraščanja opravljenih ur nima.

Za ostale oddelke martinarne smo iz gibanja porabljenih ur, ki je razviden iz sl. 6, izračunali trend, ki je podan z izrazom:

priprava vložka $y = 19.145 - 760 x$
peči $y = 20.786 + 200 x$
vlivališče $y = 18.521 + 601 x$
obzidava ponov $y = 5.911 + 138 x$
upravljanje $y = 1.614 + 434 x$

Z izjemo priprave vložka, narašča stalež v vseh drugih oddelkih. Stopnja naraščanja opravljenih ur je na pečeh 0,96 %, vlivališču 3,25 %, obzidavi ponov 2,33 % in upravljanju 26,89 % na leto.

V pripravi vložka pa upada poraba ur s 3,97 % na leto. Na skupno porabo ur v obratu ima priprava vložka 29,0 %, peči z 31,5 %, vlivališče 28,1 %, obzidava ponov 9,0 % in upravljanje 2,5 % vpliv.

V pripravi vložka so se zniževale opravljene ure predvsem na račun zniževanja izdelavnih ur iz dopolnilnega delovnega razmerja. V obravnavanem obdobju ni bil naveden noben nov postopek, stalno izboljševanje pa lahko pripišemo vedno boljši organizaciji dela.

Na pečeh je bilo najmanj ur porabljenih v letu 1974. Nato so naraščale izdelavne ure in vzdrževalne ure. V letu 1975 so narasle izdelavne ure zaradi obratovanja s petimi pečmi. Trend naraščanja porabe ur se je v letu 1976 nadaljeval, ne glede na to, da smo obratovali v večini s štirimi pečmi. Vzdrževalne ure so bistveno porasle v letu 1976.

V vlivališču je stalen trend naraščanja ur. Proti letu 1973 so v letu 1976 porasle izdelavne ure za 11,20 %. Ure iz dopolnilnega razmerja so do leta 1975 naraščale, letos so se pa zaradi omejitev zmanjšale.

Vzrok porasta v letu 1975 je v prehodu na 5-pečno obratovanje. Trend naraščanja se je tudi letos obdržal predvsem v izdelavnih urah.

Slična problematika je pri obzidavi ponov. Oddelke dela za obe jeklarni, zato bi morali verjetno vpliv porasta pripisati obema obratoma.

Pri upravljanju so zajete vse ure, ki jih ni mogoče opredeliti na oddelke. Tu so vodstvo obrata, administracija, čistilke v obratu in kadrovi. Največje naraščanje je pri pomožnih delih, skok v letu 1974 je nastal zaradi prevedbe čistilk iz GEZ v obrate, trend se je nadaljeval tudi v naslednja leta. Pri uslužben-skih urah so se odprla nova delovna mesta kadrovcv in kontrolorjev nosilnih sredstev in prevzema kokil.

4. NEKAJ SKLEPNIH MISLI

V prispevku smo poskusili opredeliti nekaj vplivov, ki določajo raven proizvodnje jekla v martinarni in vpliv na porabljene ure, ki nominalno predstavljajo vloženo delo. Oboje opredeljuje tehnično produktivnost peči in tehnično produktivnost dela v martinarni.

Pri obravnavanju ravni proizvodnje jekla smo poskusili opredeliti »normalno« raven proizvodnje. Tu smo ugotovili, da učinkovitost na čas obratovanja ustreza veljavnim normam, vendar je šibka točka trajanje hladnih remontov peči.

V analizi vpliva kvaliteta jekla, časa zakladanja, taljenja, rafinacije, popravila dna, vročih popravil peči in zastojev na skupni čas trajanja šarže smo ugotavljali nihanja povprečnih vrednosti ter nihanja intenzivnosti proizvodnje na površino peči. V tem delu si nismo lastili pravice opredeljevanja vzrokov visokih in ne nižjih doseganj. Vplive smo po statističnih podatkih spravili v matematični okvir, z ugotovitvijo naraščajočega ali padajočega trenda.

Obratovanje s štirimi ali petimi pečmi daje različne proizvodne rezultate in zaradi težav prilagajanja staleža različnemu režimu obratovanja, vpliva na produktivnost obeh režimov. Glede na produktivnost, bi bilo optimalno stalno obratovanje s petimi pečmi, v času dopustov pa obratovanje s štirimi pečmi. Zanimivo bi bilo opredeliti oba režima obratovanja z rentabilnostnega vidika.

Vpliva zgrešenih šarž nismo v tem delu opredeljevali. Viden je stalen napredek. Iz 4,6 % zgrešenih šarž v letu 1973 je padlo število zgrešenih šarž na 1,6 % v letu 1976.

Nadaljni napredek v proizvodnji jekla v martinarni je mogoče doseči še z modernizacijo priprave vložka, z nabavo stiskalnice za staro železo, s čimer bi povečali volumsko težo starega železa in skrajšali čas zakladanja; mešalca za grodelj, ki bi omogočal pri višku proizvodnje grodja ohranjati tekoč grodelj pri izenačenosti kvaliteti grodja.

Žerjavne proge, žerjavi, vlagalni stroji so dotrajani, tirne povezave niso ustrezne in povzročajo zastoj v proizvodnem procesu.

Nabava starega železa ni ustrezne kvalitete in zaradi nezaželenih elementov podaljšuje šaržne čase. Ognjevarni material slabše kvalitete povzroča slabšo vzdržnost peči in podaljšuje delež vročih popravil peči.

PRODUKTIVNOST DELA V VALJARNI ŽICE

V Železarni, številka 43/XXV, dne 28. X. 1976, je pod naslovom **Produktivnost dela na plavžih v uvodu omenjeno, s kakšnim ciljem želimo prikazati problematiko produktivnosti dela.** V zvezi s tem bomo danes obravnavali problematiko produktivnosti v valjarni žice. V tej analizi so zajeti podatki iz obdobja od leta 1971 do vključno prvega polletja 1976.

Osnovni podatki uspešnosti so prikazani v spodnji tabeli.

Leto	Proizvod. žice v ton	Efekt. opravljen. ure	Obratovanje ur	Valjanje ur	Zastoji na obratovni čas	% zastojev
1971	100.594	268.488	8332	4.712,00	3.620,00	43,4
1972	101.467	257.271	8124	4.667,00	3.457,00	42,6
1973	114.805	271.186	8680	5.374,33	3.305,67	38,1
1974	114.289	262.863	8368	5.330,17	3.037,83	36,3
1975	112.591	266.702	8464	5.284,08	3.179,92	37,6
I. poll. 1976	61.953	134.808	4296	2.860,08	1.435,92	33,4

V proizvodnji žice je zajeta tudi proizvodnja palic premera 21 mm in kvadratnih gredic 55 mm. Zaradi primerjave uspešnosti s prvim polletjem 1976 so v nadaljnji obdelavi podatki proizvodnje žice in efektivno opravljenih ur izračunani na povprečje meseca v posameznem letu. Valjarna žice obratuje kontinuirano

po sistemu 4+1, zato so ure obratovanja manjše od koledarskega časa, le za čas mirovanja med prazniki in čas mirovanja v času letnih remontov ter remontov peči. Gibanje povprečnih mesečnih parametrov v posameznih letih, ki določajo produktivnost valjarne žice, je bilo naslednje:

Leto	Povprečna proizvodnja na mesec v ton	Povprečno efektivno opravljene ure/mes.	Produktivnost kg/h moža
1971	8.383	22.374	375
1972	8.456	21.439	394
1973	9.567	22.599	423
1974	9.524	21.905	435
1975	9.383	22.225	422
I. poll. 1976	10.326	22.468	460

Povprečna mesečna proizvodnja v posameznih letih kaže tendenco naraščanja. Po analitični metodi odstopanja najmanjših kvadratov je trend naraščanja prikazan z enačbo:

$$y' = 8383,5 + 355,8 x$$

pri čemer pomeni y' mesečno proizvodnjo po letih, x pa zaporedno oznako let v izračunu trenda (za leto 1971 je $x = 0$, za leto 1976 pa je $x = 5$). Ta izraz nam pove, da je proizvodnja naraščala po letih v povprečju 355,8 ton na mesec ali za 4,24 % v vsakem letu, na izhodišče leta 1971. V skupnem je teoretično proizvodnja naraščala za 4269,6 tone na leto.

Vloženo delo, ki je v tabeli prikazano kot efektivno opravljene ure, ne kaže tendence naraščanja ali padanja, ampak niha iz leta v leto. **Produktivnost dela** pa narašča s trendom, izračunanim po isti metodi, takole:

$$y' = 380,7 + 14,9 x$$

pri čemer pomeni y' produktivnost kg/h moža. Enačba nam pove, da produktivnost naraste vsako leto za 14,9 kg/h moža ali s stopnjo 3,91 %. Poleg teh kazalcev pa je zelo zanimivo tudi doseganje **tehnične produktivnosti delovnih sredstev**.

Gibanje te je prikazano v naslednji tabeli:

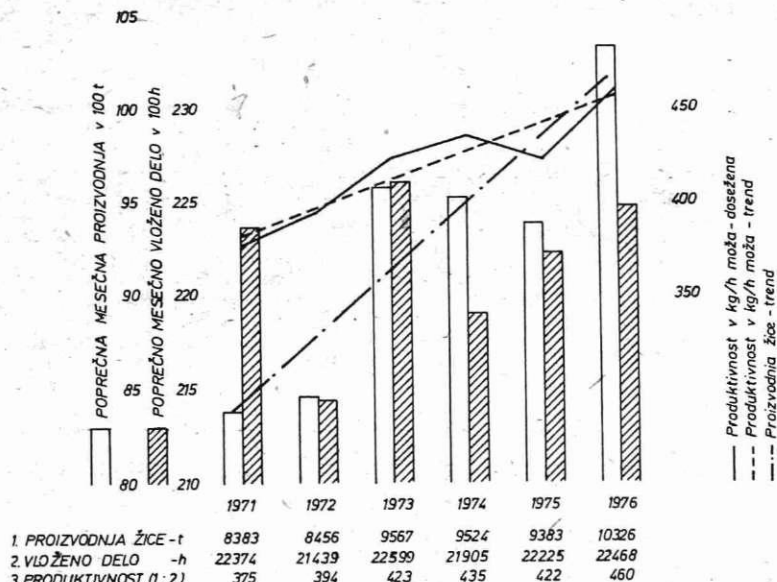
leto	tehnična produktivnost ton na uro obratovanja	ton na uro valjanja
1971	12,07	21,35
1972	12,49	21,74
1973	13,23	21,36
1974	13,66	21,44
1975	13,30	21,31
I. poll. 1976	14,42	21,66

Iz te tabele je razvidno, da tehnična produktivnost na uro valjanja nima tendence naraščanja ali padanja, medtem ko tehnična produktivnost na uro obratovanja narašča s trendom:

$$y' = 12,2 + 0,4 x$$

kar pomeni, da narašča vsako leto za 0,4 tone na uro obratovanja ali s stopnjo 3,28 %.

Če iz prve tabele izračunamo še trend padanja odstotka zastojev, ki je ponazorjen z enačbo

Kot smo že omenili, je produktivnost dela definirana s proizvodnjo žice in vloženim delom v efektivno opravljenih urah. V diagramu je proizvodnja prikazana s praznimi stolpci, trend naraščanja proizvodnje pa s črto - piko. Število efektivno opravljenih ur prikazujejo šrafirani stolpci, dejansko doseženo

produktivnost dela kaže polna črta, trend naraščanja produktivnosti dela pa črtkana črta. Iz tega prispevka lahko sklepamo, da bi produktivnost dela in tehnično produktivnost delovnih sredstev lahko povečali predvsem z zmanjšanjem zastojev. Spodnja tabela prikazuje analizo zastojev po mesecih leta 1975.

Mesec	Vzdrževalni	Valjavski	Tehnološki	Kvaliteta	Ostalo	SKUPAJ
I	9,71	9,34	8,28	2,19	1,45	30,97
II	9,11	10,07	8,93	2,98	2,63	33,72
III	9,84	9,91	8,82	3,18	7,46	39,21
IV	10,01	10,56	7,29	1,83	11,12	40,81
V	16,58	14,86	6,93	2,72	1,17	42,26
VI	11,04	13,45	9,17	2,24	3,24	39,14
VII	10,10	15,99	9,20	2,56	1,93	39,78
VIII	16,06	14,28	7,72	2,38	2,48	42,92
IX	14,22	10,86	8,88	1,78	1,71	37,45
X	10,33	9,86	8,81	2,39	1,73	33,12
XI	10,92	11,98	7,91	1,67	4,00	36,48
XII	12,19	9,19	8,94	1,84	3,91	36,07
Sk.	11,56	11,63	8,44	2,30	3,64	37,57

Iz razpredelnice vidimo, da skupni zastoji nihajo od 30,97 % v januarju do 42,92 % v avgustu ali za 11,95 %. Tudi po vrstah zastojev vidimo veliko nihanje. Vzdrževalni zastoji, to so elektro in mehanski, nihajo od 9,11 % v januarju do 16,58 % v maju ali za 7,47 %. Valjavski zastoji nihajo od 9,19 % v decembru do 15,99 % v juliju ali za 6,80 %. Tehnološki zastoji, to so tedenski remont in prestavljanje nihajo od 6,93 % v maju do 9,20 % v juliju ali za 2,27 %. Zastoji zaradi kvalitete jekla nihajo od 1,67 % v novembru do 3,18 % v marcu ali za 1,51 %. Ostali zastoji, med katerimi so pomanjkanje energije, zastoji zaradi blokinga in peči, pa nihajo od 1,17 % v maju in 11,12 % v aprilu ali za 9,95 %. Pri vseh zastojih, razen zaradi kvalitete in ostalega, se pozna vpliv letnih dopustov, ko občutno naraščajo predvsem vzdrževalni in valjavski zastoji. V ostalih zastojih pa je bilo marca za 5,16 % pomanjkanje elektro energije, v aprilu pa 9,81 % zastojev zaradi peči. Če ta dva zastoja izločimo, so visoki zastoji nad 39 % le od maja do avgusta.

Te številke nam kažejo, da bi z intenzivnejšim preventivnim vzdrževanjem delno lahko izločili vpliv letnih dopustov vzdrževalcev. Precejšen delež bi prispevali tudi pravočasno pripravljeni rezervni deli in hitre intervencije pri pojavljanju zastojev. Valjavske zastoje bi lahko zmanjšali z zelo kvalitetnim delom pri prestavljanju in bolj smotrni razporejanjem dopustov ključnim valjavcem v času sezone.

Dobri del bi k povečanju produktivnosti prispeval tudi skrajšan ritem valjanja, ki ga pogojujeta enakomerno zakladanje gredic v peč (priprava vložka) in enakomerno izvlačenje iz peči. To nam pove podatek, ugotovljen s snemanjem dejanskega časa valjanja. V času snemanja je bil skupni čas obratovanja dveh linij 366763 min. V tem času je bilo zvaljanih 5127 gredic v normalnem ritmu od 35-79 min, v ostalih časih pa 1044 gredic. Če bi vseh 6171 gredic zvaljali v normalnem ritmu, bi prihranili 11,6 % čiste časa obratovanja ali 425,81 min, oziroma 7,1 ure. V negativnem smislu pa na povečanje produktivnosti vpliva vse bolj zahtevna kvaliteta izdelkov, ki zaradi vmesne kontrole prekinja in podaljšuje ritem valjanja. Negativno vplivajo tudi pomanjkanje naročil in majhne količine asortimenta, ki povečujejo število predstavljanih.

BOŽIDAR MLINARIČ

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Kaj kaže analiza rešilnih postaj

(Nadaljevanje z 2. strani)

imamo dobro cestno mrežo in danes lahko pripelje rešilni avto do vsakega obrata. Z njim se lahko pripelje tudi zdravnik in priznati moramo, da se bo s tem delavec počutil varnejšega.

MOŽNOSTI REŠEVANJA PONESREČENEV IN NAGLO OBOLELIH OSEB

Grupa analitikov je zbrala empirične podatke o intervenciji reševalnih ekip. Ugotovila je čase od obvestila do prihoda na mesto nesreče. V ta namen je na shemi Železarnice določila 42 točk, do katerih lahko nemoteno prispe reševalno vozilo. Najkrajši čas za intervencijo znaša 1,20 minute, najdaljši pa 5,15 minute. Predlog grupe o ustanovitvi mobilnih reševalnih ekip se nanaša na eno ali dve reševalni vozili, ki bi bili stacionirani v gasilskem domu. Zaradi razsežnosti Železarnice sta po našem mnenju v končni fazi potrebni dve ekipi - ena za območje Jesenic in druga za območje Javornik - Koroška Bela. Zaenkrat bi realizirali predlog z eno ekipo, ki bi bila zadolžena za območje Javornik - Koroška Bela, s tem da bi ukiniteli rešilni postaji na Javorniku in na Beli.

Za realizacijo predloga v končni fazi bi bilo potrebno izvršiti naslednje:

1. V vsakem obratu moramo usposobiti določeno število delavcev za nudenje prve pomoči. V lažjih primerih bi ti delavci sami posredovali; v drugih primerih pa bi obvestili mobilno ekipo. V ta namen moramo v obratih izpopolniti omariče prve pomoči.

2. V vseh obratih je treba zagotoviti takšno število telefonov in to na takih mestih, da ne bo glavni problem iskanje telefonov za obvestila o neizgodi.

3. V gasilskem domu je treba usposobiti dežurno sobo za nemojeto sprejemanje obvestil, to pa pomeni dodatni telefon za vsako vozilo posebej, plan karto železarnice Jesenice z označenimi relacijami in dostopnimi točkami, radio zveza za povezavo z reševalnimi vozili, kadar so ti na terenu.

4. V prvi vrsti bi nabavili in opremili eno reševalno vozilo. Oprema reševalnega vozila naj bo sestavljena po načrtih medicinskih strokovnjakov. Dodatna oprema pa je radio zveza in plan karta rajona železarnice.

5. Osebe mobilnih ekip sestavljajo: 2 šoferja (za vsako vozilo po eden) in usposobljen bolničar. Oba šoferja morata imeti izpit iz prve pomoči. Bolničar pa posreduje pri težjih nesrečah.

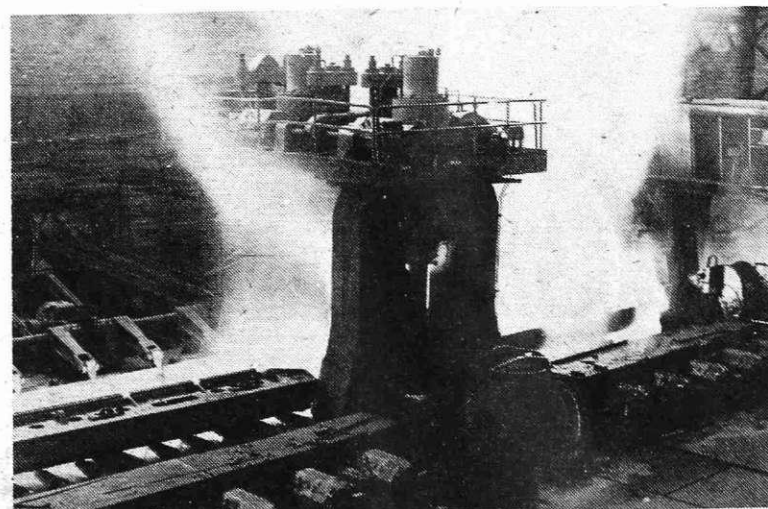
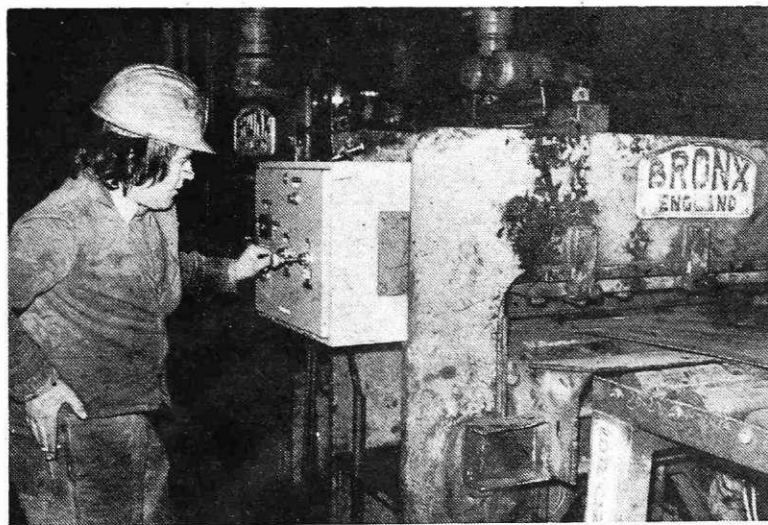
ZAKLJUČEK

Analiza je bila narejena z namenom, da izboljšamo zdravstveno varstvo naših delavcev, zato vse demagoške razprave, češ da našemu delavcu nekaj jemljemo, ne bi bile umestne. Kdor pa imenovani komisiji lahko kaj pomaga, naj to stori, saj je to njegova dolžnost.

P. S. Razumljivo je, da rešilne postaje III. (na plavžu) ne kaže ukinit, nasprotno, še bolje jo bomo morali opremiti.

Predsednik komisije: Janez Tušar

Gorenjci, berite GLAS!

Valjarna bluming v obratovanju

Spodaj sta zališala nemške klice, vzklike, pozive, naj se predajo. Danči ni vedel, če ju vidijo, veljajo ti klici drugim partizanom ali je to pretveza, da bi se prikazala.

»Danči, predala se ne bova,« je vročično šepnil Gams.

»Ne! Vrževa jim bombe, potem streljavo.«

Obmirovala sta. Nemški glasovi so se vlekli v večnost. Niso bili posebno glasni.

»Gams, ne vidijo naju. Zdrži, miruj,« je šepnil Danči. Čutil je, kako mu mrtvita roki, s katerim se je držal za vejo.

Bolečina je prehajala v ramo in začela žgati po telesu. Z grozo je ugovarjal, kako v strahu drhti in mu telo trepeče. Ampak moral je zdržati. Minute so odločale o življenju, svobodi...

Ko so glasovi utihnili, je Danči predlagal Gamsu, da bi se s pasom privezala k vejam grmičja. Sam je imel opasac jugoslovanske vojske, ki je bil močan. Gams pa le navaden pas. A vseeno, boljše, kot da poskušata z rokami, ki so lahko tako izdajalske. Čutil je mravljinice, ponehajoča bolečina pa se je vračala. Kot posledica omrtnosti.

»Če tole preživiva, potem bova še dolgo živela. Mogoče umreva celo v postelji,« je z novim upanjem rekel Gams.

»Preživiva, kaj ne bi,« je skoraj segavo odvrnil Danči.

Vračala se mu je boljša volja. Privezan se je počutil udobno.

Polagoma pa sta čutila bolečine na mestih, kjer so bili robovi skal ostrejši. Prav malo možnosti je bilo za premikanje. Nemci se kot zakletko niso umaknili. Zasišala sta jih zdaj daleč, spet bližje, a stena, kjer sta ležala, se jim je zdela očitno prestrma, da bi se lahko v njej prikrila partizana.

»Včasih se mi zazdi, da bi bilo udobneje, če bi me zadelo. Ne bi več čutil bolečin,« je poskušal z obešenjaško veselostjo pregnati bolečine Gams.

Mrtev boš še zmerom lahko, je pomislil Danči. Potem si je skušal zamisliti, kako je padel Adi. Spotoma, ko je tekel. Upal je, da se reši z drugimi. Ali pa je slutil smrt? Pravijo, da nekateri slutijo. Se zato ni prikrival? Ampak takrat ga ni zadelo. Bil je vražje pogumen fant. Bolj pogumen, kot je kdajkoli pomislil. V Mirjavi ni bil tak. Rad je bil v družbi. Hrpen, nekam bridko vesel, rahlo opit pa raznežen, dober, privržen tudi za prismojarije, ki se jih je pozneje sramoval. Ampak čustva so ga povlekla, da je hotel biti drugim enak. Zmerom se je vzoraval po drugih. Morebiti mu je manjkalo samozaupanja, ampak zato je bil toliko bolj privržen drugim.

Ostal je zadnji, edini od Mirjavške čete! Z Adijem sta ubila nekaj policistov. To je dozdajšnji obračun. Še zdaleč ne poravnano. Na njemu je, da bi masčeval smrti dobrih, pogumnih tovarišev, a neizkušanih borcev.

Koliko jih je padlo danes? Koliko ostalo od njihove čete. Je vražje drzni komandir Vaneek ostal živ? Res najbolj drzne ne zadene? Jih spremlja bojna sreča? Morda? Vsaj doslej je videl, da niso hrabri padali

nič pogostejše od takih, ki so trepetali in se skušali izmakniti boju. Ne, ne, tudi hrabri so padali. Morda gibkejši, previdnejši redkeje, a krogle imajo čudna pota. Tudi naključna.

Z Gamsom sta mirovala do prvega mraka. Potem sta se naglo spuščala po strmem bregu. Na položnejšem zemljišču sta obstala in čakala noči.

V dolgem razmaku sta se počasi, tiho plazila v dolino. Nemcev ni bilo. Jih je pobrala noč, so bili prepričani, da so pobili ali ujeli vse partizane?

Začela sta zavijati v smer, kamor sta se prebijali četi. Danči je sprva še upal, da bo naletel na preživelega borca, iz čete, ki bo čakal. H kmētijam ni upal zaviti. Bal se je nemških zased. Po dveh urah huje, ko je bila lakota že prav zoprna, sta se napotila k hiši, kjer je še gorela luč.

Kmet, povit, cincav možak, ju je sprejel začudeno. Na njuno prošnjo, če ima kaj hrane, je odprl shrambo in rekel: »Tole imam. Vidva pa že vesta. Puški se ne morem upirati.«

Danči je že hotel oditi, ko je zagledal trpeči Gamsov obraz. Tudi sam je čutil diujo lakoto.

»Vem, mislite si, da sva raztrganc, preoblečena gestapovca. Pa sva partizana. Prihajava z Dobrovelj, kjer so nas obkolili. Skrila sva se do mraka, zdaj iščeva naše. Zato bova hrano vzela. Vem, če bi bili prepričani, da sva partizana, sami bi nam dali.«

»Kmet se puški in oblasti ne more upirati. Zmerom potegne kratko, če to poskusi. Od kmetičkih uporov sem je tepen. Delam, napravim, kar ukažejo,« je rekel kmet in stresal s koščeni rameni, kar naj bi razumela, da se je vdal.

»Lakote ne moreta hliniti. Vidim, zelo sta sestradena,« je rekel kmet.

»Ja, z mrakom,« se je hripavo zasmajal Gams. »Prej sva bila tako prestrašena, da lakote nisva čutila. Strigla sva z ušesi in lovila nemške besede. Ležala sva na dveh ozkih skalah, v hudi strmini. Če mi rečete po nemško, »Dobro dan!« bom vztrepetal,« se je posmejal Gams. Dobra volja se mu je naglo vračala. Pomignil je gospodinjici: »Pa veste, mamca, da bom po tem hudem dnevu živel še vsaj petdeset let? Pri-sežem!«

Kmetica, ki je kazala za njuno stisko več zanimanja in jo je klala hujša radovednost, je začudena od-majevala z glavo in cmokala z usti.

»Tako hudo da je bilo,« se je čudila.

»Mamca, huje, najhujše!«

Danči se je čudil. Gams se mu je kazal v povsem novi luči. Mlajši od njega, komaj dva meseca partizan, je bil tih fant. Le kdaj pa kdaj je z domisljico, ki je izzvala smeh, raz-položil borce. Zato so menili, da je Gams dobrodušen, prijazen fant, nagnjen k lahkemu dojemanju življenja. Kot je povedal komisarju Jesenu, nekaj malega je pomagal partizanom. Edino, kar bi štel — kot je sam obešenjaško omenil — je bila odločitev, da si je s pozivnico za nemško vojsko obrisal rit. Potlej mu ni preostalo nič drugega, kot da je poiskal partizane. Ampak v tem najhujšem boju se je dobro držal. Če vračuna, da ima sam nekaj več

bojnih izkušenj, potlej nič slabše od njega. Ko je zavpil: »Juriš!« je Gams stekel. Ni se pritajil, čeprav so bili pred njim nemški mitraljezi in so ob njem padali borci. Gamsa bo zadržal ob sebi, če bo le mogoče, je sklenil. Nanj se lahko zanese kot na Adija. Tudi v najhujšem ne bo zata-jil.

Kmet, ki se je počasi odtajal in se nalezal Gamsove zaupljivosti, je začel pripovedovati zgodbe iz prve svetovne vojne. Govoril je o polkih, bataljonih, četah. Za manjše enote, kot da v tem velikem klanju, ni bilo prostora. In kar naprej: »Bajonete na puške, napade. Kot da je bila poslastica vsega bojevanja, ki naj v poslušalcih vzbudi srh, boj na bajonete, klanje. O topniškem obstreljevanju je govoril malomarno, kot o nekakšni spremiljavi boja, uvodu, ki mu je zmerom sledilo — klanje. In pa kozaki, višek nasprotne vojske.

Saj bi se obsedela in poslušala, a morala sta najti bataljon. Ko sta se dvignila, sta se kmeta spogledala. Nista mogla skriti zadrege. Gospo-dinja je s tako milim, bolečim pogledom prosila moža.

»Hja, ne vem, kaj bi napravil,« je oklevajoče zategnil mož. Od silne stiske ga je povilo na stran. »Tako, v pogovoru prijazna fanta. Ampak mene je že večkrat glava bolela zaradi prijaznih ljudi,« je zmencal kmet. Lovil je njun pogled. »Zelo slabega človeka precej spregledaš. Ne daš in amen. Vidva pa, kdo ve?«

»Oče, da vama ne odženeva spa-nja, veste kaj napravite: Takoj zdaj-le, ko midva odideva, jo mahnite na policijsko postojanko. Dva bandi-ta, jim rečite, sta me s puškami pri-silila, da sem jim moral dati večerjo. Med zadnjimi sta se prebila iz Dobrovelj. Hudo lačna, volje do tepeža nista izgubila. Potem naju opišite: Čudna imena, še vrag si jih ne zapomni. Eden visok, resen fant, drugi prismode. Z njim si ne bodo veliko opomogli. To napravite oče, pa ne boste veliko tvegali.«

Kmet je bil zdaj povsem zbezan. Prestrašen je pogledoval partizana, potlej ženo, dokler ni togoten kri-knil: »Primojduš, če to ni narobe, naj me hudič pobere. Baba, z mano!« je ukazovalno vzkliknil in živčno zamahnil z roko.

»Tole, Gams, ni bilo dobro. Kaj če je bataljon kje v bližini, kmet bo šel k policistom. Pridejo naju iskat in nabašejo na bataljon?« je Danči zadržano jezo, ošteval Gamsa.

Očitno to Gamsu ni šlo do živega. Nabrilo se je smehljaj. Ko je Danči hotel vzrojiti, ga je Gams pričakal s tako mirnim glasom, da je Danči vzdrhtel.

»Stavim vse, kar imam, da se bo kmet zdaj temeljito premislil. Prine-sel nama bo hrane. Hudo nerodno mu bo, da je podvomil v naju. Ljudi moraš presenetiti, pričakati s tistim, česar se najbolj bojijo. Potem se streznijo.«

Danči ni verjel. Gams je curknen, v to je bil zdaj prepričan. Staro mnenje o Gamsu se je ponovilo. Pre-metavalo ga je: rad je napravil dru-gače kot si pričakoval. Hotel se je pokazati zvitega, a je bilo to le obe-senjaško bahanje.

Gospodar se je vrnil. Na obrazu se mu je kazala zadrega, želja po opravičevanju, kot bi ga nekdo pred kratkim rahlo pretepel. Toliko, da ga spravi k pameti.

»Ne zamerita, z ženo sva se takole odločila: Dala vama bova popotni-co. Dolga pot vaju čaka. V takem pa je dobro, če imaš s sabo dovolj hrane. Nekaj bo za sproti, drugo bo po-čakalo. Babnica pripravljiva. Malo morata potrpeti, saj bo precej. Pri-nesem vama še sadjeva. Zdaj v je-seni je kar dober. Na pomlad pa le za trpežne želodce.«

Niti malo si nista mogla misliti, da je bila to že njuna obsodba. Morda bi vse skupaj šlo počasneje in drugače, pa je k temu veliko pripomogel Filip. Ko je posmehljivo poncvil, kako sta mu hotela pomagati, je vprašal:

— Sta ga iskala kakor lovska psa? Sta ga sledila za vasjo? Kaj nisi vedel, da sem mu pomagal že jaz. Nisi pozabil, ko sem ti rekel, da bom že jaz poskrbel zanj? Si se bal, da ne bi kdo kaj povedal, kaj? Zelo hitro si sporočil Nemcem, kje ga bodo dobili!

Ravnikovec pa je ponavljal:

— Kaj čenčas o Nemcih. Rešiti sva ga hotela!

Filip ni popustil:

— Ne laži! Izdal si ga! In ne samo njega! Koliko si zaslužil?

Ravnikovec je skočil pokonci in udaril Filipa tako nepriča-kovano, da kaj takega mirnemu možakarju nikoli ne bi prisodil. Filip ga je odrinil, eden izmed partizanov pa mu je vrnil udarec, da je kar zastokal.

— Zvežite ga! Bo kar pravi! je ukazal. — In fanta tudi, da ne uide!

Potem je Filip zagrizeno pripovedoval, da se zdaj stari, zdaj sin večkrat vozita v trg, da doslej o sodelovanju z njimi ni hotel nič slišati, da se je sploh vedel sumljivo.

Očetu in sinu je zapiralo sapo.

Janko je zajokal, pa je bil preponosen, preveč užaljen in zmeden ob taki krivici. Oče pa je čutil, da je vsega kriv Filip. Zato nekaj časa ni hotel odgovarjati na njegove obtožbe, temveč je rotill pratizane.

— Ne verjemite mu, Filip je slepar!

Bolje bi bilo, če kaj takega ne bi rekel, kajti zdaj se ga je s pest-mi lotil Filip sam, potem pa naštel vrsto stvari, ki jih je bil opravil za partizane. Tega mu ni mogel oporekati nihče.

Zdaj so iz očeta in sina hoteli iztisniti priznanje o vseh izdaj-svih. Tudi topli so ju.

Ravnikovec pa sta bila trmasta. Saj ni bilo kaj priznati. Veno-mer sta ponavljala, da sta nedolžna, da jima delajo krivico...

Če so dobili tako zakrknjenega izdajalca, ne sme biti nič zamu-jenega. Če je za razčiščenje tega potrebna trdota, se tudi tega ne bodo ogibali.

Čas je priganjal! Že danes lahko padejo novi.

Odmikala pa se je tudi noč in morali bodo nekaj storiti. Vsi so bili že utrujeni, zasliševanje pa se ni premaknilo nikamor.

— Trda sta. Dobro so ju naučili. Mi smo svoje storili, zdaj naj ju dobe obveščevalci! Je proti jutru, ko se je že zdanilo, odločil komandir. Odrinili so v gozdove, da bi osumljenca izročili Jesenu.

Filip se je odpravil proti domu, ko je bilo še temno. Zdal je opustil misel, da bi Nemcem prijavil gostilničarja. Če ga aretirajo, se bo Ravnikovec laže zagovarjal. Ostane naj doma. Bo že prišel pravi, samo da vem zanj, je sklenil.

Skupina z Ravnikovcem je pohitela, kajti doslej so se zadrževali le malo nad dolino. Prečkali so novo pot in zavili v levo.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

76

Tedaj so med drevjem zagledali dolgo vrsto zelencev, ki je že šla proti njim. Naključje ali navadna hajka?

Opazili so se oboji hkrati. Zaropotalo je in partizani so polegli za debela.

Imeli so težko delo, kajti dva sta morala paziti na Ravnikovca, drugi pa so nekajkrat užgali nazaj.

Nemci so čutili, da je partizanov malo, zato so kar naprej silili za njimi.

— Moramo se umakniti! Pazite na Ravnikovca! je odredil komandir.

Začel se je težaven umik in vse je kazalo, da očeta in sina, ki sta raje bežala z njimi, kakor bi poskušala uiti, ne bodo prignali daleč. Iz najhujšega so verjetno že prišli, le aretiranca sta med streljanjem zadajala preveč skrbi.

Med partizani je bil tudi brat padlega Mikija. V to skupino, če-prav je bilo nevarno, se je prostovoljno javil prav zato, ker je hotel masčevati svojega mlajšega brata. Že med zasliševanjem je bil zelo razburljiv in je največkrat silil v Ravnikovca. Zdal ju ni spustil z oči. Zbal se je, da bosta ušla, da ju ne bo doletelo tisto, kar zaslužita. Velel jima je, naj tečeta naprej. Nenadoma pa se mu je zdelo, da sta zavila preveč navzdol.

— Ne bosta! je siknil med splošnim streljanjem in živžganjem krogel. Dvakrat je počilo vmes, in oče je obeležal ob sinu. Zvalila sta se v majhno, z bukovim listjem nastlano kotanjo.

Ravnikovec ni bilo več mogoče zasliševati. Nikoli več se nista vrnila domov. Živa ne. Mrtva so pripeljali Nemci!

Filipovo zadnje hudo delo je bilo izbrisano z novim. Pomi-sleki o tem pa niso čisto izginili. Ostala je resnica, da so Medveda dobili na njegovem skednju in da je tobačno akcijo pripravil in vodil on. Kako naj za vse, kar ju je dolžil, vesta Ravnikovca? To vpraša-nje se je zajedlo v obveščevalca Jesena, in nanj ni pozabil. Filipa so zdaj hvalili na obeh straneh. Partizani in še Werner.

Ljudje pa so bili še bolj zmedeni, nekateri potolaženi, drugi še bolj sami zase. Smrt Ravnikovca in njegovega sina je vsepovsod razmajala zaupanje, kajti Nemci so ju pokopali s svojimi častmi. Zdal je Filip nekaj časa miroval... in mislil na sledove, če jih je kod kaj ostalo? Z večjo vmeno se je lotil hiše, iskal zdaj zidarje, zdaj spet mizarje, drugič pesek ali apno, okovje in okna.

Partizani, ki so bili potisnjeni v obrambo, so nekajkrat poskušali, da bi storili zanje to ali ono, pa je odmajeval z glavo in jim dopovedoval, naj malo potrpe, da je prenevarno.

(SE NADALJUJE)

OKTOBER V TUNIZIJI

V izredni arhitektonski izvedbi so jo zgradili šele pred dobrim letom. Podnožje, kjer smo parkirali, bodo popolnoma zravnavili in uredili v sodoben trg, na katerem se bodo zbirale množice ob proslavah in drugih manifestacijah. Morda zato nikogar ne moti, da je ta prostor, ki ga začasno uporabljajo za parkiranje, tako neurejen. Tunizijci najbrž, za razliko od naših graditeljev in cestarjev, tako velika dela opravljajo v mrtvi sezoni, ne pa sredi največjega turističnega vrveža.

Pred leti je tu stala stara kasba. Predsednik Burgiba je poznan tudi po izredni socialni pravičnosti. Revnim meščanom Tunisa je obljubil, da bodo živeli vsi v enakih pogojih, zato je dal porušiti vse tiste dele mesta, ki so že od nekdaj predstavljali sramoto za prestolnico. Trg so že poimenovali po kasbi Place Kasba. Ta je bil naše izhodišče za kratek ogled trdnjave Medine. Arabci so jo zgradili že v 13. stoletju, z znamenitim sukom v njeni notranjosti.

Vodstvo je tokrat spet prevzel Mladen, ki nas je peljal skozi temne hodnike, po ozkih stopnicah na vrh stolpa. Vzpenjali smo se mimo velikih soban, od vrha do tal obloženih z ogromnimi preprogami, ki so jih izdelali večji tunizijski tkalci. Trgovci so silili v nas, naj si vendar ogledamo blago, čeprav ne bomo ničesar kupili. Kaj bi pa lahko kupili? Prav nič. Saj izpod milijona naših dinarjev ni bilo nobene preproge. Na vrhu štirioglatega stolpa je razgledna terasa, ograjena z meter visokim zidom, in s strelnimi odprtini. Pogled na mesto in proti morju je iz-

reden. Pod nami so se bleščale kupole mošej, nešteti oglati minareti, bele terasaste strehe, proti središču sodobnega mesta, onkraj trdnjavskih zidov pa mogočne palače ob širokih avenijah, sredi bujnih, zelenih drevoredov. Ozke, temne uličice so se pod trdnjavo stekale v pokriti suk, s prerivajočo množico ljudi, ki so bežali pred sončno pripeko.

SUK V TUNISU

Vodnik Mladen je dal pol ure časa za samostojen ogled suka, najprivlačnejše zanimivosti starega mesta, kamor se stekajo nepregledne množice domačinov in turistov. Po skupinah smo se prerivali po labirintu pokritih hodnikov, od vrha do tal obloženih z najrazličnejšimi izdelki domače obrti. Trgovci, spet mladi fantiči, so bučno ponujali blago pred prodajalnami. Navihanci so, ne vem kako, vedeli, da smo Jugoslavlani. Kar naprej so pozdravljali »Živio Jugoslavija!«, »Živio Tito!«, ali »Tito — Burgiba« in »Tunizija — Jugoslavija — živio«. Vabili so nas k sebi in v srbohrvaščini ponujali »Navali — kupi, odlična roba, jeftina roba«. Posebno so vabili naše Muslimane in jim pri nakupu ponujali še posebne ugodnosti. Banjalški prosvetarji, čeprav ne preveč pravoverni častilci Alaha in Muhameda, so v večini dobro prestali preizkus, ki ga pripravijo ti trgovci. Vprašano suro iz korana so lepo povedali in že so bili njihovi. Vsak trik, da se predstaviš za Muslimana, je seveda zamen. Znašli smo se, tako da smo v kupčijo poslali tiste, ki so bili že »preverjeniki«.

Velemestni vrvež sodobnega Tunisa in stare Medine s sukom sta dva popolnoma različna svetova. Ločnice niso očitne samo navzven, z obzidjem, pač pa tudi po načinu življenja, ki kar zbega človeka. Zdi se, kot da se je v Medini čas ustavil, čeprav direndaj, vpitje, piskanje, cingljanje, ki se tudi vizuelno spajajo z okoljem, polnim nekega posebnega orientalskega vonja ostrih začimb, dišav in kadečih se sveč kadila in mirte, dočarajo živahnost, ki se ji ne da upreti. Na trenutke se človek

počuti, kot bi živel med junaki Tisoč in ene noči, zares, kot v pravljici.

Na Place Kasba smo se spet zbrali in z avtobusi odpeljali po eni od glavnih ulic, mimo vladnih palač, proti znamenitemu mestnemu parku Belvedere. Ulica je bila, tako kot vse mesto, okrašena s tunizijskimi in z bolgarskimi zastavami, zaradi obiska bolgarskega predsednika Živkova. V koloni blesteh črnih Citroenov — žab, smo na eni, vsi presrečni, opazili tudi našo jugoslovansko zastavico. Naš veleposlanik je bil gotovo na vladnem sprejemu.

PARK BELVEDERE

Park Belvedere se razprostira na jugozahodnem griču nad Tunisom kot velik pravokotnik, dolg 2,5 km in širok nad 800 m, sredi širokih alej, od koder vodijo lepe, vijugaste asfaltirane poti navzgor, kjer je najvišja razgledna točka. Tu je med eksotičnim drevjem, lepo negovanimi cvetličnimi nasadi in zelenimi trati mnogo umetnih jezer, po katerih mirno plavajo dostojanstveni labodi. Mestni očetje so vložili dosti sredstev tudi v rekreacijske in turistične objekte, v lične okrepčevalnice in kioske. V prijetno svežino parka prihajajo, tako kot povsod v velikih mestih, stari in mladi, otroci, športniki in guvernanke z vozički, zvečer pa najbrž tudi zaljubljeni in brezdomci.

Na vrhu hriba smo se ustavili le za nekaj minut, da smo lahko posneli panoramo mesta in nadaljevali vožnjo proti pristaniškemu mestu La Goulette. Široka avtomobilska cesta pelje iz Tunisa preko 12 km dolgega nasipa, podobno kot cesta in proga iz Mestre v Benetke. Tudi tukaj so štiripasovne ceste, dvotirna proga in naftovod. Promet med prestolnico in njenim največjim pristaniščem La Goulette je izredno gost. Na križiščih ga usmerjajo mlade policistke v tropskih čeladah, kar je pravzaprav potrditev, da so ženske v Tuniziji resnično že precej emancipirane. Tudi med vozniki taksijev in avtobusov opazimo ženske.

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

INTERESNA SKUPNOST ZA VARSTVO PRED POŽAROM

Iniciativni odbor za ustanovitev interesne skupnosti za varstvo pred požarom v jeseniški občini je poslal vsem temeljnim in drugim organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim ter drugim skupnostim ter gasilskim organizacijam v jeseniški občini izpolnjen samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom za območje občine Jesenice. Večina delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in gasilskih organizacij ni poslala svojega mnenja niti pripomb k osnutku sporazuma. Iniciativni odbor je predlagal, naj temeljne in druge organizacije združenega dela, krajevnih skupnosti in gasilskih organizacij do 30. novembra letos podpisajo ta sporazum in imenujejo delegata za ustavno skupščino skupnosti za varstvo pred požarom.

Namen ustanovitve skupnosti je uresničevanje pravic in dolžnosti varovanja pred požarom družbenega premoženja, življenja in premoženja občanov. V tej skupnosti usklajujejo delavci in delovni ljudje z dogovarjanjem razvojno politiko in druga pomembna vprašanja s področja varstva pred požarom.

Organ upravljanja skupnosti je skupščina, ki jo sestavlja zbor uporabnikov in zbor izvajalcev, ki ga sestavljajo delegati delavcev in članov gasilskih organizacij in šteje 16 delegatov. Zbor uporabnikov pa sestavlja 27 delegatov - delovnih ljudi iz temeljnih in drugih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij ter krajevnih in drugih skupnosti ter delovnih ljudi, ki delajo s sredstvi v lasti občanov.

JAVNA RAZPRAVA O OSNUTKU ODLOKA O KANALIZACIJI

Oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve skupščine občine Jesenice je pripravil osnutek odloka o kanalizaciji v občini Jesenice. Odlok o upravi, uporabi in vzdrževanju kanalizacije v jeseniški občini je bil sprejet že pred 13 leti, pred 12 leti pa so ga delno spremenili. V tem času pa je odlok že zastarel, glede na novi zakon o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena pa je postal neveljaven. Izvršni svet skupščine občine Jesenice se je strinjal z besedilom osnutka odloka o kanalizaciji v občini, ki ga je posredoval v razpravo vsem krajevnim skupnostim v občini, komunalnemu podjetju Kovinar Jesenice in biroju za urbanizem in

stanovanjsko poslovanje Jesenice. Javna razprava o osnutku odloka pa traja do 26. novembra letos. R.

DO LETA 1980 ČEZ 1000 NOVIH STANOVANJ

Glede na prostorske možnosti v jeseniški občini je za obdobje do leta 1980 načrtovano 1.124 stanovanj, oziroma 225 stanovanj letno. Letos naj bi zgradili 266 stanovanj, v prihodnjem letu 199, nato pa 209, leta 1979 234 stanovanj, v zadnjem letu tega planskega obdobja pa 216 stanovanj. Poleg stanovanj, ki bodo zgrajena v družbenem sektorju, pa se predvideva še 250 stanovanjskih enot v zasebnem sektorju.

Načrtovana gradnja stanovanj v družbenem sektorju zagotavlja pri letnem povprečju 225 stanovanj graditev osem stanovanj na 1000 prebivalcev občine Jesenice, če pa upoštevamo individualne stanovanjske gradnje, pa bo zgrajenih 275 stanovanj letno ali v povprečju 9,75 stanovanj na 1000 prebivalcev.

ORGANIZIRANO PRAZNOVANJE DEDKA MRAZA

Praznovanje dedka Mraza je čas, ko lahko s stališča širše družbene skupnosti izkažemo pozornost res vsem otrokom določene starosti. Na osnovi lanskoletnih izkušenj je pri občinski konferenci SZDL Jesenice ustanovljen odbor, ki bo usmerjal in koordiniral novoletno praznovanje, oziroma praznovanje dedka Mraza. Koordinacijski odbor je že sprejel nekaj sklepov in stališč, med drugim, da mora imeti praznovanje dedka Mraza ustrezno vsebino, kakršna je primerna za naš družbeni trenutek in samoupravno socialistično naravnost družbe. Praznovanje je namenjeno otrokom in zato ga je potrebno tudi pripraviti tako, da bo prispevalo tako k vzgojnemu oblikovanju otrok, kakor tudi njihovem razvedrilu. Novoletno praznovanje in praznik dedka Mraza mora biti dostopno vsem otrokom, poudarek pa mora biti na notranjem doživljanju vrednostnih sporočil, ki jih to praznovanje vsebuje.

Praznovanje dedka Mraza bo v občini Jesenice organizirano tako, da bo dedek Mraz obiskal in obdaril prav vse otroke v občini enako. Osrednji izvajalec tega programa bo občinska Zveza društev prijateljev mladine s svojimi društvi, sodelovale pa bodo tudi kulturne in športne organizacije, šole, vzgojno varstvene ustanove in sveti ter družbenopolitične organizacije v krajevnih skupnostih.

Da bi akcija stekla tako kot je zamišljena, so potrebna tudi skupna, združena sredstva. Učinek takšnega financiranja bo prav gotovo precej

večji, kot pa ob sedanjem razdrobljenem in nekoordiniranem delu. Razen tega pa je prihajalo do razlikovanja med najbolj občutljivimi in nemočnimi občani - otroki.

Denar naj bi se združeval na posebnem skladu, seveda po predhodnem razrezu oziroma kriterijih, po katerih bi organizacije združenega dela prispevale del denarja. Zaradi nadaljnjega programiranja vsebine in obsega praznovanja naj bi organizacije združenega dela ta denar nazale najkasneje do 10. decembra. R.

16. SEJA SVETA KRAJEVNE SKUPNOSTI JAVORNIK-KOR. BELA

V sredo, 10. novembra, je bila v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku 16. seja sveta krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela. Ob izredno dobri udeležbi so analizirali sklepe 15. seje in prav tako sklepe 5. seje skupščine delegatov, ki je bila v drugi polovici oktobra. Nekateri sklepi so še v razpravi, ker imajo trajnejši pomen.

France Treven, predsednik pripravljalnega odbora za odkritje spomenika, je poročal o pripravah, ter o nalogah, ki jih bo treba opraviti do 27. novembra. Pripravljalni odbor bo v prihodnjih dneh zainteresiral društva in organizacije, da zagotovijo čimvečjo udeležbo pri odkritju spomenika, saj je to največja akcija v letošnjem letu v krajevnih skupnosti in pomeni veliko pridobitev.

Brez bistvenih pripomb in spreminjalnih predlogov, je bil sprejet predlog družbenega dogovora o zaščiti in urejanju ter vzdrževanju spomenikov NOB. Za podpisnika tega dogovora so pooblastili Franca Trevena, člana skupščine delegatov krajevnih skupnosti, ter predsednika krajevnega odbora ZB NOV Javornik-Koroška Bela in za delegata Tončka Ažman.

Predsednik komisije za gospodarska in komunalna vprašanja pri svetu krajevnih skupnosti Niko Praprotnik je poročal o pripravljanih delih za napeljavo daljnovo-oda v Javorniskem rovtu. Iz poročila je razvidno, da so v ta namen v Javorniskem rovtu imenovali poseben odbor, ki vodi in usmerja akcijo. Svetu krajevnih skupnosti je bila posredovana kratka informacija o javni razpravi o kmetijstvu, ki bo izvedena na pobudo SZDL v drugi polovici novembra, oziroma v začetku decembra. Javno razpravo bodo za vse kmetovalce izvedli na Koroški Beli.

Predsednik sveta KS Zdravko Smolec je obrazložil osnutek predloga o obvezni uporabi kanalizacije. Največ pozornosti so posvetili stalni akciji za urejanje okolja v krajevnih skupnosti. Pred kratkim je bil na Javorniku uspešen posvet vseh zainteresiranih, ki so se zavzemali za stalno, organizirano akcijo. Na Koroški Beli sta bila nameščena dva železna zaboja - kontejnerja, ki jih bodo za odlaganje smeti uporabljali krajanji ki stanujejo v zgornjem delu vasi. Na pobudo občinskega sanitarnega inšpektorja so imenovali dve komisiji, ki bosta ugotovili dejansko stanje in samoupravnim organom v krajevnih skupnostih predlagali sprejetje ustreznih ukrepov.

TV PRETVORNIK ZA KOROŠKE SLOVENCE

Zavod RTV Ljubljana je na Peči nad Ratečami začel graditi televizijski pretvornik, ki je namenjen koroškim Slovincem. Z novim pretvornikom bodo Slovenci onkraj Karavank lahko spremljali dva TV programa ljubljanske televizije.

V ta namen je v soboto, 6. novembra, RTV Ljubljana organizirala delovno akcijo, v kateri so sodelovali: delavci gozdnega gospodarstva z Bleda, železarji z Jesenic, domačini iz Rateč in delavci zavoda RTV Ljubljana. Kljub slabemu vremenu se je delovne akcije udeležilo okrog 350 delavcev, ki so prostovoljno skopali jarek od karavle Slatina do vrha tromeje na Peči. Vsak udeleženec akcije je moral izkopati šest metrov dolg in 60 cm globok jarek. Ker pa so bili izredno marljivi, so na koncu položili še dva kabela, enega za električno napajanje, enega pa za daljinsko upravljanje antene.

V sredo, 10. novembra, pa so delavci RTV Ljubljana ponovili akcijo. Zasuti so morali 500 metrov dolg izkop. Akcije se je udeležilo 120 prostovoljcev. Pripravljajo pa tudi teren za postavitev antenskega sistema.

Dograditev pretvornika pomeni veliko pridobitev za Slovence v Avstriji, za kar zavod RTV Ljubljana, kakor tudi vsi ostali dejavniki in prostovoljci, zaslužijo vse priznanje. A. K.

NOVICE

IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 65. seji izvršnega sveta OS 11. novembra so obravnavali veljavne urbanistične dokumente - urbanistični program občine, načrt Bleda, Bohinja ter urbanistični načrt Radovljice, glede na pripombe, ki so bile dane v javnih razpravah. Obravnavali so tudi predlog samoupravnega sporazuma o izvrševanju nalog ljudske obrambe in združevanju sredstev za njegovo financiranje ter potrdili sklep o podpisu pogodbe za avtomatsko izpeljavo sprememb v katastrskem operatu za 1976. leto, za kar bodo morali zagotoviti iz sredstev proračuna prihodnjega leta od 25 do 30 tisoč din.

Svečanosti ob slavnostni prisegi mladih vojakov v vojašnici na Bohinjski Beli 30. oktobra so so prisostvovali tudi predstavniki OK ZSMS in člani OO ZSMS pedagoške gimnazije iz Radovljice, ki so mladim vojakom čestitali. V petek, 5. novembra, so vojski na povabilo OO ZSMS tovarne Iskra Otoče prišli na ogled proizvodnih obratov ter na razgovor o sodelovanju.

Po sklepu sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno zaščito pri OS Radovljica je bilo v ponedeljek, 8. in torek, 9. novembra, na Bledu širše posvetovanje za predsednike in člane odborov in organov ljudske obrambe v KS in TOZD. Udeleženci so bili seznanjeni z novimi zakonoma o ljudski obrambi in o notranjih zadevah ter z zaključki republiškega posvetovanja o nalogah občin, KS in delovnih organizacij za izvajanje in usklajevanje programov ljudske obrambe, varnosti in družbene samozastite v skladu z novimi zakoni. Udeležba je bila izredno dobra, prav tako pa tudi razprava.

V soboto, 13. novembra, je bilo na Linhartovem trgu v Radovljici veliko protestno zbiranje proti preštevanju manjšin v Avstriji. Na pobudo OK ZSMS so ga pripravile vse družbenopolitične organizacije. O naših stališčih do raznarodovalne politike Avstrije in podpori manjšinam je govoril sekretar OK ZK Jože Bohinec, v kulturnem programu pa so sodelovali godba iz Lesca, mešani zbor KUD Ljubno in recitatorji OO ZSMS šolskega centra. Z zbiranja so poslali avstrijskemu veleposlaniku v Beogradu protestno pismo.

Koordinacijski odbor za planiranje pri OK SZDL Radovljica je na seji 12. novembra pregledal in ocenil potek izvajanja akcijskega programa za usklajevanje in dogovarjanje o skupni porabi, obravnaval predlog aneksa k družbenemu dogovoru o temeljih srednjeročnega plana občine in dopolnila SIS k dokumentu za obdobje 1976 - 1980.

Pod predsedstvom Marjana Vrabca se je v četrtek, 11. novembra, sestel koordinacijski odbor pri OK SZDL za odpravo posledic potresa. Četudi še niso zbrani vsi podatki o zbrani pomoči za prizadete kraje v Posočju, so pozitivno ocenili solidarnostno akcijo v delovnih organizacijah kot tudi v KS. Dogovorili so se o nalogah pri izvajanju ukrepov za odpravo posledic potresa v Bohinju.

Na predlog koordinacijskega odbora za sodelovanje z zamejskimi Slovenci, zdomeci in drugimi jugoslovanskimi narodi pri OK SZDL bo, glede na tesne stike s prijateljskimi občinami Brus, Svilajnac in Varaždin, izvršni odbor predsedstva OK SZDL imenoval posebno komisijo za gospodarsko sodelovanje z omenjenimi občinami, v kateri bodo zastopani predstavniki industrije, trgovine in kmetijstva.

Na torkovi seji aktivna komunistov kulturnih delavcev in članov ZK iz delegacij za kulturno skupnost Radovljica so ocenili potek in rezultate akcije »Človek, delo, kultura« ob letošnjem tednu Komuniste v občini. Spregovorili so tudi o izvajanju sklepov in izhodišč aktivna komunistov kulturne skupnosti Slovenije, glede uveljavljanja delegatskih odnosov, samoupravljanja in programiranja v kulturi. Obravnavali so tudi poročilo o delu sekretariata aktivna v preteklem obdobju.

Koordinacijski odbor za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora o skupni porabi v okviru občinskih SIS je sklenil, da bo potrebno znizati naložbe v investicije za otroško varstvo v srednjeročnem načrtu za 5 % ter povečati prispevek staršev za oskrbino, da bi lahko zadostili osnovnim potrebam otroškega varstva v občini. Stopnjo rasti sredstev za otroško varstvo so znizali na 6,8, v prid povečane rasti za izobraževanje, ki bo znašala letno 6,2 %.

Uvodnega seminarja po enotnem programu idejnopolitičnega usposabljanja komunistov, ki ga je v sodelovanju s komitejem OK ZK organizirala Delavska univerza Radovljica 5. in 6. novembra v Radovljici, se je udeležilo 38 kandidatov za sprejem v ZK. Slušatelji, predvsem mladi delavci, dijaki in študenti, so po seminarju opravili test, s katerim so pokazali solidno znanje iz seminarskega gradiva.

Predsedstvo OK SZDL, občinskega sveta ZSS in Zveze prijateljev mladine Radovljica so sprejeli skupna stališča za novoletno praznovanje dedka Mraza in obdaritve otrok. Glavni poudarek teh stališč je na enotni organizaciji praznovanja in na solidarnostnem zbiranju sredstev v skupni sklad za enotno, kolektivno obdarovanje otrok. V sklad bo vsak zaposleni prispeval po 50 din. Predlog je poslan v razpravo vsem OO sindikatov, KK SZDL in OZD.

V zadnjem času, zlasti, ko je OO ZSMS Bled uredila svoje prostore v domu TVD Partizan, se je aktivnost blejske mladine zelo razmahnila. V oktobru so že uspešno organizirali literarni večer, posvečen črnogorskemu pesniku Petru Petroviću-Njegošu, predavanje o vlogi in pomenu Avnoja, kulturni program s predstavitvijo slovenskega pisatelja Frana Milčinskega ter organizirali pohod od spomenika do spomenika NOB. Predstavniki mladine je izredno odmevnim govorom sodeloval na žalni slovesnosti na dan mrtvih na blejskem pokopališču. V soboto, 13. novembra, je bila v prostorih blejske mladine letna skupščina Kluba radovljiških študentov, ki je zelo dobro uspela.

Po daljšem odlaganju bodo tudi v Spodnjih Gorjah začeli komunalno urejati stavbna zemljišča na prostoru za cerkvijo, kjer je predvidena gradnja nad 30 zasebnih stanovanjskih hiš in dom upokojeencev. Del sredstev za ureditev zemljišč bo prispevala tudi občinska skupščina.

V petek, 12. novembra, je bila v Varaždinu svečana seja, nato pa slavnostna prireditev v počastitev 10-letnice prijateljskega sodelovanja med RKUD Sloboda-Vis Varaždin in kulturnimi organizacijami radovljiške občine. Jubilejnih slovesnosti so se, na povabilo Varaždinčev, udeležili predstavniki družbenopolitičnih in kulturnih organizacij, skupščine in kulturne skupnosti radovljiške občine ter moški zbor Stane Žagar iz Kroke, ki je nastopil v svečanem programu. Zasluznim pobudnikom in organizatorjem sodelovanja iz obeh občin so podelili posebna priznanja.

Kolektiv tovarne Plamen iz Kroke je v devetih mesecih letos povečal vrednost izvoza na tuje za 36 % v primerjavi z lanskim tritrtletjem. V Sovjetsko zvezo so izvozili 85 %, na Madžarsko 10, v ZDA in druge dežele pa 5 % svojih izdelkov. Med domačimi kupci so bili najboljši Merkur Kranj, Gorenje Velenje in IMT Beograd.

V spomin na ustanovitev prvega odbora OF novembra 1943. leta, v Podnartu slavijo vsako leto 28. novembra krajevni praznik. Letošnje prireditve, predvsem športna srečanja, so se pričele že 14. novembra in bodo trajale do dneva republike. Osrednja proslava bo v nedeljo, 28. novembra, ob 16. uri, ko bo slavnostna seja skupščine KS in kulturni program. Zvečer bodo pripravili ognjemet, taborni ogenj in družabno srečanje v kulturnem domu.

Klub zadovoljnih abstinentov (nekdanji klub zdravljenih alkoholikov) iz Radovljice, ki združuje nad 40 rednih članov, bo v soboto, 20. novembra, imel prvo letno skupščino v hotelu Grajski dvor v Radovljici. Poleg obravnavanja in ocene enoletnega plodnega dela vodstva kluba in dejavnosti članov bodo sprejeli delovni program za 1977. leto in izvolili novo vodstvo. Radovljiški klub sodi med najbolj delovne tovrstne organizacije v Sloveniji.

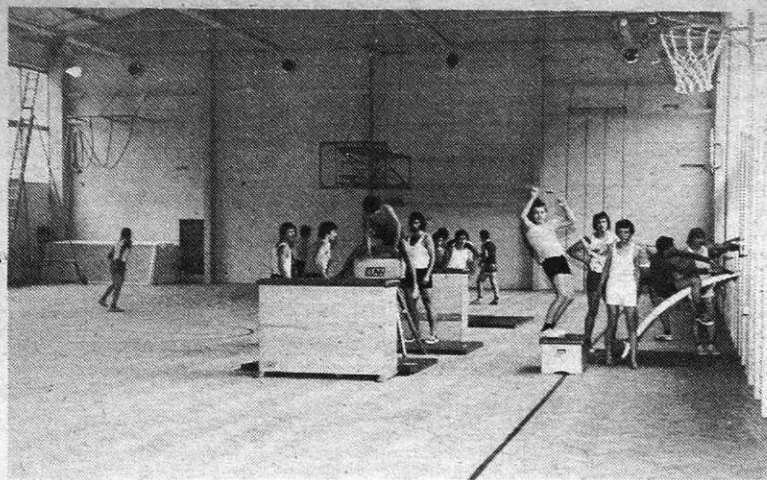
Sprito velikega zanimanja javnosti za umetniške izdelke iz stekla in keramike, ki jih v Sivčevi hiši v Radovljici razstavlja Ljubica Kočica iz Rogaske Slatine, bodo podaljšali razstavo do 24. novembra. Razstava bo odslej na ogled od sredah, sobotah in nedeljah, od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

Od 11. do 21. novembra je KUD Zasip, v sodelovanju z OO ZK in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v KS, pripravilo v tamkajšnjem kulturnem domu razstavo slik članov likovnih skupin Dolik z Jesenic in Likor pri ZKPO Radovljica, ki so se udeležili oktobrske slikarske kolonije v Zasipu. Razstava sodi v okvir akcije »Človek, delo, kultura«, ki jo izvajajo ob letošnjem tednu Komuniste.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive je v nedeljo, 7. novembra, gostovala v Gorjah dramska skupina KUD Ljubno z veseligrjo »Cvetje hvaležno odklanjamo«. Kljub deževnemu vremenu je bil obisk te prireditve izredno dober. V nedeljo, 14. novembra, ob 16. uri pa so ljubenski amaterji nastopili tudi v Zadrznem domu na Lancovem.

Že pred nekaj leti je bilo sklenjeno, da se na magistralni cesti Jesenice - Rateče izravna nekaj najbolj nevarnih ovinkov. Med prvimi pa naj bi bil nevaren ovinek v Logu pri Kranjski gori. Vendar pa do rekonstrukcije ceste še ni prišlo, prav na tem ovinku pa je precej prometnih nesreč, saj je oster in ozek. Največ nesreč se pripeti v deževnem vremenu in pozimi, ko je cestniše spolzko. Zato bi bilo potrebno poleg označbe za ovinek, postaviti še označbo za najmanjšo omejitve hitrosti, kar bi sigurno zmanjšalo število prometnih nesreč. Vsi pa si seveda želijo novi del cestišča. - A. K.

RAZSTAVA O KOROŠKIH SLOVENCIH

Druženopolitične organizacije občine Jesenice in uredništvo Dnevnika vas vabijo na otvoritev in na ogled fotoreportažne razstave

KOROŠKI SLOVENC V BOJU ZA SVOJE PRAVICE.

Razstavo je pripravil slovenski fotoreporter in novinar Edi Šelhaus v sodelovanju s slovenskimi časniki in organizacijami na avstrijskem Koroškem ter z inštitutom za narodnostna vprašanja v Ljubljani.

Razstavo bodo odprli v petek, 19. novembra ob 16. uri v razstavnih prostorih Kosove graščine na Jesenicah, Titova 64.

Razstava, ki je doslej v vseh krajih doživela izreden odziv gledalcev, bo odprta do vključno, 30. novembra, vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

ŠE ENO MNENJE O PRVI PREMIERI

Kar precej časa je preteklo, da smo v izvedbi jeseniškega amaterskega gledališča Tone Čufar dočakali prvo letošnjo premiero, in sicer socialno bulvarko, lahko pa bi tudi rekli, zmes bulvarke, satire in komedije, avtorja Tonea Partljiča — O, NE, ŠČUKE PA NE. To je v bistvu drugi del pred dvema letoma uprizorjene komedije ŠČUKE PA NI istega avtorja, prav tako v izvedbi jeseniških gledaliških amaterjev.

Prijetno presenečenje prve letošnje premiere je vsekakor izredno dober odziv občinstva na vseh treh doslej izvedenih predstavah. Prav gotovo jim ni bilo žal za preživeti večer v jeseniški gledališki dvorani, saj so jeseniški gledališki amaterji igralsko solidno izvedli to odsko delo, ki je, kljub bulvarsko-komedijskemu značaju, dosti zahtevno. Najbrž pa si ob dobrem odzivu, predvsem mladih gledavcev, ne bi smeli zapirati oči pred resnico, da jih je precej med njimi pritegnila ravno bulvarščina.

V osrednjih vlogah so se predstavili isti igralci kot v prvi izvedbi, dolgoletni znanci jeseniškega amaterskega odra, uigrana skupina, ki je zategadelj delovala tudi dovolj homogeno. Direktorja šeste podružnice radia center je zaigral Nace Smolej, njegovo ženo, tajnico redakcije Tatjana Koširjeva, novinarka Bojan Dornik, njegovo ženo, sicer pa posravnjalko na radijski postaji, Vera Staretova, druga novinarka Ivan Berlot, novinarka Heleno Lidija Bitežnikova, napovedovalka Slava Maroševićeva, novega direktorja radia, direktorja na preizkušnji, Borut Verovšek, pesnika in zunanega sodelavca radia Igor Škrli in telefonista Fonza Mile Crnovič.

S tako rutinirano ekipo, z že precejšnjim iglarskim znanjem, režiserki Veri Smukavčevi ni bilo težko ustvariti dosti tekočega dogajanja na odru in v zdušja, kakšno ustreza avtorjevi zamisli. Čeprav navidezno lahko delo, ki med gledalci vzbuja veliko smeha, je za vsakega režiserja dosti trd oreh. Kajti ta odrski tekst vsebuje kar tri literarne vrste, je bulvarka, komedija in satira hkrati. Delo namreč vsebuje veliko tistega, čemur pravimo

poulično, plehko ali plitko, česar v naši družbi tudi še veliko je, vsebuje precej posrečenih komičnih zapletov, pa tudi precej resničnih bodic, zbadljivk na račun slabosti v naših medsebojnih odnosih in v družbi. Ravno v razmejevanju med temi tremi prvinami tega odrskega dela režiserka ni bila dovolj dosledna. Meje med enim in drugim tekstom, kakor tudi reakcije igralcev nanje, niso bile dovolj izdelane. Nekateri teksti ali reakcije igralcev nanje, so izpadli preveč komedijantsko, čeprav so bili vsebinsko vrednejši. Režiserka bi lahko »prek telefona resnice« vključila v delo tudi več jeseniških aktualnosti, kar bi delu le koristilo. Več pozornosti pa bi veljalo nameniti tudi čistosti odrskega jezika, tako pa smo se nemalokrat srečali z mešanico književnega, pogovornega in narečnega jezika.

Celoten ansambel, vključno s scenografom Jožetom Bedičem, kostimografko Anico Šrančevico in razsvetljevalcem Pavlijem Torkarjem, zasluži iskreno čestitko za uspešno izvedeno predstavo. Še posebno to velja za vse igralce amaterje, ki so žrtvovali mnogo svojega prostega časa za obogatitev kulturnega življenja na Jesenicah.

VABILO NA KONCERT

V petek, dne 19. novembra, bo ob 19. uri v gledališču Tone Čufar na Jesenicah

KONCERT SLOVENSKEGA GODALNEGA KVARTETA

Koncert poklanja republiški odbor glasbene mladine ob ustanovitvi osnovnih organizacij glasbene mladine v občini Jesenice. K udeležbi vabimo mladino in ostale občane. Vstop prost. Brezplačne vstopnice dvignite pri gledališki blagajni.

Komisija za koncertno dejavnost pri ZKPO Jesenice

V soboto, 20. novembra bodo ob 10. uri izročili javni uporabi nove prostore za telesno vzgojo učencev ŽIC in za ostale rekreacijske namene (notranjost prostorov)

Tokrat izjemoma poročamo o dveh knjigah v srbohrvaščini. S tem bi radi naše bralce, pa tudi tiste, ki še niso vpisani v knjižnico, opozorili na to, da imamo tudi precej literaturo v srbskem in hrvaškem jeziku.

Momo KAPOR: Foliranti. Zagreb, Znanje 1975. — Morda bi bilo treba pogledati v slovar beograjske latovščine — en tak slovar je pred kratkim izšel v našem glavnem mestu — če bi hoteli natančno in zanesljivo ugotoviti, kaj so to pravzaprav »foliranti«. Kako bi se temu reklo po slovensko — faliranci, zabušanti, luftarji ali kaj podobnega? Tudi sicer je besedilo polno poulične in študentovske latovščine. Pri tem pa je zanimivo, da osebe sploh ne uporabljajo običajnih južnjaških kletvic, oz. psokv.

Avtor je dobro začutil, da dobesedno zapisovanje tega, kar ljudje v resnici govorijo, še ne jamči za pristnost. Francoski pisatelj Céline neka tako le pravi o grobostih, ki jih izgovarjajo njegovi junaki: »Te besede poraja sovraštvo«. Momo Kapor — ki je sicer doma iz Sarajeva, a je študiral v Beogradu — v **Folirantih** skoraj do zadnje strani ne uporablja takih besed. Za dejanje ljubezni uporablja besedo, ki pomeni v navadnem jeziku škrjančka, uporablja jo pogosto in na več načinov, vendar nikoli ne zveni opolzko (kot bi zvenela vsekakor v slovenščini, če bi jo hoteli neposredno presaditi v naš jezik). Ta rahlost je za **Folirante** značilna. Roman namreč slika mlado generacijo in njene gradove v oblakih, govori o mladostnem zanosu in o hrepenenju mladih ljudi. Zgodba je skromna in temelji na znanem trikotniku: dva fanta in eno dekle. Fanta sta prava pobratima, pri tem pa je eden športni tip, drugi pa — to je tisti, ki zgodbo pripoveduje — slaboten in boječ. O dekletu bi se dalo reči, da je pač taka, kot so taka dekleta — hrepenenje jo razganja, pa vendar ne ve, kaj hoče, čeprav misli, da ve. Vsem trem torej neka odgovarja bratovsko-sestrski odnos. Erotika je vseskozi prisotna, vendar bratovščine ne more razdreti. Nekaj morda tudi po zaslugi pripovedovalca, tistega boječega fanta, ki je pripravljen marsikaj požreti, da le lahko ostane zraven.

Kapor ni poseben mojster v zapletanju zgodbe, zato pa nas čisto osvoji z opisi vlemestnega ozračja, s slikanjem fluida, ki ga izžarevajo naši trije junaki, ko se potikajo po beograjskih ulicah. Roman je imel med bralci na jugu ogromen uspeh, pričujoča izdaja je peta po vrsti. Bojo **Foliranti** enako očarali tudi slovenskega bralca? Zadnja leta smo lahko spoznavali Beograd v televizijskih nadaljevanjih. Podoba, ki smo jo tam lahko dobili, je za nas še kar laskava, saj lahko iz nje povzamemo, da so Beograščani najmanj tako malomeščanski, kot smo mi. V **Folirantih** pa vidimo to mesto iz drugačne perspektive. Ob tem se nam lahko razodene, da pravi velikomestni ljudje navadno niso domačini; nasprotno, velikomestno ozračje ustvarjajo vsi tisti, ki so se sem natepli z vseh strani, ki so prišli iz »provinc«, kot se izražajo po pariškem zgledu Beograščani.

Tudi omenjena fanta sta prišla iz province, prišla sta študirat, vendar prvemu nikakor ne grejo od rok izpiti na VSTK, drugi (tisti slabotni) pa se tri leta zapovrstjo brez uspeha poskuša vpisati na Akademijo za gledališče, film itd., pa vedno pade na sprejemnem izpitu. Le punca je stara Beograščanka, se pravi, hčerka ruskega emigranta, sicer pa manekenka in študentka germanistike. Ti trije torej skupaj sanjajo v predmestnih lokalih, na bregovih Save in Donave, v revni sobici v študentskem naselju, sanjarijo ob poceni cigaretah in kavi. Kam jih bo to pripeljalo? Zaenkrat se oprijemljejo svoje nejasne vizije, porojene iz pristnega zanosa in nepristnih idealov. Čeprav so lačni in imajo luknje v podplatih (vsaj za glavnega junaka to velja dobesedno), požirajo svet in življenje z veliko žlico. Svet in živ-

ljenje — to je v konkretnem primeru film, množična kultura, vse, kar pride »izza črte«, to je, z Zahoda, čigar podoba si ustvarjajo prav na podlagi te množične kulture. Zato so v tem romanu večerajšnje popevke in večerajšnji idoli bolj pomembni od resničnih ljudi. To ni mišljeno kot obsodba: avtor pač slika neko duhovno okolje, slika ga »od znotraj«, tako, kot ga je pred leti resnično doživljal. Šele v zadnjem poglavju, v ne-

kakšnem epilogu, nam razkrije svoj sedanjí ironični odnos.

Ce bi hoteli ta roman obsoditi, češ da opeva zapeljano mladost, bi morali obsoditi tudi Prešernovo Slovo od mladosti; kakor sta si ta dva teksta na površju neskončno daleč, tako sta si blizu po svojem jedru; s pristavkom seveda, da eden zori v monumentalno tragičnost, drugi pa v blago zmes nostalgčnosti in ironije.

ZAČETEK GLEDALIŠKE SEZONE NA JESENICAH

Že dober poldrug mesec se po raznih mestih vrstijo gledališke premiere ter srečanja poklicnih in amaterskih gledališč, ki prikazujejo svoje dosežke. Na Jesenicah smo na prvo premiero amaterskega gledališča Tone Čufar potrpežljivo čakali do četrta, 11. novembra. To, da na stavbi, v kateri deluje tudi gledališče, obnavljajo fasado, ne bi smelo biti vzrok za precejšnjo zakasnitev nove gledališke sezone. Verjetno, da so razlogi za to kje druge.

Jeseniški gledališki amaterji so novo sezono začeli s komedijo Tonea Partljiča O, NE, ŠČUKE PA NE. To je sicer nadaljevanje znane Partljičeve lahкотne komedije ŠČUKE PA NI. Gledamo pa jo lahko kot popolnoma samostojno delo, ker je nadaljevanje tako napisano in uprizorjeno.

Z uspešno režijsko domiselnostjo in »živimi« inserti iz prejšnje predstave Ščuke pa ni so gledalci vpeljani v to nadaljevanje naše sodobne komedije. Naše zato, ker Partljičeva komedija zgoče posega v nekatere delce našega življenja. Tema je aktualna, zanimiva, komedija vsebuje veliko našega časa in zaplete, ki se dogajajo vsespovsod okoli nas.

Delovno in medsebojno razmerje članov kolektiva šeste podružnice radia center je tako, da si vsi nekaj želijo, sami pa ne vedo, kaj. Vse nekaj mori, ali rešitve ni. Direktor podružnice Kremžar (Nace Smolej), si samo še želi zapustiti kolektiv, kar mu tudi uspe, in prav malo mu je mar, kako in kaj bo z njegovimi dosedanjimi sodelavci. Kremžarjeva, njegova žena, tajnica podružnice (Tatjana Košir), je nezadovoljna (in NEZADOVOLJENA) s svojim možem, ker ji ni sposoben dati otroka (mar ji je za podružnico). Klander, novinar (Bojan Dornik), neprenehno pije, njegovo delovno mesto je običajno v gostišču. Natreskan si upa komentirati vse privatne afere direktorja in kolegov. Klanderova, čistilka in kurirka (Vera Stare), žena vedno pijanega komentatorja, z metlo in kunjjo edina nekako pošteno služi kruh in na svoj način je stebler podružnice! Kadivec, novinar (Ivan Berlot), in Helenca, novinarka (Lidija Bitežnik), še iz prejšnjih časov (iz Ščuke pa ni) nadaljujeta ljubzensko idilo in to, če le moreta DANES, NE PA JUTRI. Matilda, napovedovalka (Slava Marošević), odvetelka lahкотnica, koristoljubka, konfrontistka, bi bila rajši igralka kot napovedovalka z 0,97% vredno točko osebnega dohodka. Strašek, pesnik in zunanji sodelavec (Igor Škrli), se bolj briga za višino honorarja kot za vrednost reportaž, ki jih piše za podružnico. Fonza, telefonist (Mile Crnovič), poleg postavljanja telefona zna v takih odnosih reči le še MUU...!

Ko je direktor Kremžar odšel na višji položaj v center, je med naštetimi v opisanu druščinu prišel za direktorja na poskušnji mladi in ambiciozni idealist Peter (Boris Verovšek), nekdanji praktikant v tem kolektivu. S trdnim in poštenim namenom je pristopil k delu. Telefoni, ki so bivšemu direktorju pomenili sredstvo za zabavo in intrige, je spremenil v telefone resnice. Po telefoni naj bi delovni ljudje sporočali resnico, a podružnica jo bo pošiljala naprej v eter. Telefoni so res zaživel, toda brez uspeha. Petrovi načrti propadajo, radijsko postajo pa to privede v spor z občinskimi forumi. Tudi reda ni vzpostavil, še manj pa spremenil odnose v druščinu, v katero se je vključil, mladi in neizkušen. Celot sam je zaplaval v njihove vode. Tudi on je »krav pod kožo«. Praznično praznovanje sodelavk

(proslavljale so dan žena) ga pripelje v »kratek stik« s tajnico Kremžarjevo, ženo bivšega direktorja, in ji — zaplodi otroka!

Ker Peter, sedaj že imenovan Ščuka, ni zadovoljivo opravil poskusne delovne dobe, se mora vrniti na delo nazaj v center. Za direktorja podružnice je ponovno izvoljen Kremžar. Kulminacija vsega tega burkašva je, ko Kremžar pred vsem kolektivom, pričakovanega otroka brez sramu prizna za svojega.

Komedija O, NE, ŠČUKE PA NE, je osvežitev za gledališče Tone Čufar, pa tudi za jeseniške ljubitelje gledališča. Komedije tretirajo večinoma pogled nazaj ali kot spomin na minule čase. Vrednost Partljičeve ŠČUKE pa je v tem, da nas vodi skozi sedanost. Igralci gledališča Tone Čufar so z neverjetno lahkoto in originalnostjo ustvarili Partljičeve like. Na premieri je bilo vidno, da so dali od sebe vse, kar je bilo potrebno za realizacijo pisateljevega teksta. Vse, kar je bilo pomembno pri ustvarjanju likov, je bilo izpolnjeno. Dialogi so dobro tekli, kar je zelo važno za enakomeren tempo predstave. Helenca in Kadivec naj ne dovolita (posebno Kadivec), da njune idilične scene padajo pod raven njune ukradene ljubezni. Kadivec bi bil lahko agresivnejši. Skratka, vsi so se trudili in tudi uspeji, da je bila predstava na zadovoljivi ravni, za kar so bili večkrat nagrajeni z dolgotrajnimi aplavzi.

Režija je bila v rokah tokrat zelo navdahnjene Vere Smukavce. Vse skozi je skrbela, da se zapleti odvijajo lahko, hitro, da dialogi rastejo ali padajo v potrebni meri. S svojimi koncepti je uspešno realizirala Partljičeve zamisli in prinesla veselje med igralce in gledalce. To je pa zelo pomembno, ker brez obojestranskega zadovoljstva ni komedije niti gledališča.

Jože Bedič je s svojo sceno, ki je funkcionalna in prijetna, doprinesel, da so bile pisateljeve in režiserjeve zamisli uspešno ustvarjene. Kostumi (ni objavljeno, čigavi so) so primerni času, v katerem se komedija dogaja in ustrezajo likom, kakor si jih je zamislil avtor. Glasbeni vložki so solidno izbrani in prijetno diskretni. Svetlobni efekti so uspešno kombinirani z dogajanjem na sceni.

Poleg prijetnega večera, katerega so nam priredili gledališčniki, je razveseljivo še to, da je bila tokrat dvorana dobro zasedena. Čeprav je bilo vreme deževno, na televiziji prva nadaljevanja Pot v prihodnost TV Skopje in kljub temu, da sta stavba in okolica, v kateri gledališče dela, podobni velikemu gradbišču, je bil obisk premiere dober. Temu je doprineslo pravočasno obvestilo preko plakatov in radia Triglav, medtem ko je bilo obvestilo v Železaru objavljeno z majhno zamudo!

Tudi nedavni seminar za organizatorje kulturnega življenja v TOZD, ki ga je organizirala delavska univerza Jesenice, je zanesljivo doprinesel, da so občani v delovnih organizacijah pravočasno obveščeni in spodbujeni za otvoritev gledališke sezone.

V petek, 5. novembra, je o premieri poročal tudi radio Triglav. V kulturni oddaji je radio pozival občane, naj se udeležijo premiere. V obvestilu in pozivu je pa bilo nekaj nenavadnega. Radio je med drugim pozival občane na premero tudi zato, ker TELEVIZIJSKI PROGRAM NITI NI TAKO DOBER, da bi morali ostati doma pri malih zaslonih. Dalje pravi, da nas je televizija polenila, osvojila, postali smo otopeni... Mislim, da je taka »reklama« v korist gledališča nepotrebna in celo neodgovorna, za koga pa mogoče tudi žaljiva. Za gledališče je najboljša reklama dobra predstava, kot je — v konkretnem primeru — tudi bila.

Franjo Ropret

ODKRITJE SPOMENIKA NA KOROŠKI BELI

Ob praznovanju dneva republike in 35-letnice vstaje jugoslovanskih narodov vas vabimo k odkritju SPOMENIKA v PARKU TALCEV na Koroški Beli, v soboto, 27. novembra 1976 ob 10. uri. Sodelujejo: pihalni orkester Jeseniških železarjev, ženski pevski zbor Jesenice, recitatorji in pripradniki JLA.

Krajevna skupnost in družbeno politične organizacije Javornik-Koroška Bela

VABILO VOZNIKOM MOTORNIM VOZIL IN OSTALIM KORISTNIKOM CEST

Avto moto društvo JESENICE, ZŠAM JESENICE – BLED in svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Sob Jesenice vabijo vse voznike motornih vozil in druge koristnike cest na zelo zanimivo predavanje s področja prometa

V ČETRTEK, 25. NOVEMBRA, OB 18. URI V DVORANU KINA RADIO NA JESENICAH.

Predaval bo HINKO KAPUN, načelnik sektorja za promet pri RTV v Ljubljani.

Govoril bo o povečanem cestnem prometu, novostih na področju prometa, ukrepih za izboljšanje trenutne situacije na cestah, o zmanjšanju nesreč ter dopolnitvah zakona o varnosti cestnega prometa.

Na predavanju pozivamo vse voznike motornih vozil, kakor tudi ostale koristnike cest.

Z obogatitvijo znanjem o prometu bomo zmanjšali število prometnih nesreč.

OTVORITEV NOVE SKLADIŠČNE HALE UNIVERSALA

Trgovsko podjetje TOZD Universal, ki je lansko leto praznovalo 15-letnico obstoja, je že pred osmimi leti odprlo pokrito skladišče s 4.200 kvadratnimi metri površine. V osrednjem delu skladišča, ki meri 1.900 kvadratnih metrov, obratuje tudi pettonski elektromagnetni mostni žerjav. Na osnovi tega skladiščnega prostora se je široko razmahnila komercialno skladiščna dejavnost, ki se je specializirala za pločevino do takega obsega, da se je, poleg železarne Jesenice, pojavila kot dobavitelj še železarna Skopje. Ta železarna je dopolnjevala asortiment pri pločevini, in sicer preko 2.000 mm širine in več kot deset metrov dolžine.

Tudi celotni razvoj komercialne dejavnosti se ni omejeval zgolj na skladiščno službo, ki je nezadržno izločevala tranzitni promet, temveč je zajel še nova področja dejavnosti. Logična razmišljanja o pravnem bistvu trgovine v določenem smislu kot podaljšane roke industrije do potrošnika, so nujno vodila tudi do realizacije dopolnilne proizvodne dejavnosti. Tako se je od leta 1972 dalje pričela proizvodnja na strojih za razrez pločevine z osnovnimi parametri razreza 14 m v dolžino in 50–450 mm v širino. Ta dejavnost, ki jo pri Universalu narekujejo potrebe tržišča in predhodno dosledno sortirana pločevina širokega spektra iz obeh železarn, je v skladu z današnjo stopnjo razvoja kovinsko-predelovalne industrije. Žal sta bili obe dejavnosti močno ovirani, zaradi prostorske stiske in preobremenjenosti edinega žerjava.

Na osnovi tega je bila odločitev delovnega kolektiva Universal ob začetku leta 1975, da se zgradi novi skladiščni prostor, edinole pravilna in še pravočasna. S to odločitvijo in z izgradnjo novega objekta se lahko stari skladiščni objekt v celoti sprosti za proizvodno-uslužnostno dejavnost, ki se lahko še poveča.

Novi skladiščni prostor obsega tri med seboj povezane skladiščne hale v skupni izmeri 90x80 m, z dvojnimi industrijskimi tiri na južni in s pasovnico za avtotransport na severni strani. V prvi hali skladiščimo debelo pločevino od 5–120 mm debeline in je opremljena z elektromagnetnim žerjavom nosilnosti 6,5 tone. V drugi hali, ki je opremljena z 10-tonskim žerjavom, skladiščimo srednjo, tanko in fino pločevino. V tretji hali, ki je opremljena z 12,5-tonskim žerjavom, pa skladiščimo profilno, paličasto, tračno železo in cevi. V obeh halah, kjer skladiščimo pločevino, obratujejo digitalne elektronske tehnične na žerjavih, z elektronskim prenosom teže in vseh ostalih podatkov preko krmilne mize na magnetni trak. Na osnovi kodiranih podatkov na mag-

netnem traku se nadaljuje mehano-grafska obdelava na računalniku. Na osnovi te nove tehnike skladiščne službe je mogoča tudi vsakokratna ugotovitev inventarskega stanja, kakor tudi prostorsko natančno določena lega sleherne vrste pločevine.

Novi skladiščni prostori so zanimivi tudi zato, ker so zasnovani in zgrajeni po sodobnih principih projektiranja, lahko se namreč uporabijo tudi za proizvodne namene, če bi tako v bodoče narekovala potreba. Vse žerjavne proge lahko prevzamemo dvojno obremenitev, hale pa so opremljene z vsemi energetskimi priključki in sanitarnovarnostnimi napravami.

Nove skladiščne hale so vsekakor velika pridobitev, ne samo za Universal, temveč tudi za Jesenice. S skladiščenjem blaga v novih, sodobnih in prostornih skladiščih se uresničuje načelo, naj trgovina ustvari ravnovesje na tržišču z vso aktivno proizvodnjo in fizično zmogljivostjo.

Otvoritev tega objekta, ki sovpada s praznovanjem dneva naše socialistične in samoupravne republike, je najlepša počastitev praznika vseh narodov Jugoslavije.

Objekt bodo izročili javnemu namenu v četrtek, 25. novembra ob 10.30 in k otvoritvi vabijo delovne ljudi in občane Jesenic.

VABILO NA PREDAVANJE

Društvo rejcev malih živali Jesenice vabi člane in ostale občane na predavanje, 20. novembra ob 11. uri, v društvenih prostorih, Jeralova c. 6.

Predaval bo Franc Vidic, veterinar z Jesenic, o praktični dezinfekciji, oziroma razkužbi prostorov in opreme.

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči izgubi očeta, deda in pradedu

ANTONA SODJA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste sočustvovali z nami, mu darovali vence in cvetje in nam izrekli iskreno sožalje. Posebna hvala sosedom, pevcem za žalostinke, ZZB NOV, sodelavcem FRS, zdravnikom in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za skrbno nego in zdravniško pomoč ter vsem prijateljem in znancem, ki ste ga tako številno spremlili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Boh. Srednjo vas.

Sinovi z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti moje tete

MARIJE KEJŽAR

se iskreno zahvaljujem za dolgoletno skrb in nego dr. Mihaelu Sajevicu. Iskrena hvala vsem stanovalcem na Jesenicah, Tavčarjeva ulica št. 5, za vneč in spremstvo na njeni zadnji poti in tov. Baumanu za poslovilne besede. Posebna iskrena hvala stanovalcu tov. Borisu Hmeljaku za vso humanost in skrb, za časa njene bolezni. Pevskemu društvu z Jesenic se iskreno zahvaljujem za žalostinke.

Se enkrat vsem iskrena hvala.
nečakinja
Vekoslava Klemenčič

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA MAURERJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvetje in nam izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujem dr. Vidi Rojc in sosedom z Zgornjega Plavža za podarjeni venec in Valentinu Srancu, ml. ter tov. Vandi za nesebično pomoč.

ZALUJOČI: žena Marija,
hčerka Marija, sinova Ivan
in Jože z družinami

ZAHVALA

Odboru osnovne organizacije sindikata transport TOZD VET, se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo sprejel v času mojega dolgotrajnega bolovanja.

Vlado Nikolić

ZAHVALA

Odboru osnovne organizacije sindikata martinarne se zahvaljujem za denarno pomoč pri nabavi ozimnice.

Marjan Rusjan

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata podbojarna in sindikatu Železarne se iskreno zahvaljujem za prejeeto denarno pomoč pri nabavi ozimnice.

Francka Bavdaš

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata podbojarna in sindikatu Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč pri nabavi ozimnice.

Julka Oven

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji žičarne se najlepše zahvaljujem za čestitko in denar, ki sem ga prejel ob 50-letnici. Sodelavcem tudi v prihodnje želim zdravja in uspehov na delovnih mestih.

Franc Lindič

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata žičarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč za nakup ozimnice.

Marija Preželj

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

20. novembra amer. barvni risani film POPAJ IN NJEGOVA DRUŽINA, ob 15. uri

20. in 21. novembra amer. barvni film – drama VOJNA ZARADI LOLLY MADONNE; režija Richard Sarafian, v gl. vlogi Rod Stager; ob 17. in 19. uri

22. in 23. novembra amer. barvni akcijski film SPOPAD V JETNIŠNICI; režija Robert Aldrich, v gl. vlogi Burt Reynolds; ob 17. in 19. uri

24. novembra amer. barvni kavbojski film RDEČE SONCE; režija Terence Young, v gl. vlogi Charles Bronson; ob 17. in 19. uri

25. novembra zaprto!
26. novembra amer. film – komedija VELIKI DIKTATOR; režija Charlie Chaplin, v gl. vlogi Charlie Chaplin; ob 17. in 19. uri

27. in 28. novembra amer. barvni film – kriminalka INSPEKTOR BRANIGAN; režija Douglas Hickock, v gl. vlogi John Wayne; ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

20. in 21. novembra amer. barvni akcijski film SPOPAD V JETNIŠNICI; ob 18. in 20. uri

21. novembra amer. barvni risani film POPAJ IN NJEGOVA DRUŽINA, ob 10. uri

22. in 23. novembra amer. barvni film – drama VOJNA ZARADI LOLLY MADONNE, ob 18. in 20. uri

24. novembra zaprto!
25. novembra amer. barv. film – drama STIRI DNI V PEKLU, ob 18. in 20. uri

26. novembra amer. barvni kavbojski film RDEČE SONCE, ob 18. in 20. uri

27. in 28. novembra amer. barvni gustolovski film LASSIE SE VRAČA DOMOV, ob 18. in 20. uri

Kino KRANJSKA GORA

20. novembra angl. barvni film JAZ, PETKO, ob 20. uri

21. novembra amer. barvni film MAFIJA, ob 20. uri

24. novembra amer. barvni film SPOPAD V JETNIŠNICI, ob 20. uri

27. novembra amer. barvni film VOJNA ZARADI LOLLY MADONNE, ob 20. uri

Kino DOVJE – MOJSTRANA

20. novembra španski barvni film PET BLAZIN ZA ENO NOČ, ob 19.30

21. novembra angl. barvni film JAZ, PETKO, ob 19.30

27. novembra amer. barvni film SPOPAD V JETNIŠNICI, ob 19.30

Gledališče

ČETRTEK, 18. novembra, ob 19.30, Tone Partljič: O, NE, ŠČUKE PA NE, komedija.

SOBOTA, 20. novembra, ob 19.30, Tone Partljič: O, NE, ŠČUKE PA NE, komedija.

NEDELJA, 21. novembra, ob 15.30, Tone Partljič: O, NE, ŠČUKE PA NE, komedija.

PROGRAM DRSANJA IN DRSALNIH PRIREDITEV

v športnem parku Podmežaklja do četrta, 25. novembra

REKREACIJSKO DRSANJE:

– za železarno Jesenice:
petek, 19. novembra, od 20. do 22. ure.

– za javnost:

petek, 19. novembra, od 10.30 do 12.30,

sobota, 20. novembra, od 12.30 do 14.30,

nedelja, 21. novembra, od 14. do 16. ure, od 17. do 19. in od 20. do 22. ure.

četrtek, 25. novembra, od 10.30 do 12.30.

HOKEJ NA LEDU:

sobota, 20. novembra; ob 15.30 tekma za državno prvenstvo HK Jesenice: HK Partizan Beograd; vstopnina za odrasle 20 din;

sobota, 20. novembra; ob 17.30 tekma za državno prvenstvo HK Kranjska gora: HK Olimpija; vstopnina za odrasle 10 din.

Iz pisarne ŠD Jesenice

VODOVOD JESENICE – JESENICE

objavlja licitacijo za prodajo tovornega avtomobila:

TAM 5500 – letnik 1970, št. šasije: 704950350, št. motorja: 100304398.

Izključna cena je 30.000 din.

Ogled je možen vsak dan od 6. do 12. ure pri polnilnici argona na Jesenicah.

Javna prodaja bo v petek, dne 26. novembra, ob 10. uri.

Prometni davek plača kupec posebej!

AKCIJA »SMUČARSKA IZKAZNICA«

Za ljubitelje smučarskega športa je smučarska zveza Slovenije, skupaj z osnovnimi organizacijami, organizirala letos akcijo »Smučarska članska izkaznica«. Smučarji (tekmovalci in rekreativci) so s podpisom samoupravnega sporazuma s proizvajalci – prodajalci smučarske opreme, z zavarovalnico Sava in z žičnicami pridobili kot člani SZS, oziroma smučarskih klubov, velike ugodnosti. Vsakdo, ki se bo vpisal v letošnji sezoni v smučarski klub, bo prejel smučarsko izkaznico in 14 bonov za popust.

Vsak član smučarskega kluba bo imel naslednje ugodnosti: 10 % popusta pri nakupu smučarske opreme, 10 % popusta na žičnicah in zavarovanje za primer poškodbe pri smučanju.

Pri vpisu v smučarski klub bo moral vsakdo vplačati za eno sezono 150 din (odrasli) ali 60 din (mladina pod 15 let) in izročiti fotografijo za opremo izkaznice, v velikosti 2,5 x 3,5 cm. Izkaznica in boni bodo veljavni le eno smučarsko sezono, in sicer vedno od 1. julija do 30. junija naslednjega leta.

Na Jesenicah vodi akcijo smučarski klub Jesenice. Vsak ljubitelj smučanja, ki želi izkoristiti navedene ugodnosti, se lahko vklani v SK Jesenice na naslednjih vpisnih mestih:

1. V pisarni športnega društva Jesenice, Ledarska 2 v Podmežaklju, vsako sredo od 17. do 18. ure.

2. V trgovini Slovenijašport Jesenice, vsak dan od 8. do 18. ure.

Popuste pri nakupu opreme bodo člani lahko koristili v trgovini Slovenijašport na Jesenicah, ostala mesta pa so vpisana v članski izkaznici.

Ljubitelji smučanja, čimprej postanite člani in nosilci »Smučarske izkaznice«.

Odbor SK Jesenice

DODATNA VOŽNJA ZA BLEJSKO DOBRavo

VIATOR – TOZD JESENICE uvaja na liniji Jesenice – Blejska Dobrava ob nedeljah in praznikih, od vključno 28. novembra dalje, dodatno vožnjo z odhodom od bolnice Jesenice ob 9.05 in povratkom od pokopališča ob 10.32.

GLAS
je vaš
najcenejši
poltednik

KRANJSKA GORA IGRA ZELO DOBRO

Ko boste prebirali te vrstice, vam bo že znan rezultat drugega derbi srečanja med Olimpijo in Jesenicami. Ker je današnja številka tiskana že v sredo, vam rezultata žal še ne moremo posredovati. Pa vendar pogledajte nekaj nastopov, ki so jih imeli jeseniški hokejisti v preteklih dneh.

Vsekakor bomo začeli z zelo dobro igro mladih hokejistov Kranjske gore, ki so jo prejšnjo sredo pokazali proti Olimpiji v Ljubljani. Kranjskogorci so srečanje sicer izgubili z rezultatom 6:8 (0:2, 2:2, 4:4), vendar so z igro navdušili. Treba je tudi povedati, da so se na tej tekmi dvakrat zelo nevarno približali vodstvu Olimpije, pri rezultatu 4:3 in 5:4 za državne prvake. Prav v teh trenutkih so imeli mladi igralci Kranjske gore nekaj ugodnih priložnosti, da bi rezultat izenačili, vendar je neizkušena naprava svoje. Kljub temu smo z igro Kranjske gore lahko povsem zadovoljni, kajti prvaki so jo kar srečno odnesli.

Strelci v Ljubljani so bili: Šuvak 3, Ščap 2 in Šlibar.

Kegljanje na ledu

MEDNARODNI TURNIR

Podobno kot tri nedelje nazaj, so se tudi v nedeljo, 14. novembra, zbrali v športni hali v Podmežaklju kegljaci na ledu in se pomerili med seboj. Turnir je priredila najmlajša ekipa jeseniškega kluba, ki je sodelovanju povabila 14 ekip, in to iz sosednje Avstrije, z Jesenic, iz Kranjske gore, Rateč in z Bleda. Tudi ta turnir, kot prvi, je bil zelo kakovosten in močan. To pot je pokal odšel z ekipo v sosednjo Avstrijo, ki je turnir pohvalila in povabila mlado ekipo Jesenic na povratno srečanje.

Vrstni red ekip: 1. Kreutzberg – Avstrija, 24 točk, 2. Vatrostalna Jesenice 21, 3. Murka Jesenice 20, 4. Universal Jesenice 18, 5. Slovenija-šport Jesenice 16, 6. Sava Jesenice 15 (količnik 1,034), 7. Železar Jesenice 15 (količnik 0,817), 8. PGD Bled 12, 9. Bled 10 (količnik 0,815), 10. ekipa Krivec 10 točk (količnik 0,750) itd.

Kegljači na ledu pa so začeli tudi s klubskim prvenstvom ekip za leto 1976/77. Tako je bilo odigrano prvo kolo. Vrstni red ekip po tem kolu je naslednji: 1. ekipa Murke z 12 točkami in količnikom 1,800, 2. ekipa Universal 12 točk – količnik 1,470, 3. Vatrostalna 11 točk, 4. Sava 10 točk, 5. Železar 8 točk, 6. ekipa Krivec 8 točk, količnik 1,018, 7. Slovenija-šport 6 točk, 8. Jesenice 4 točke in 9. ekipa Radinovič 1 točka.

Ljubitelji tega športa vabimo, da si ogledajo ta srečanja vsak ponedeljek od 18.30 dalje.

Č. M.

ŠOLSKO ŠPORTNO DRUŠTVO JE ZGRADILO TRIM STEZO

Spomladi so organizacije v Mojstrani zadolžile šolsko športno društvo Janez Poldaj, da zgradi trim stezo.

Sredstva za izgradnjo so prispevali: naravno zdravilišče Triglav, železarna Jesenice, občinski sindikalni svet Jesenice, turistično društvo Mojstrana, gozdno gospodarstvo Bled in telesno kulturna skupnost Jesenice.

Kljub precejšnjim sredstvom je bila TRIM steza zgrajena predvsem s prostovoljnimi delom članov šolskega športnega društva, mladine in odraslih v Mojstrani. Opravljenih je bilo 576 prostovoljnih delovnih ur. Posebej so se odlikovali učenci 7. in 8. razreda ter posamezni mladinci. Največ zaslug za izgradnjo steze pa ima mentor šolskega športnega društva prof. Emil Brezavšček, ki je bil glavni pobudnik, organizator in izvajalec uspele akcije.

Trim steza stoji v Mlačici, v bližini teniškega igrišča sta start in cilj. Dolga je 2300 m in ima 20 postaj. Poteka po raznolikem svetu, največ po gozdu. Ob stezi je možno umivanje, igranje nogometa ali tenisa, ter parkiranje avtomobilov. Kraj je zelo primeren za družinske izlete ob koncu tedna.

Zaželeno je, da bi občani iz Mojstrane in z Jesenic čim bolj obiskovali ta naravni telesnokulturni objekt. Steza ne bo samevala, zato bodo poskrbeli učenci osnovne šole, ki bodo imeli pouk telesne vzgoje tudi na trim stezi. Še posebej bo dobrodošla, ko bo celodnevna šola. Stezo bodo uporabljali tudi gostje iz zdravilišča Triglav za sprehode.

Za vzdrževanje steze bosta skrbela šolsko športno društvo in turistično društvo. Čeprav je steza že končana, bo uradna otvoritev spomladi.

Franci Teraž

JESENICE : MEDVEŠČAK 12:5 (3:1, 5:1, 4:3)

Z veliko pozornostjo so na Jesenicah pričakovali srečanje z Zagrebčani, kajti v moštvo Medveščaka v letošnji sezoni nastopata dva igralca, ki spadata v »zlato obdobje« jeseniškega hokeja, Albin Felc in Ivo Jan. Srečanje se je sicer začelo precej obetavno za goste, ki bi lahko prišli tudi prvi v vodstvo, toda, ko so se Jeseničani razigrali, je bilo takoj jasno, da so domačini precej boljši. Prav zaradi tega se je mreža Crnkovića precejkrat zatresla, gostje pa so se osredotočili na precej redke napade.

Srečanje je sicer minilo v zelo lepi in hitri igri, Medveščak pa nas je kar malce razočaral, kajti to je moštvo, ki bi po svojem igriškem kadru moral pokazati več. Poleg tega ne smemo pozabiti, da so Zagrebčani igrali zelo dobro v dveh srečanjih z Olimpijo, v Zagrebu kot tudi v Ljubljani, pa tudi Jesenicom ni bilo tako lahko v Zagrebu.

Strelci za Jesenice so bili: T. Košir in Klemenc po 3 ter M. Jan, F. Žbontar, S. Košir, Pavlič, J. Razinger in Smolej.

KRANJSKA GORA : JESENICE 5:14 (2:4, 2:7, 1:3)

V zelo lepi, hitri in zanimivi tekmi, v kateri niso nastopili nekateri igralci obeh moštev pri Kranjski gori Zvone Šuvak, pri Jesenicah pa poškodovana Tišler in Poljanšek, po prvi tretjini pa na ledu ni bilo tudi Hitija, so po pričakovanju Jeseničani zmagali z devetimi goli razlike. Vendar je treba povedati, da Kranjskogorci niso igrali slabo. Prav nasprotno. Večkrat smo videli hitre in lepe akcije igralcev Kranjske gore, ki pa večkrat niso znali, niti z nekaj metrov oddaljenosti zadeti jeseniške mreže.

Strelci za Kranjsko goro so bili: M. Horvat, Golja, Šlibar, Berliš in Ščap, za Jesenice pa: Pavlič, Klemenc po 3, T. Košir in S. Košir po 2 ter R. Razinger, Medved, J. Razinger in Brun po 1.

Košarka

JESENICE : ELEKTRA 73:70 (39:40)

Jesenice, 14. novembra, prvenstvena tekma drugega kola slovenske košarske lige, gledalcev 200, sodila sta Prinčič in Kovačič (Nova Gorica).

V nedeljo dopoldan so jeseniški košarkarji v novi telovadnici železarsko izobraževalnega centra odigrali prvenstveno tekmo drugega kola in tako neuradno odprli telovadnico. Zmaga v prvem kolu v gosteh in prva tekma v novi dvorani sta privabili precejšnje število ljubiteljev košarke, ki so na koncu zadovoljni zapustili igrišče.

Ker je tudi Elektra v prvem kolu zmagala, je tekma odločala, kdo bo tudi po drugem kolu neporažen. Gostje so se pokazali kot dobro moštvo, okrepljeno z igralci Celja in Konusa, in bodo, posebno doma, težko premagljivi nasprotniki.

Ves prvi polčas je bil rezultat izenačen. Nobeno moštvo ni moglo ustvariti ustrezne prednosti. Jeseničani so poskusili najprej z obrambo, nato se s koncu obrambo 2-1-2, ki pa nista prinesli odločilne prednosti.

V drugem delu tekme so gostje začeli v najvišjem sestavu in tudi povedli z nekaj točkami razlike. Jeseničani so poslali na igrišče nižjo postavo in s konjskim prešingom v manj kot minuti dosegli osem točk in po-

PRED NOVO SEZONO

Odbojarski klub Jesenice je konec septembra izvedel občni zbor, na katerem so kritično obravnavali delo v zadnjih štirih letih. V poročilu predsednika Dušana Prešerna je bilo navedene dovolj problematike in težav, s katerimi se je klub spoprijemal v pretekli mandatni dobi. Seveda, kljub temu, da je delo v klubu slonelo le na nekaj delovnih funkcijah, uspehi niso izostali. Naj navedemo le nekaj uspešnih sezon:

Člani so uspešno tekmovali v drugi zvezni ligi v sezoni 1972/73, vendar so zaradi nesrečnih okoliščin izpadli na kvalifikacijah v Sisku. Nato so se dve leti potegovali za naslov republiškega prvaka, le v sezoni 1975-76 so imeli manj uspeha, ker je moštvo zapustilo 14 igralcev. Kljub vsemu je ekipa ostala v kakovostni republiški ligi osmih moštev. Člani so imeli v pokalnih tekmovanjih največ uspeha v sezoni 72/73, ko so bili, ob udeležbi vseh najboljših ekip Slovenije, enkrat četrti in enkrat celo drugi.

Mladinci so se udeleževali vseh tekmovanj. Največ uspeha so imeli v letu 1972, ko so bili republiški prvaki in na državnem prvenstvu zasedli odlično četrto mesto. V letu 1974 so zasedli tretje mesto v republiki. V zadnjih dveh letih so uspehi manj vidni, ker se je generacija popolnoma zamenjala, pa tudi pogojev za vadbo ni bilo.

Članice vsa leta uspešno tekmujejo v enotni republiški ligi in se uvrščajo od petega do šestega mesta v republiki.

Mladinke imajo lepe uspehe, saj osvajajo prva mesta na republiških turnirjih, udeležile pa so se tudi turnirja olimpijskih nadih ki je bil v Beogradu.

Uspehi kluba so bili dovolj vidni, še posebej, če upoštevamo pogoje, v katerih je tekmoval v zadnjih sezonah. Precej naših članov in članic je nastopilo za članske in mladinske republiške selekcije, en član pa je nastopil celo za državno mladinsko reprezentanco. Torej so bili uspehi kluba taki, da nalagajo novo izvoljenemu odboru dosti obvez. Še posebej, če ugotavljamo, da so enotne republiške lige po novem skržene na

osem ekip in da so v teh ekipah zbrane najboljše moči.

Občni zbor je izvolil naslednji novi odbor:

Aleksander Jezeršek – predsednik, Zvone Kalan – podpredsednik, Ivica Komic – blagajnik, Andreja Mahnič – tajnik, Dušan Prešern – preds. tehnič. odbora, Bojan Svetlin – vodja moške ekipe, Marjan Mahnič – vodja ženske ekipe, Franc Divjak in Milena Lužnik – predstavnik igralcev.

Novi odbor je prevzel težko nalogu, kako v zaostrenih pogojih uspešno predstavljati jeseniško odbojko. Tradicija odbojke na Jesenicah je dokajšnja, saj vemo, da so se že leta 1949 člani potegovali na kvalifikacijah za nastop v II. republiški ligi. Torej mineva letos že 27 let aktivnega delovanja odbojarskega kluba in novi odbor si je zadal nalogu, da bo nadaljeval uspešno delo iz preteklih let.

Kot vemo, so portoroški sklepi tudi odbojko postavili v nove okvire; v republiki imamo samo enotni, osemčlanski ligi, v katerih je zbrana vsa kvaliteta. Ukinjajo se tekmovanja v drugih republiških ligah in prehajajo v medobčinske in regionalne lige.

Člani in članice pričnejo tekmovali v enotni republiški ligi v soboto, 20. novembra.

Pri članih bodo tekmovala naslednja moštva: Branik, Mežica, Novo mesto, Mislinja, Šempeter, Kamnik, Polskava in Jesenice.

ZMAGA IN DVA PORAZA

V soboto, 30. oktobra, se je začelo tekmovanje v prvi slovenski odbojarski ligi za mladince. Jeseniški mladinci nastopajo v regiji skupaj z ekipami Kanala, Bleda in Kamne gorice.

V prvem kolu so mladinci Jesenic gostovali na Bledu in zlahka premagali Blejce z rezultatom 3:0. V nedeljo, 7. novembra, pa so gostovali v Kanalu.

Jeseničani so nastopili v naslednji postavi: Svetlin, Gaser, Čučnik, Straus, Kos, Damijan in Pribošič. Zaradi poškodbe je bil odsoten Omeje.

Domačini so tekmo odločili v svojo korist s 3:0. Vendar je bila tekma vseskozi borbenata, kar kažejo tudi rezultati v setih (15:13, 17:15 in 15:9). Upajmo, da se jim bodo

V ženski ligi pa so zastopane ekipe Fužinar – Ravne, Branik, Mariuor, Krka, Gaberje, Ljubljana, Mislinja in Jesenice.

Ze iz sestave lig vidimo, da sta trenerja, Divjak pri moških in Smolej pri ženskah, imela odgovorno in težko nalogo. Posebno pri moški ekipi bo v letošnji sezoni zelo težko, ker so prenehali igrati nekateri starejši igralci. Upamo pa lahko, da se bodo mladi le toliko usposobili in da bodo uspešno zaključili sezono. Priprave potekajo kolikor toliko v redu, le da imajo starejši igralci dosti preprek, predvsem so zavzeti s službo in s študijem. Nekoliko manjši osip ima pri igralcih trener Smolej in zato upamo, da bo sezona uspešnejša od lanske.

S tekmovanjem so že pričeli mladinci v medobčinski ligi. Dosedanje rezultate objavljamo v nadaljevanju.

Tudi mladinke so že odigrale dve koli in sicer so premagale ekipo Kamne gorice in Merkurja v gosteh s 3:0. Po dveh kolic vodijo Jeseničanke, ki imajo vse možnosti, da nastopijo v finalu medobčinskih prvakov.

Pred odbojkarji je torej naporna in odgovorna sezona, v kateri bodo morali igralci in igralke pokazati polno mero poštrevnosti in znanja, odbojniki pa organizacijske sposobnosti, če hočejo uspešno uresničevati načrtane cilje.

Zelimo, da bi v tem uspeli in da bi imeli še dosti športnih uspehov.

P. D.

NA TURNIRJU

V organizaciji športnega odbora garnizije Ljubljana in OZS se je v nedeljo, 14. novembra, v telovadnici vojaške gimnazije v Ljubljani odvijal odbojarski turnir v počastitev dneva republike. Sodelovale so tri ženske in tri moške ekipe. Pri dekletih so sodelovale: Krka, Ljubljana in Jesenice, medtem ko so pri fantih sodelovale ekipe Enotnosti, Kamnika in JLA.

Pri fantih je prvo mesto osvojila ekipa Enotnosti pred ekipo JLA in Kamnikom, pri dekletih pa Ljubljana pred Krko in Jesenicami.

Naše igralke so sodelovale v postavi: Mahnič, Toman, Lužnik, Lukek, Kelbl, Tomazič, Purger, Golob, Pazlar in Primc, v odsotnosti Balohove, Rabzeljeve in Tušarjeve, ki so

Nogomet

JESENICE : SAVA (KRANJ) 0:0

V zadnjem kolu prvenstva TNZ Gorenjske so Jeseničani v nedeljo, 14. novembra, odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Save iz Kranja. Tekma se je končala z neodločenim rezultatom 0:0.

Na izredno težkem, razmočenem in blatnem igrišču moštvi nista mogli prikazati dobrega nogometa. Igralci obeh moštev pa zaslužijo priznanje in pohvalo za izredno poštrevnost in v sportno igro.

Pri Jeseničanih so se zlasti odlikovali s poštrevnostno igro Kocjan, Mlakar in Enes Rakovič v obrambi, Radič (do poškodbe) ter Pavlič in Jereb v napadu.

JESENICE : PRIMSKOVO 2:0 (2:0)

V zadnjem kolu prvenstva TNZ Gorenjske so jeseniški mladinci odigrali v nedeljo prvenstveno tekmo s sovotniki Primskovega in zmagali z rezultatom 2:0 (2:0).

Kljub izredno slabem igrišču so Jeseničani zaigrali zelo dobro in še enkrat dokazali, da so med najboljšimi moštvi v enotni gorenjski ligi, ki v letošnjem prvenstvu šteje dvanaest moštev.

Z zmago nad moštvom Primskovega so Jeseničani ob koncu prvenstva (jesenskega dela) zasedli odlično drugo mesto.

Gole za moštvo Jesenic sta dosegla Zubanovič in Milošič.

TEKMOVALNE AKTIVNOSTI DO KONCA LET

Tudi preostala dva meseca letošnjega leta komisija za šport in rekreacijo pri konferenci osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice pripravlja zanimiv tekmovalni spored. Ob otvoritvi nove telovadnice v železarsko izobraževalnem centru bo komisija organizirala turnir v košarki med ekipami železarn Ravne, Štore in Jesenice. Naslednjo soboto, 27. novembra, pa bo prav tako v novi telovadnici prvenstvo Slovenskih železarn v odbojki, na katerem bo nastopilo šest ekip iz posameznih kolektivov SOZD Slovenske železarne.

Pester bo tudi mesec december, in sicer se bo, predvidoma prvega decembra, začelo prvenstvo Železarn v namiznem tenisu, teden dni kasneje pa še prvenstvo v streljanju z zračno puško za moške in ženske. 13. decembra je na sporedu prvenstvo Slovenskih železarn v kegljanju na asfaltu za moške in ženske, za 18. december pa je predvideno športno srečanje delavcev Železarn s pripadniki JLA.

J.

PESTRA REKREACIJA NAŠIH DELAVCEV

Rekreativna dejavnost postaja med našimi sodelavci vedno bolj priljubljena oblika aktivnega korištenja prostega časa. Komisija za šport in rekreacijo pri konferenci osnovne organizacije sindikata Železarne si nenehno prizadeva, da bi v številnih rekreacijskih oblikah resnično vsakdo našel nekaj zase.

Tako komisija sedaj redno organizira rekreacijo v krajevnih skupnostih, in sicer po naslednjem razporedu: v osnovni šoli Mojstrana vsak torek od 18.30 do 21.30 in v TVD Partizan na Koroški Beli vsak četrtek od 20. do 22. ure. V novi telovadnici železarsko izobraževalnega centra, ki jo bodo odprli v soboto, 20. novembra, bo rekreacija za delavce Železarn dvakrat tedensko, in sicer vsak torek in četrtek od 20. do 22. ure. V teh prostorih se izvajajo splošne aktivnosti. Delavci iz samskega doma Plavž naj opozorimo, da imajo vsak torek in petek od 18. ure dalje na razpolago trim kabinet v gasilskem domu Železarn. Interesna skupina v kegljanju na asfaltu deluje vsak dan na kegljišču v Podmežaklju, razpored rekreacije pa imajo obratni športni referenti.

Pa še obvestilo delavcem železarn Jesenice, ki delujejo v interesni skupini za drsanje, ki je vsak petek od 20. do 22. ure na ledeni ploskvi v Podmežaklju. Delavci iz radovljenske občine odslej lahko vsak petek od 19.30 do 21. ure koristijo ledeno ploskev na umetnem drsališču na Bledu. Vstop imajo prost, če pokažejo posebno izkaznico, ki jih je izdala komisija in ki velja tudi za vstop na jeseniško ledeno ploskev.

J.